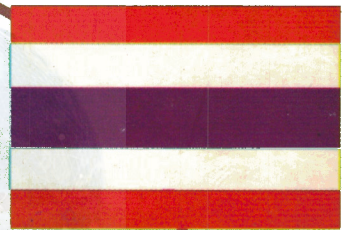

बौद्ध धम्म न्यायविज्ञाना यात्र

हिरण्यलाल श्रेष्ठ

Buddhism in Thailand

& its relation with Nepal

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म

व

नेपाललिसेया स्वापू

Buddhism in Thailand
and
Its Relation with Nepal

हिरण्यलाल श्रेष्ठ

Hiranya Lal Shrestha

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू

Buddhism in Thailand and Its Relation with Nepal

- च्वमि - हिरण्यलाल श्रेष्ठ
कभर किपा: - नेपाल व थाईल्याण्डया भण्डाया दथुइ भगवान बुद्धया अस्थिघातु
दुगु थाई देगः, न्वय् मायादेवी मन्दिर व लुम्बिनी थाई विहार
कभर डिजाइन - नरेश कुमार शाक्य

सर्वाधिकार : च्वमियाके

संस्करण

तिथि : बुद्ध संवत् २५५१, नेपाल संवत् १९२८, बि.सं. २०६४, ई.सं. २००७

न्हापां : १००० प्रति

ISBN : 978-9937-8012-0-1

मू : १५०/-

सौजन्य : सुरबहादुर श्रेष्ठ, थापाथली, येँ

प्रकाशक

न्हूजः गुठी प्रकाशन

थापाथली, येँ

फोन : ४-१०२०३२

कम्प्युटर

भूबिन महर्जन

जनककुमार श्रेष्ठ

मुद्रण

एशियन अफसेट ग्राफिक्स

रक्तकाली, येँ

धलः-पौ

संघनायकपाखें प्राक्कथन	१
नेपालभाषा परिषद्‌या नायःया धापू	२
नेपाल-थाईल्याण्ड मैत्री व सांस्कृतिक संघया महासचिवपाखें भिंतुना	५
पिकाकः पाखें	७
जिं धायेमाःगु छत्वाःचा खें	८

खण्ड-१ : थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म म्हसीका

१. थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म	११
२. थाईल्याण्डय् बौद्ध सम्पदा	१४
३. थाईल्याण्डय् नखःचखः	१८

खण्ड-२ : नेपाल-थाई बौद्ध स्वापू न्हयाका बिज्यापिं

४. सर्वोच्च थाई धर्माधिकारी संघराजा व नेपाल	२३
५. बौद्ध धर्मया संरक्षक थाई जुजु व नेपाल	२७
६. थाईलिसें बौद्ध स्वापूया न्ह्यलुवाः संघमहानायक	३१
७. स्वापू तब्या याना बिज्याःम्ह भिक्षु सुदर्शन	३४

खण्ड-३ : नेपाल-थाई बौद्ध स्वापू

८. थाईल्याण्डय् गोर्खाली बौद्ध गतिविधि	३९
९. थाईल्याण्डय् नेपाली भिक्षुपिं	४३
१०. थाईल्याण्डय् ब्वना बिज्याःपिं नेपाली गुरुमापिं	४८
११. नेपालय् बिज्याःपिं थाईल्याण्डया नांजाःपिं बौद्ध	५२
१२. थाईल्याण्डपाखें नेपाली भिक्षु व पर्यटक	५६

खण्ड-४ : थाईल्याण्डया योगदान

१३. विश्व बौद्ध ख्यलय् थाईल्याण्डया योगदान	६३
१४. थाईल्याण्डपाखें लुम्बिनी व मेमेथाय् ग्वाहाली	६६
१५. थाई बौद्ध स्वापुतिइ साहित्य	६९

खण्ड-५ : सारांश व सुभाष

१६. सारांश व सुभाष

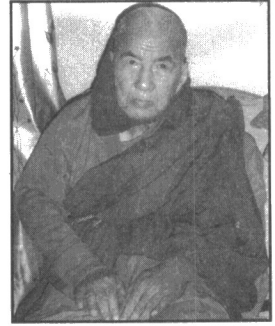
७७

परिशिष्ट

१.	थाई मन्त्रिपरिषदया अध्यक्षपाखें सन्देश, १९५६	८१
२.	संघनायकपाखें सम्बोधन, १९८५	८२
३.	थाई प्रधानमन्त्रीपाखें सन्देश, १९८६	८३
४.	थाई जुजु भूमिवोलपाखें शाही सन्देश, १९९८	८४

संघनायक भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरपाखें प्राक्कथन

परराष्ट्रविद् हिरण्यलाल श्रेष्ठं छगू लिपा मेगू बौद्ध देशत चाहुला: अध्ययन, अनुसन्धान याना: अनया बौद्ध धर्म व संस्कृतियात म्हसीकेगु व नेपा:लिसेया स्वापूयात वाला क्यनेगु ज्या सफू च्वया: यानादीगु दु । नेपालया प्राचीनकाल निसैंया सांस्कृतिक कूटनीतिया छगू महत्वपूर्ण पक्ष अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध स्वापू ख: । थुगु विधाय् देशगतरुपं बौद्ध स्वापूयात माला: क्यनेगु ज्या याना दीगुलिं बौद्ध जगत लय्ता: ।

रुस, म्यानमार व श्रीलंका लिसेया बौद्ध स्वापूबारे स्वंगू सफू पिदने धुंका: थुगुसी भ्नीगु छगू मेगु बौद्ध मित्रराष्ट्र थाइल्याण्डबारे हिरण्यलाल श्रेष्ठं सफू च्वया दिल । थाइल्याण्ड नेपालया बौद्धपिं वना: व्वनाच्वंगु देश ख: । थाइल्याण्डया सर्वोच्च धर्माधिकारी संघराजा सोमदेत फ्रा. जानसम्बर नेपालय् बिज्याना: ७३ म्ह शाक्यकुल पुत्रपित प्रवज्या याना बिज्या:गु ऐतिहासिक घटना जित: लुमंनि । नेपाल व थाइल्याण्डया बौद्ध शासनिक स्वापू अत्यन्त सत्तीगु, समभदारीपूर्ण व सौहार्दपूर्ण दु धाये खंगुलिं जि लय्ता: ।

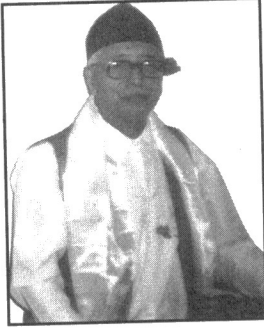
थाइल्याण्डं भगवान् बुद्धया जन्मस्थल लुम्बिनीयात अन्तर्राष्ट्रिय स्तरय् विकास यायेत बिउगु ग्वाहाली च्वछाय्बह: जू । अन थाई वास्तुकलापूर्ण विहार दयेकुगु जक मखु, मायादेवी प्रसूती अस्पताल दयेकेत्यंगु खँ न्यना: थुकथंया कल्याणकारी ज्या याकनं पूवनेमा धक्का: भिंतुना च्वना ।

पूर्वराजदत्त हिरण्यलाल श्रेष्ठयात थुकथंया मेमेगु सफूत च्वयेत सफल जुइमा धका: आषिक देइया च्वना ।

भवतु सब्ब मंगलम् !

२०६४ कार्तिक २३

भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर

नेपालभाषा परिषद्‌या नायः भाजु फणीन्द्ररत्न बज्राचार्यया धापू

प्रतिभा, प्रयास व प्रभाव दुपिं मनूतसें याये जक धाःसा न्ह्यागुं ज्या यायेफु । सुंक च्वनाः छुं ज्या मयायेगुलिइ हे सुख तायाच्वन धाःसा वा थःके सम्पत्ति यक्व दु धकाः सुरा व सुन्दरीइ मन छ्वयाच्वन धाःसा उमिसं व्यक्तिगत सुखया रसास्वाद ला याइ, तर उपिं देशया लागीं भार हे जक जुइ । ब्वनातःपिं गुलिखे दु, धन स्वथनातःपिं नं उलि हे दु तर उमिगु विचाः देशोन्नति याये पाखे मवंगुलिं उमिगु विद्या व उमिगु धन न्ह्यपुइ व धुकुतिइ स्वथना तयेत हे जक जुल थुकिं फलदायी छुं ज्या मवल । गुलिं गुलिं जक दु थःगु प्रतिभा भिंगु ज्याय् छ्यलेफुपिं, थःगु प्रयासय् निरन्तरता वीफुपिं व थःगु प्रभावं माःथाये माःबलय्, माःकथं ज्या कायेफुपिं । थुजाःपिं मध्यय् छम्ह खः- हिरण्यलाल श्रेष्ठ भाजु ।

हिरण्यलाल श्रेष्ठ परराष्ट्रविद् धकाः स्वदेशय् व परदेशय् थ्यंक नं नां जाः । वय्कः छम्ह राजनीतिज्ञ नं खः । वय्कःया म्हधिकः चीधिकःसा नं वय्कःया विद्वत्ता तसकं तःजाः । वय्कलं नेपालया जःलाखःला मित्र देशत म्हसीके बियादीगु दु । थःगु जिल्ला मकवानपुरया नेवाःत व मेमेगु जनजातिया विषयय् नं सीकेबहःगु खँ कनादीगु दु । वय्कः छम्ह सफल पत्रकार नं खः ।

हिरण्यलाल श्रेष्ठ मित्रदेश रुसय् नेपालया राजदूत जुयाभाल । अन भायाः वय्कः राजनीति व कूटनीतिइ जक कुंका मच्चंसे अनया सांस्कृतिक व सामाजिक ज्याखँय् नं तेलाःगु मिखा कनाः स्वयादिल । देँ नं देँ तक साम्यवाद क्वातुकु न्ह्याना च्वंगु देशय् नेपालपुत्र भगवान बुद्धं प्रतिपादन यानाबिज्याःगु बुद्धधर्म बांलाक हे न्ह्यानाच्वंगु खनाः वय्कः प्रभावित जुयादिल व थुगुबारे लेखत च्वयादिल । थुकिया विषयय् कुत्तुकुलाः अन्वेषण अनुसन्धान यानादिल । वय्कः अनं नेपालय् लिहां भायालि “रुसय् बौद्ध धर्म व नेपाल लिसेया स्वापू” नांगु सफू हे पिकयादिल ।

श्रेष्ठ जूगुलिं वय्कःया परम्परागत धर्म हिन्दु खः । किन्तु वय्कः कम्युनिष्ट विचार दुम्ह जुयाः वय्कलं गुगुं नं धर्म माने यानादी वा मदी धायेमफु परंतु वय्कःयात बुद्ध धर्म प्रभावित याःगु खनेदु । बर्मा बुद्ध धर्मया छगू च्वन्ह्याःगु देश खः । उकिं वय्कःया दृष्टि बर्माया बुद्ध धर्मपाखे लाःवन । फलतः “म्यान्मारय् बौद्ध धर्म व नेपाललिसे स्वापू” नांगु सफू च्वयादिल । बर्मा थें हे थेरवादी बुद्ध धर्म च्वन्ह्याःगु मेगु देश श्रीलंका खः । अले वय्कलं बौद्ध धर्म व मित्र राष्ट्र लिसेया स्वापू सम्बन्धी स्वंगूगु सफू “श्रीलंकाय् बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू ।” च्वयादिल ।

आःवयाः तत्सम्बन्धी प्यंगूगु सफू भीगु ल्हातय् दुगु “थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाल लिसेया स्वापू” खः । वय्कलं न्हापायागु सफलिइ थें हे थुकी नं थाईल्याण्डय् प्रचलित बौद्ध धर्मया म्हसीका, नेपाल-थाई बौद्ध स्वापू न्ह्याकूपिं नेपाली व थाई व्यक्तित्वपिं, नेपाल व थाईल्याण्डया बौद्ध स्वापू, विश्व बौद्ध ख्यलय् थाईल्याण्डया योगदान तथा सारांश व सुभाब दु ।

प्रस्तुत पुस्तकय् बौद्ध जातक ‘महाजनक’ अनुसार प्राचीनकालय् नेपालया मिथिला (जनकपुर केन्द्र) व सुवर्णभूमिइ (थौंया थाईल्याण्ड)या दथुइ व्यापारिक स्वापू दुगु खः । ऐतिहासिक प्रमाण कथं सम्राट् अशोकं थः काय्-म्ह्याय्पिन्त श्रीलंका व नेपालय् धर्मदूत यानाछ्वःबले सुवर्णभूमिइ नं सोण व उत्तर थेरपिन्त ई.पू. ३०० दँ न्ह्यो धर्मदूत याना छ्वसेंनिसें थाइल्याण्डय् मदिक्क बुद्ध धर्म न्ह्यानाच्चंगु खः । अन ९४ प्रतिशतं मयाक बौद्ध जनसंख्या दु । गुकी जुजु व जनता निखलः नं दुथ्याः ।

सुखोथाइ टाइमिटाया लुँया बुद्धमूर्ति विश्वया दकलय् तःधिकःम्ह बुद्धमूर्ति खः । थन थासं थाय् आपालं बुद्धमूर्ति स्वनातःगु दु । थन नखःचखः बुद्ध धर्मअनुसार न्ह्यानाच्चंगु दु ।

ई.सं. १९७० निसें थाइल्याण्डय् नेपालया मिसा मिजंत निखलकं वनाः बुद्ध धर्म ब्वबंगु खः । उपिं मध्यय् गुलिखे भिक्षु, भ्रामणेर व अनागारिकापिं ब्वने गाकाः नेपालय् लिहाँ नं वयाः थीथी बुद्ध विहारय् च्वनाः बुद्ध धर्मया प्रचार यानाच्चंगु दु ।

ई.सं. १८९७ स नेपालया लुम्बिनी व कपिलवस्तुइ बिज्याःम्ह थाई राजकुमार भिक्षु जिवनर वंश दकलय् न्हापां नेपाः बिज्याःगु खः । नेपाः बिज्याःम्ह मेम्ह भिक्षु सफूफा थौंकन्ह्य् १९३ दँ दयेधुंकल । वसपोलयात हिरण्यलाल श्रेष्ठं नापलानाः खँ ल्हाना दिल । राजगुरु वर्तमान थाईल्याण्डया सर्वोच्च धर्माधिकारी सोमदेत फ्रा.

आणसंवर न्याक्वः तक नेपाल भ्रमण यानाबिज्याःगु खः ।

नेपालपाखें थाईल्याण्डलिसे बौद्ध स्वाप् तया बिज्याःपिं प्रमुख व्यक्तित्वपिं भिक्षु प्रज्ञानन्द, भिक्षु अमृतानन्द व भिक्षु सुदर्शनपिं खः । थये हे थ्व थाईल्याण्डय् अध्ययन यानाः उल्लेखनीय जुयाबिज्याःपिं भिक्षु डा. सुनन्द, भिक्षु डा. सुगन्ध, पूर्वभिक्षु डा. सुशोभन, भिक्षु विपस्ती भन्तेपिं व अनागारिका अनुपमा अनागारिक धम्मदिन्ना (चमेली) आदि गुरुमापिं खः । थाईल्याण्डय् व्वनावये धुंकुपिं व वनाच्चपिं भन्ते व गुरुमापिं नं यक्व हे दु ।

थाईल्याण्डया थाय् थासं वनाः अनहे च्वनाच्चपिं नेपालीत थौंकन्ह्य् निगू लाख ति थयने धुंकल । उमिसं थःपिन्त थाई गोर्खाली धायेगु यानाच्चन । उमिसं गुलिस्यां बौद्ध धर्म व गुलिस्यां हिन्दु धर्म माने यानाच्चन । उमि थःगु हे बौद्ध विहार दु ।

थुकथं प्रस्तुत सफुलिइ हे बौद्ध धर्म व थाईल्याण्ड नेपालया स्वापूबारे सीके थुइकेगु आपालं खँ दु । नापं अन्त्यय् सारांश व सुभावाव नापं वियातःगुलिं लुँइ नस्वाः तने थें जूगु दु ।

थुकथं मित्रराष्ट्र थाईल्याण्डय् न्हयानाच्चंगु बौद्ध धर्मया विषयय् ध्वाथुइक कनेगु व उगुदेशया नेपाललिसेया स्वाप् बल्लाकेगु ज्या यानाःदीगुलिं विद्वान् कल्याणमित्र हिरण्यलाल श्रेष्ठ भाजुयात दुनुगलनिसैं साधुवाद दु व थये हे मेमेगु मित्रराष्ट्रया विषयय् नं च्वयावनेगु वय्कःया कामना पूरा जुइमा धयागु भिन्तुना दु । सुभाय् !

भक्वाःबहाल, यें
१९२७ कतिपुन्ही

फणीन्द्ररत्न बज्राचार्य

नायः

नेपालभाषा परिषद्

नेपाल-थाईल्याण्ड मैत्री तथा सांस्कृतिक संघया महासचिव डा. लक्ष्मण शाक्यपाखें भिन्तुना

हनेबहःम्ह च्वमि श्री हिरण्यलाल श्रेष्ठजुं च्वयादीगु बौद्ध धर्म व थीथी दे नाप दुगु स्वापू विषयक थीथी सफू स्वये व ब्वने दयाः जितः तसकं लयूताः वः । थ्वहे भूबलय् “थाईल्याण्डया बौद्धधर्म व नेपाल लिसेया स्वापू” नांगु सफूया पाण्डुलिपि ब्वने दयाः जितः गर्व ताः नापं छत्वाःचा भिन्तुना मन्तव्य नं च्वयेगु सुअवसर चुलाःगुलिं वय्कःयात दुनुगलंसिं बर्धाई बियागु जुल ।

थाईल्याण्डय् बुद्धधर्म व थाई राज्य व्यवस्थाबारे जिगु विशेष रुचिया विषय जूगु व जि थः नं थेरवाद भिक्षु जुयाः बैककया महामकुट राज विद्यालय (Mahamacut Buddhist University) या छम्ह भूतपूर्व विद्यार्थीया नातां नं थुगु सफूया महत्व आपालं दुगु महसूस यानागु जुल । थाईलाण्ड व नेपाल निगू देश स्वापू गाक्कं दुग्यंगु खः । थुगु सफू ब्वमिपिन्सं छर्लङ्ग थुइका दीगु ला जु हे जुल । नापं नेपाःमिपिं थाईलाण्ड वनेगु व थाईलाण्डयापिं नेपाः चाःहयू वयेकेगुलि नं थुगु सफुतिं माक्व प्रेरणा बी धैगु भलसा दु । न्यागू अध्याय दुथ्याना च्वगु विविध न्ह्यैपुसे च्वंगु व ज्ञानवर्द्धक खँत न्ह्याक्व ब्वसां मगाःथें च्वं । नेपालभाषा पिहांवःगु थुगु सफू नेपाली, थाई व अंग्रजी भासं नं बुलुहुँ पिकयाः नेपाः व थाई जनमानसया न्ह्योने ब्वयेहये मामिगु योजनाया खँ च्वमिपाखें न्यने दयाः भन् हे लयूताया ।

थाईलाण्ड, नेपाः व बुद्धधर्म नाप दुगु ऐतिहासिक थी-थी बल्लागु व ग्यासुलागु स्वापूया खँत थुगु सफुतिइ ब्वनेबले प्रत्येक ब्वमिपिन्त अपूर्व गौरवया आभाष जुइगु स्वाभाविक हे खः । भाजु हिरण्यलाल विदेश मामिला विषय विशेषज्ञ जुया दीगुयात ल्वयैक बुद्धधर्म व थीथी दे भ्रमणया अनुभव न्ह्यैपुसे च्वकं च्वयादीफुगु खुबीयात गाक्कं च्वछाये बहजू । थथे हे मेमेगु नं महत्वपूर्ण बुद्धधर्म व थीथी दे नाप स्वापू विषय

कथा: सफू पिकयालि नेपाःया साहित्य धुकू धनी व तब्ब्या याना दी धैगु भलसा कासें
नेपाल-थाईलाण्ड मैत्री तथा सांस्कृतिक संघया पाखें च्वमि हिरण्यलाल श्रेष्ठजुया
ताःआयु, भिं-उसांय् व सफल च्वमि कथं नां जायाः तुं वनेमा धैगु भित्तुना देछानागु
जुल ।

डा.लक्ष्मण शाक्य

महासचिव

नेपाल-थाईलाण्ड मैत्री व सांस्कृतिक संघ

मिति २०६४ आश्विन ७ गते

पिकाकः पाखें

भाषा, साहित्य, संस्कृति, कला व उद्यम छ्यलय् समर्पित जुयाः न्ह्यज्याना वया च्वपित हःपाः बीत व उच्च योगदान दुपिं स्थापित प्रतिभायात इमिगु जीवनकाल्य् हनेगु व न्हूपिन्त नं हःपाः बीगु मू आज्जु ज्वनाः “न्हूज गुठी २०६२” नीस्वनेगु ज्या सिल्लाश्व १२, ११२६ कुन्हु जगु खः । आजु कथं जिमिसं पलाः न्ह्यज्या याका वयाच्चवनागु दु । च्वमिपिसं सफू पिकायेत बिया, ब्वमिपिसं नं जिपिपाखें पिदंगु सफूयात अभिरुची तया नाला कया दीगुलिं जिपिं प्रोत्साहित जगु दु ।

परराष्ट्रविद भाजु हिरण्यलाल श्रेष्ठ थुगुसी जिमित “थाइल्याण्ड्य् बौद्ध धर्म व नेपाल लिसेया स्वापू” सफू पिकाय् बिया दिल । श्वया न्ह्यो वय्कःया म्यानमार व श्रीलंका बारेया सफू नं जिमिसं पिकाय् धुन । वय्कःया सफूत स्वदेश व विदेशया लोकह्वाःगु खना छगू लिपा मेगु देश चाहला, अध्ययन व अनुसन्धानयाना न्हू न्हूगु सफू च्वया पिकायेत जिमित बिया दिसा धका धयागु खः । जिमिगु आप्रह कथं सफू बिया वयकःलं न्हूजः गुठीयात थःगु आज्जुपाखें न्ह्यज्याय् बः बिया दिल ।

थाइल्याण्ड अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटकत नेपाल्य् दुहवैगु छगू प्रमुख हवाई प्रवेशद्वार खः । दक्षिण-पूर्वी एशिया व पूर्व एशिया बौद्धतय् बाहुल्य दुगु लाग्ग खः । भगवान् बुद्धया जन्मस्थल लुम्बिनी, नेपाल्य् उगु लाग्ग तीर्थयात्रुत साला ह्यत् निखेरंया पर्यटन-व्यवसायीतय्सं मंका कुतः याय्मा । उकिं सांस्कृतिक कूटनीति व आर्थिक कूटनीतिया अन्तर सम्बन्ध दु । परराष्ट्रविद हिरण्यलाल श्रेष्ठया बौद्ध स्वापू बारेया सफूत सांस्कृतिक कूटनीतियात वाला क्यना पर्यटन अभिवृद्धि याय्तेवा बिद्वकथं फलदायी जुइ धका जिमित विश्वास दु ।

थुगु सफू पिकायेत नां जाःम्ह समाजसेवी व जिमिगु न्हूजः गुठीया संस्थापक व कोषाध्यक्ष भाजु सुरबहादुर श्रेष्ठ ग्वाहाली चूलाका वियादिगुलिं वय्कःयात आपलं सुभाय् देछानाच्चवना । वय्कःया ग्यसुग्यंगु ग्वाहाली मुदुसा थुलि याकनं श्वगूमछि सफू पिदनीगु खइमखु । नेपालभाषा छ्यःया साहित्यिक भण्डारयात सम्बृद्ध याय्ते वय्कःया योगदान च्वछाय् बहःजू ।

न्हूजः गुठी

न्हूदें, ने.सं. ११२८

जिं धायेमाःगु छत्वाःचा खँ

श्व “थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू” सफू, वंगु अगष्ट ८ निसें सेप्टेम्बर ६, २००७ तक थाईल्याण्डया अध्ययन भ्रमण व नेपालय् च्वना न्यनेकने ब्वने यानागुया फल खः । देशगत रुपं बौद्ध देशतय्त म्हसिकेगु व नेपाःलिसेया बौद्ध स्वापूयात वाला स्वयंगु निर्दे थुखेया जिगु अभियानया प्रतिफल खः ।

थाईल्याण्डय् प्राज्ञिक गाइड याना बिज्याःम्ह भिक्षु डा. सुगन्ध व नापं चाहुका बिज्याःम्ह भिक्षु विपस्सी, थाईल्याण्डय् वनेत हवाई टिकट न्याना बिया ग्वाहाली याःपिं किजा वं काय्चा अभयशंकर श्रेष्ठ व प्रतुललाल श्रेष्ठ, लच्छि तक थाईल्याण्ड चाहुलेत आर्थिक ग्वाहाली याःपिं किजा व काय्चा सूर्यप्रकाश श्रेष्ठ व अमरलाल श्रेष्ठपिं जिं विशेष सुभाय् देछाय् । थथे ग्वाहाली मयाःगु जूसा थाईल्याण्ड वना अध्ययन याय्गु व श्व सफू च्वय्गु संभव हे दै मखु । अथेहे श्व सफू पिकाय्त स्पेन्सर यानादीम्ह सुरबहादुर श्रेष्ठ व प्रकाशक न्हूजः गुठीयात नं आपलं सुभाय् देछाय् ।

प्राक्कथन च्वया बिज्याःम्ह संघनायक भिक्षु बुद्धधोष, धापू च्वया बिज्याःम्ह नेपालभाषा परिषदया नायः फणिन्द्ररत्न ब्रजाचार्य, मन्तव्य च्वया बिज्याःम्ह नेपाल-थाई मैत्री तथा सांस्कृतिक संघया महासचिव डा. लक्ष्मण शाक्य प्रति नं आभार व्यक्त याय् । सूचं, सफू व फोटो त बिया ग्वाहाली याना बिज्यापिं भिक्षु धम्मसोमन, भिक्षु धम्मपाल, भिक्षु धीर सुमेध, भिक्षु धम्मगुप्त, भिक्षु थान सेट्ठ, गुरुमापि अनुपमा, खेमावती, मिना, धरणी व मेपिं गुरुमापिं थथेहे तको मछि ग्वाहाली याना बिज्याःम्ह भिक्षु पञ्जारत्न प्रति नं कृतज्ञता देछाय् । नापं व्याकरण व पुफ स्वया दीम्ह कुमार रञ्जित, कभर डिजाइन याना दीम्ह नरेश कुमार शाक्य, कम्प्युटर ले-आउट याना दीम्ह भूबिन महर्जन व जनक श्रेष्ठ व मुद्रक एशियन अफसेट ग्राफिक्स यात नं सुभाय् देछाय् । त्रि.वि.पुस्तकालय् व आशा सफूकुथियात नं सुभाय् दु ।

हिरण्यलाल श्रेष्ठ

१४५ गोल्फुटार, महाकाल गाविस-६

काठमाडौं, नेपाल

ईमेल: hl_shrestha@hotmail.com

फोन:-४३७०३५२

खण्ड-१

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म म्हसीका

Dhamma.Digital

१. थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म

भगवान् बुद्धया अस्थिघातु
(गोल्डेन माउण्टय्)

भगवान् बुद्धया पन्नाया मूर्ति

दक्षिण पूर्वी एशियाय् ५,१३,११५ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल दुगु थाईल्याण्ड बौद्धतय्गु बाहुल्य दुगु देश खः । दक्षिण एशियाय् १,४७,२८१ वर्ग किमि क्षेत्रफल दुगु भगवान् बुद्धया जन्मभूमि लुम्बिनी दुगु देश नेपाल खः । बौद्ध धर्म व संस्कृतिया कारण नेपाल व थाईल्याण्डया जनताया दथुइ सत्तीगु स्वापू दु । ध्व निगू देश सांस्कृतिक रुपं आवद्ध (Culturally Allied) खः । बौद्ध जातक 'महाजनक' कथं प्राचीनकालय् हे नेपालया मिथिला (जनकपुर केन्द्र) व सुवर्णभूमि (थौया थाईल्याण्ड) या दथुइ व्यापारिक स्वापू दु । सम्राट अशोकं नेपालय् थः म्हेयाय् चारुमति, श्रीलंकाय् काय् महेन्द्र व म्हेयाय् संघमित्रा, सुवर्णभूमि (थाईल्याण्ड) य् थः धर्मदूतपिं सोण व उत्तर धेरपिंत छवयाः ३०० ई.पू. स स्वयासं बौद्ध धर्म व्यवस्थित कथं प्रचार व विस्तार याःगु खः । बौद्ध अन्तर्राष्ट्रियतावादया स्वांमाय् थुगु देशतय् हनेगु ज्या उबलय्निसें हे जूगु खः ।

थाईल्याण्डय् ९४ प्रतिशतं मयाक्क जनता बौद्ध धर्मावलम्बी दु । २००६ या तथ्यांक कथं अन ४ करोड ६९ लाख २१ द्वः जनसंख्या दु । थाईल्याण्डय् भिक्षु

२,५०,४३७ म्ह दु उकिइ मध्ये २,३०,५५० महानिकाययापिं व २७,३८७ धम्मयुक्त निकायया भिक्षुपिं खः । अथेहे श्रामणेरपिं ६२,१३० म्ह दु । उकिइ मध्ये महानिकायया ५४,६७३ व धम्मयुक्त निकायया ८,४५७ म्ह दु । ध्व तथ्यांक थाई धार्मिक माभिला विभागं इन्टरनेटय् क्यनातःगु खः ।

मोन-खमेर जातियापिन्सं द्वारावतियात राजधानी दयेकाः राज्य संचालन यानाच्वंगु इलय् हे बौद्ध धर्म अन फैले जुल । अमिसं नाकोन पाथोम (संस्कृतं नगर प्रथम) बसे यात, ध्व बैककं ५० किमि पश्चिमपाखे थाईल्याण्डया दथुई ला, अन दकलय् न्हापांगु महान पैगोडा “फ्रा पाथोम चेदी” (प्रथम चैत्य) दयेकूगु खः ।

वयालिपा सुखोथाई कालनिसें हे बौद्ध धर्मयात थाईल्याण्डया राज्य धर्म कथं मान्यता प्राप्त जुल । श्रीलंकाय् छ्वयाः प्रशिक्षित जुया बिज्याःपिं थाई भिक्षुतय्सं बांलाक धर्म प्रचार यात, ‘लंकावंश’ धकाः नां जाःल । लिपा श्रीलंकाय् संकट वःबलय् नं थाई भिक्षुपिं वनाः ग्वाहाली याःगुलिं अनं ‘श्याम निकाय’ धौतलें अस्तित्वय् दनि । थुकथं माःबलय् थाईतय्सं अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध कर्तव्यया पालना याःगु खने दु ।

अयोध्याकालय् बौद्ध धर्म भन् विकसित जुल । अनेकौ बौद्ध देगः व विहारत निर्माण जुल । जुजुपिं नापं छुं ई भिक्षु जुइगु प्रचलन वल । बर्मेली आक्रमणं १७६७ ई.सं. ध्व अयोध्या नगर ध्वस्त जुल । लिपा जुजु थाक्सिनं थोनबुरी अधिराज्य स्थापना यात । ध्वस्त जूगु बौद्ध देगःत जिणोंद्वार यात । ध्व अधिराज्य अल्पकाल जक टेके जुल ।

सन् १७८२ ई निसें रत्नकोसिन (बैककय्) अध्याय शुरु जुल । चाक्री वंशया जुजुपिं राम प्रथमनिसें धौतलेया थाई जुजु भूमिबोल अदुल्यादेज राम नवम तक, फुक्कसिनं बौद्ध धर्मया प्रवल संरक्षक जुयाः बौद्ध धर्मयात थाईल्याण्डया जनजीवनया अभिन्न कथं ब्वलंका बिज्यात । पन्नाया बुद्धया मूर्ति बैककय् हयाः देगः दयेकाः स्थापना याःगु जक मखु, प्रत्येक चाक्री वंशया जुजुपिन्सं न्हू न्हूगु बौद्ध देगः व विहारत दयेका बिज्यात । ‘संघराजा’ पदस्थापना यानाः बौद्ध संघ प्रणालीयात व्यवस्थित कथं न्ह्यज्याका बिज्यात ।

थाईतय्सं थाईल्याण्ड वये न्ह्यः चीनया आइ-लाओ अधिराज्यय् च्वनाः च्वंगु इलय् (१४३-४३ इ.पू.) महायानी बौद्ध धर्म कय्च्याना च्वनेधुकूगु खः । कुब्लाई खाँया सैनिकतय्स दमन यानाः चीन त्वःताः १६ औं शताब्दीइ थौया

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू / १२

थाईल्याण्डय् वयेधुंका: थेरवाद बौद्ध धर्मयात ग्रहण याना: बौद्ध धर्म व संस्कृतियात हे ब्वलंकल । चिनिया व भियतनामी मूलया अल्पसंख्यक थाई नागरिकतय्सं धा:सा थौ नं महायान बौद्ध धर्म कय्च्याना च्वंगु दु । धार्मिक स्वतन्त्रता दुगु देश जूगुलिं थाईल्याण्डय् ईस्लाम, ईसाई, हिन्दू व मेमेगु धर्मया:पि नं दु । थ:गु मस्जिद, चर्च, मन्दिर दयेका: आस्था कथं धर्म हनाच्वंगु दु । थाईल्याण्डय् च्वंपिं गोर्खाली हिन्दुतय्सं थीथी मन्दिर व गोर्खाली बौद्धतय् 'शान्ति भवन' थें ज्या:गु बुद्धयात बन्दना व धर्मदेशना बिइगु धाय् दु ।

थाई संविधानकथं थाई जुजु बौद्ध जुइ, बौद्ध धर्मया संरक्षक व प्रवर्द्धकया भूमिका मिहता वयाच्वना बिज्या:गु दु । जीवनय् छक्कव: भिक्षु जुइगु चलन थाई बौद्ध जनतां जक मखु, जुजु व राजपरिवारयापिसं नं पालना यानाव:गु दु ।

थुकथं हे भिक्षु जुयाच्वंम्ह थाई राजकुमारं उत्खनन् याना: लुम्बिनी लुयावल घयागु समाचार ब्वनालिं श्रीलंकाया अनागारिका धम्मपालालिसें सन् १८९६ स लुम्बिनी व कपिलवस्तु बिज्याना: बुद्धया अस्थिघातु भेटे यानालि थाईल्याण्डय् पत्राचार याना: अनं व:म्ह जर्नेलया ल्हातं उकियात बैकक थ्यंकूगु व वाट साकेटया गोल्डेन माउण्टय् देग: दयेका: थाई जुजु उगु अस्थि घातुया संरक्षण याना: तया बिज्या:गु दु ।

सन् १९५६ अक्टोवर २५ निसें नोभेम्बर ५ तक जुजु भूमिबोल व १९७८ नोभेम्बर ६ निसें २० तक थाई युवराजाधिराज वाट वोभोरनिवेशय् भिक्षु जुया च्वना बिज्या:गु खँ न्त्यथनेबह:जू ।

थाईल्याण्डय् चाक्री वंशया जुजुपिनि पालनिसें बौद्ध भिक्षु संघयात व्यवस्थित नेतृत्व बिइत राजगुरु कथं सर्वोच्च धर्माधिकारी "संघराजा" पद स्थापना यायेगु प्रचलन वल । १९८२ ई स न्हापांम्ह संघराजा सोमदेत फ्रा. आर्यवंश ख: । थौकन्हय्याम्ह १९ म्ह संघराजा सोमदेत फ्रा. वाणसंवर १९८९ स सर्वोच्च धर्माधिकारी नियुक्ति जुया बिज्या:गु । वसपोलं सन् १९७० नेपालय् भ्रमण याना: बिज्या:बलय् निसें नेपाल-थाई दथुइ स्वापुतिइ न्हूगु अध्याय प्रारम्भ जूगु ख: । नेपालया संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरपाखें १९७५ स थाईल्याण्डया भ्रमण याना: बिज्यानाली उगु स्वापू भन सुदुढ जुया वन । लुम्बिनी विकासय् थाईल्याण्ड अभिरुची कया: ग्वाहाली यासानिसें नेपाल-थाई बौद्ध स्वापू भन् विकसित जूगु दु. ।

१. थाईल्याण्डय् बौद्ध सम्पदा

थाईल्याण्ड पुलांगु सभ्यता दुगु देश खः । उत्तर पूर्व पाखेंया बान चियांग व वान प्रसातय् पुरातात्विक उत्खनन् याः बलय् ४०० दै इपू न्हापाया सभ्यता खने दत वा पियातः गु थाय्, ब्रोज्ज युगया थलबल लुयावः गु सभ्यताया केन्द्र धकाः सी दत । धीधी कालया सभ्यताया तः गू तकिं छः ने धौया थाई सभ्यता ब्वलंगु खः । थन न्हापां मोन व खमेर, लिपा थाई जातिया प्रभाव व सम्पदात खने दत । सुखोथाई काल (सुखया उषाकाल) निसैं घात्थेंगु स्वतन्त्र थाई राज्यया अभ्युदय जुल व उगु राज्य हे मौलिक थाई सभ्यताया जननी जुल ।

सुखोथाई :

सन् १२३८ स सुखोथाई स्वतन्त्र राज्यया घोषणा जुल । उगु राज्य सम्पूर्ण चाव फ्राया खुसिया ख्यलय् विस्तार जुल । अन थेरवाद बौद्ध धर्मया प्रभाव विस्तार जुल । अनहे थाई आखः सिर्जना जुल । थः गु विशेषता दुगु सम्पूर्ण कला, चित्रकला, मूर्तिकला वास्तुकला, साहित्य व संगीत ब्वलन ।

सुखोथाई ट्राइभिट सुवर्ण बुद्ध मूर्ति विश्वया दकलय् तः धंगु सुवर्ण मूर्ति खः । ध्व थाईल्याण्डया उबलेया राजधानी धस्वाकूगु भव्य कलाकृति खः । ध्व १२ फिट ५ ईञ्च ब्या व १५ फिट ९ ईञ्च जाः दुगु ५ टन तौल दुगु ७०० दै पुलांगु मूर्ति खः । पिने प्लाष्टर यानाः शत्रुया मिखां बचे यानातः गु थुगु मूर्तिया प्लाष्टर तज्यानाः

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाललियेया स्वापू / १४

कुतुंबयालि जक मुक्कं लुंया मूर्ति धका: सीकल व बैककय् स्थानान्तरण याना: सुरक्षित कथं सुखोथाई सभ्यताया चिंयात व्वयात:गु दु ।

सुखोथाई अध्याय (१२३८-१३७६) यात थाईल्याण्डया सुवर्ण युग धाइ । नां या अर्थ मिले जू कि सुखोथाई धइगु सुखया उषाकाल हे ख: । थौकन्हय् ध्व थाईल्याण्डया छगू प्रान्त ख: । गन विश्व पर्यटकत वना सुखोथाई कालया गौरवपूर्ण ऐतिहासिक सभ्यताया भग्नावशेष जूसां स्व: वनी । थुक्रियात सन् १९९१ स यूनेस्को विश्व सम्पदा सूचीइ दुथ्याकूगु दु । सि सत्त्वाना व ज:ख:या सम्पदा क्षेत्रय् खमेर बास्तुकलाया प्रभाव खने दु, नापनापं थाई विशेषता दुगु मूर्ति व देग:त नं खने दु ।

काम्फानफेट :

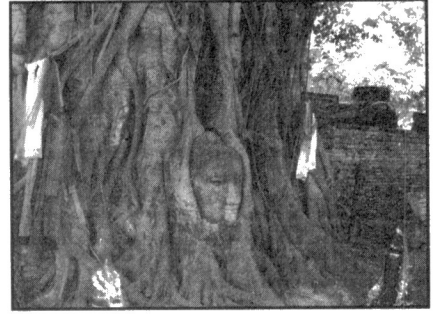
सुखोथाई कालया हे मेगू विश्व सांस्कृतिक सम्पदा कथं मान्यता वियात:गु थाईल्याण्डया सभ्यतास्थल काम्फानफेट ख: । छ्चा:खेर नहर दयेका: नगरयात सुरक्षित यानात:गु बर्मासिया व्यापार मार्गया केन्द्र मध्ये छगू थुगु थासय् आपालं देग:, विहार, स्तुप व दरवारया भग्नावशेषत दु ।

काम्फानफेट ऐतिहासिक पार्क दुनेया बास्तुकलाया श्रीलंकाया बास्तुकलाया प्रभाव नं खने दु, छ्चाखेरं किसं क्वबिका त:गु विशाल भव्य व त:जा:गु चैत्य थुक्रिया छगू उदाहरण ख: ।

अयुथ्या :

ऐतिहासिक नगरी अयुथ्या १४ औं निसं १८ औं शताब्दीया थाईल्याण्डया राजधानी ख: । ध्व सुखोथाई पतन लिपा उदय जूगु न्हूगु सभ्यता केन्द्र ख: । सन् १३५० स स्थापना जूगु अयुथ्या ४१७ दँ तक न्ह्यानाच्चंगु उगु कालया विश्वया छगू सम्पन्न अधिराज्य ख: । खमेर उपस्थिति दुगु उगु कालय् थाईल्याण्डया अरब, भारत, चीन,

जापान, पोर्चुगल व हल्याण्डलिसे नापं सम्पर्क
व व्यापार दुगु व उगु थाय् पोर्टसिटी (बन्दरगाह नगरी कथं) नां जा:गु ख: ।
नहर दयेका: जलमार्ग व स्थलमार्ग नितानां
यातायात अन विकसित दुगु ख: ।

अयुथ्याय् वाट चाई वाट्टानराम देग:

व पैगोडा अयुथ्याकालया उत्कृष्ट बस्तुकला व मूर्तिकलाया नमूना ख: । वाट ना
फ्रा मेरु देग: दुनेया बुद्ध मूर्ति भव्य व आकर्षक खने दु । वाट महाथात देग:
आयुथ्याया धार्मिक केन्द्र ख: । अन उबलेया जुजुपिनि शाही कर्मकाण्ड राज्याभिषेक
यायेगु थाय् ख: । अयुथ्याया भग्नावशेष दरवार श्याम देशया न्हयगूगु शताब्दीया
भव्य प्रासाद ख: । आयुथ्या बर्मेली आक्रमणं १७६७ स ध्वस्त जूगु ख: । लिपा थन
संरक्षण परियोजना लागू यात । आयुथ्यायात सन् १९९१ स यूनेस्को विश्व सम्पदा
सूची दुथ्याकूगु ख: ।

पन्नाया बुद्धि मूर्ति व बैंकक :

थाईल्याण्डया तसकं नांजा:गु स्मारक बैंककय् पन्नाया बुद्ध मूर्ति ख: । त:गव:गु वैंचुगु
जेडयात किया: दयेकात:गु पन्नाया थुगु बुद्ध मूर्ति जुजु राम प्रथमं (१७८२-१८०९
ई) देग: दयेका: १७८४ मार्च २४ स प्रतिस्थापना यानाबिज्या:गु ख: । ४८.३
सेन्टिमिटर व्या ६६ सेन्टिमिटर जा: जूगु ध्यान मुद्राया उगु मूर्ति दुगु देग: दुने आपालं
केलाकृति व धार्मिक सफूत संग्रहित दु । पन्नाया बुद्ध मूर्ति दुथाय् ज:ख: ग्राण्ड
पालेस भव्य राजप्रासाद कम्प्लेक्स ख: । १७८२ स स्थापना जूगु थुगु राजप्रासाद

कम्प्लेक्स थाई जुजु च्वना बिज्याइगु दरवार जक मखु सांस्कृतिक, धार्मिक, प्रशासनिक केन्द्र नं खः । २,१८,००० वर्गमिटर थाय् दुगु कम्प्लेक्स १९०० मिटर ताःहाकःगु पःखाः नं घेरे यानातःगु दु । अन दुने दुसित महाप्रसाद सिंहासन हल व फ्रा महा मोन्थियन स्वय् लायक जू ।

बैककय् मेगु न्हयेगु नांजाःगु विहारत दु । वाट अरुण, सूर्यो लुइ देगः चाव फ्राया खुसिया पश्चिम किनारय् च्वंगु विहार खः । शाही तोथअड कठिन उत्सव थाई जुजु शाही डुंगाय् च्वनाः प्रोसेसन सहित कठिन दान बिइत वाट अरुण बिज्याइगु दृश्य स्वये लायक जू । वाट बेन्चाय् मो फिट, मार्वल देगःया कथं नांजाःगु विहार खः । इटालीनिसें दुरुलोहें हयाः १८०० इ स राम पञ्चमं दयेका बिज्याःगु थुगु विहार आधुनिक थाई वास्तुकलाया छगू नमूना खः । भगवान बुद्धया तःगु मूर्तिया नापं अन बिष्णु व गरुड नं दु । वाट बोभोरनिवेस १८२४ निसें १८३२ ई दुने निर्माण जूगु शाही विहार खः । २७ दै तक भिक्षु जुयाः थन च्वने धुंकाली मोंगकुत राम चतुर्थया नामं जुजु जुयाः विज्याःगु खः । प्रत्येक जुजुपिं थन बिज्यानाः प्रब्रजित जुया अल्पकाल भिक्षु जुया च्वना बिज्याइगु खः । भव्य बुद्ध मूर्तित बुद्धया जीवनी व जातक बाख्खल्य आधारित भित्ते चित्रत, पुस्तकालय, विद्यालय दुगु ध्व विहारय् अन्तर्राष्ट्रिय छात्रावास दु, गन लच्छि च्वनेगु अवसर थुकिया च्वमियात नं प्राप्त जूगु खः । थन नेपालं कचा हयाः पिया तःगु निमा सालया सिमा नं दु । थन वर्तमान संघराजा सोमदेव फ्रा. जाणसंवरया सचिवालय नं दु । भिक्षु डा. सुगन्ध व भिक्षु विपस्ती नं थन च्वना बिज्याःगु दु ।

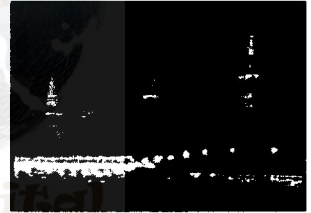
वाट पो विश्राम यानाः रवारातुला बिज्याःगु बुद्धया भव्य मूर्ति दुगु विहार खः । बैककय् दकलय् पुलांगु थुगु विहार १६ औं शताब्दी हे निर्माण जूगु खः । वाट स्रकेट नेपालं भारत जुकाः हःगु भगवान बुद्धया अस्थि धातु तयातःगु गोल्डेन माउण्ट दुगु नांजाःगु विहार खः । वाट सुथात अर्थात ईन्द्र महाराजया स्वर्ण सरहचा विहार, बैककया दकलय् तःधंगु व बांलाःगु विहार खः । थन ३० फिट तःजाःगु शाक्यमुनि बुद्धया मूर्ति दु । वाट ट्राइमिट लुंयागु बुद्ध मूर्ति दुगु विहार खः । बैकक पिने सुदूर प्रान्तय् तःगु बौद्ध विहार व चैत्य न्हू न्हूगु सांस्कृतिक स्थल निर्माण ज्या जुया च्वंगु दु । फुकेटया छगू पहाड च्वय् थाई राजकुमारीया प्रयासं दकलय् तःधिकम्ह बुद्ध (Big Buddha) मूर्ति व विहार निर्माण जुया च्वंगु स्वया वया ।

३. थाईल्याण्डय् नखः चखः

थाईल्याण्ड बौद्ध देश जूगुलिं थन बौद्ध नखःचखः हनीगु स्वभाविक खः । थन अप्वः नखःचखः भगवान बुद्धया जीवनी आधारित जुया च्वंगु दु । वसपोलया जीवनीया विशेष स्मरणीय घटना जूगु दिनयात हे मू नखःचखः कथं न्यायेका वयाच्वंगु दु । थाईल्याण्ड राजतन्त्रात्मक अधिराज्य जूगुलिं व जुजु बौद्ध धर्मानुयायी जूगुलिं जुजुया जन्मबुन्हि, महारानीया जन्मबुन्हि (मदर्स डे) राज्यभिषेक दिं, चाक्री वंश स्थापना बुद्धिं थेंज्याःगु दिंयात सार्वजनिक विदा बियाः नखःचखः कथं हनेगु याः । थाईतय् न्हूदं अप्रिलय् साङ्क्रान्त नखः लखं छुवाकाः न्हैइपुक हनेगु नं याः । अन्तर्राष्ट्रिय न्हूदं जनवरी १ यात नं सार्वजनिक विदा बियाः हनेगु याः । थुकथं थाईल्याण्ड नखःचखःया देश खः ।

बुद्ध जयन्ती (वैशाख पुन्हि) :

थाईल्याण्डय् भगवान बुद्ध दुगु बुद्धत्व प्राप्त याःगु व महापरिनिर्वाण जूगु दिनयात बुद्ध जयन्ती कथं वैशाख पुन्हि खुन्हु न्यायेकेगु याः । थुकुन्हु सार्वजनिक विदा बियाः देन्यंक बुद्धया बन्दना, धर्मदेशना, सांस्कृतिक ज्याइवःत तथाः भव्य रुपं हनेगु याः । खुगुगु चन्द्र मासया पुन्हि कुन्हु थ्व नखः न्यायेकेगु याः ।

बुद्धजयन्ती कुन्हु दिपावली

असाल पूजा दिवस :

च्यागुगु चन्द्रमासया पुन्हि कुन्हु भगवान् बुद्धं दकलय् न्हापां धर्मचक्र प्रवर्तन (प्रथम देशना) यानाः बिज्याःगु दिनयात असल्हा पूजा दिवसकथं थाईल्याण्डय् हनेगु याः । थुकुन्हु सार्वजनिक विदा बियातःगु दु । विहार पत्तिकं भःभः धायेकाः छायापियाः बुद्ध बन्दना, धर्म देशना व भोजन दान याः ।

खाउ पान्सा :

जुलाई महिनाय् थाईल्याण्डय् वर्षावास सुरु जुइबलय् खाउ पान्सा नखः न्यायेकेगु याः । मनुतय्त वर्षातं जुइगु असुविधां बचे यायेत वर्षा ऋतुइ पिने तापाक चाहिउ वनेगु मयासे छथासं भिक्षुपिं बासं च्वनेगु याः । आषाढ पुन्हिया कन्हय् कुन्हुनिसें

बर्षावास सुरु जुइ । थाईल्याण्डय् वर्षावास कालय् भिक्षु ब्रत कया: धर्माचरण याइपिनि ल्या: अप्य: दइगुलिं अन बर्षावास साप हे महत्वपूर्ण नख: कथं का: ।

अक पान्सा :

अक्टोवरय् बर्षावास क्वचाइबलय् थाईल्याण्डय् न्यायेकीगु नख:यात अक पान्सा धाइ । आशिवन शुक्लपुन्ही कुन्हु बर्षावास क्वचाइगु ख: । थुकियात कथिन-चीवर मास घका: नं धा: । पवारण ज्याइव: धुंका चीवर दान यायेगु चलन दु ।

शाकाहारी नख:

अक्टोवरया सुर्ख थाईल्याण्डया दक्षिणी भागय् शाकाहारी नख: न्यायेकीगु या: । थुखुन्हु शाकाहारी नसा ज्वरे याना: नइगु, थ:थितिपित स:ता: नकीगु, विहारय् वना: विशेष परिकार दयेका: भोजन दान यायेगु व ब:न्हि भुईचम्पा ब्येका: पताका न्यायेकीगु प्रचलन दु ।

माघपूजा नख:

स्वंगु चन्द्रमासया पुन्हि कुन्हु माघ पूजा नख: हनेगु चलन थाईल्याण्डय् दु । भगवान बुद्ध थुगु दिन कुन्हु 'सब्बं पापस्स अकरणं' आदि ओवाद पातिमोक्ख धा:गु ४ गू गाथात दकलय् न्हापां देशना याना: बिज्या:गु ख: । १२५० भिक्षुपित दीक्षित याना: न्त्यज्याकूगु दिं ख: । माघ पुन्हि कुन्हु ला:गु थुगु नख: थाईल्याण्डय् सत्या दं न्त्य:निसैं न्त्यज्याकूगु भिक्षु संघया गुणात्मक सुधार अभियानप्रति राष्ट्रिय सहमति ब्यलंका तिब: बिइत महत्व बिया न्यायेकूगु नख: ख: ।

न्हूदं कुन्हु लखं छ्वाकीगु नख:

सोंगक्रान नख:

थाई न्हूदं अप्रिल १३-१५ पाखे ला: । थुवलय् सार्वजनिक विदा दु । छम्हेस्यां मेम्हेसित ल:खं छ्वाका: भित्तिगु ध्व नख: कुन्हु दच्छि सुख शान्ति दयेमा: घका: भित्तिगु दिं नं ख: ।

राजकीय नख:त :

राजतन्त्रात्मक बौद्ध देश जूगुलिं थाईल्याण्डय् थीथी राजकीय नख:त दु । दकलय् थाई विशेषता दुगु नख: ख: दच्छि छक्क: जुजुं हलो जोते यायेगु नख: । वा पिइगु प्रारम्भ जुइगु

थुगु सिना ज्या नखः कृषि प्रधान देशया आकर्षक संस्कृति खः । चात्री वंशया संस्थापना जूगु दिन अर्थात राम प्रथमया राज्य स्थापना दिवस सार्वजनिक विदा सहित अप्रिल ६ कुन्हु नखः न्यायेकेगु याः । मई ५ कुन्हु शुभराज्याभिषेक दिवस न्यायेकेगु याः । थुकुन्हु राम नवौ जुजु भूमिवोलया राज्याभिषेक जूगु दिन खः । अगष्ट १२ कुन्हु थाईल्याण्डया महारानी सिरिकितया

जुजुं हलो जोतय् यानाः
सिनाज्या न्ह्याकीगु नखः

जन्मबुन्हि भःभःधायेक न्यायेकेगु याः । अक्टोवर २३ कुन्हु राम पञ्चमया जन्मबुन्हियात चुलालोकर्णे दिवस कथं सार्वजनिक विदा बियाः न्यायेकेगु याः । डिसेम्बर ५ वर्तमान जुजु भूमिवोल अदल्यादेजया जन्मबुन्हि खः । डिसेम्बर १० संविधान दिवस खः ।

मेमेगु नखः

जनवरी १ कुन्हु अन्तर्राष्ट्रिय न्हूदँ हनेगु याः । फेब्रुअरीया दथुईनिसें मार्चया सुरुतक चिनिया न्हूदँ नं थाईल्याण्डय् न्यायेकू । मई १ यात अन्तर्राष्ट्रिय मजदूर दिवस कथं थाईल्याण्डय् नं सार्वजनिक विदा बियाः न्यायेकेगु याः ।

न्ह्यथनेबहःगु थाई संस्कार :

प्रत्येक थाई बौद्ध कुलपुत्रपिनि नितिं जीवनय् छक्वः भिक्षु मजुसें मगाः । प्रत्येक बौद्ध थाईया नितिं छुं महिना थःगु जीवन ब्रत पूरा यायेगु थाय् थाई बौद्ध विहार जुया च्वंगु दु । जुजु नापं छुं दिन भिक्षु जुयाः विहारय् च्वना बिज्याइ । कर्मचारीत थथे भिक्षु जुया च्वनीबलय् तलब सहित विदा बिइगु सुविधा बियातःगु दु ।

थाई विहार प्रबज्या संस्कार नाप सम्बन्धित थाय् जक मखु इहिपाः ज्या, नां छुइगु संस्कार, अग्नि संस्कार, आदि जीवन संस्कारया स्थान नं खः । संघराजा मदइबलय् व राजकीय सम्मान बी माःपिं सुं नं मन्त धाःसा जुजुं मि छूवया हयाः अन्तिम संस्कार यायेगु विशिष्ट संस्कार नं न्ह्यथनेबहःजू । जवः ल्हाः पिक्याः पूजा यायेत (एकांश शैली) वसः पुनीगु प्रचलन नेपाल लिसे मिले जू । राज्यभिषेकबलय् भिक्षुतय् नाप नापं ब्राह्मणपिसं मन्त्र व्वनीगु चलन दु । मूर्ति प्रतिस्था यायेबलय् वा भिक्षुतय्सं मयाइगु विधि यायेबलय् नं थाई ब्राह्मणपिसं वयाः मन्त्रोच्चारण व पूजा यायेगु प्रचलन थौतले थाईल्याण्डय् ल्यं दनि । आपालं धार्मिक व सांस्कृतिक समानता दुगु नेपाल व थाईल्याण्डया जनजीवनया मूल्य मान्यता व संस्कार, नखःचखःलय् नं समानता दइगु स्वाभाविक खः ।

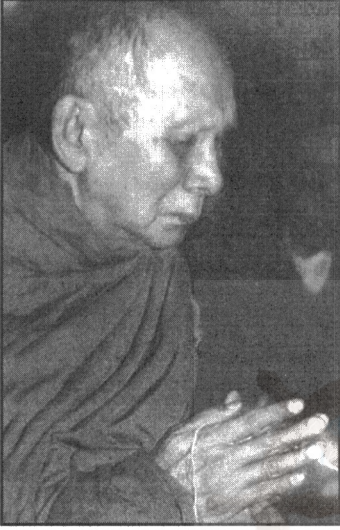
थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू / २०

खण्ड-२

नेपाल-थाई बौद्ध स्वाप् न्ह्याकाबिज्यापिं

Dhamma.Digital

४. सर्वोच्च थाई धर्माधिकारी संघराजा

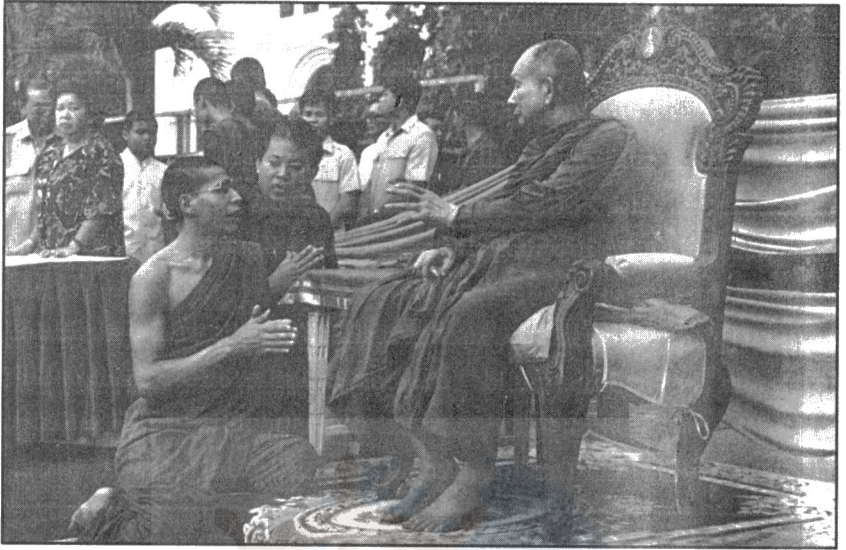

संघराजा वानसम्बर

राजगुरु सोमदेत फ्रा. ञाणसंवर वर्तमान थाईल्याण्डया सर्वोच्च धर्माधिकारी खः । वसपोलं सन् १९७० निसैं १९९९ दुने न्याक्वः नेपाल भ्रमण यानाः बिज्यात । १९८५ सं. थःगु ७३ दैं बुदिं नेपालय् हे तःजिक न्यायेकाः ७३ म्ह शाक्यपुत्रपिन्त प्रब्रजित याना बिज्यात । २९ नोभेम्बर खुन्हु नारायणहिटी राजदरवारय् श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र विक्रम शाहपाखें वसपोलयात नापलाना बिज्याःगु खः । राजगुरु सोमदेत फ्रा. ञाणसंवरं तःम्ह नेपाली भिक्षु व अनागारिकापिंत थाइल्याण्डय् ब्वनेगु अवसर चूलाका बिज्याःगु दु । वसपोलं थाई बौद्धतय् शिखर व्यक्तित्व व नेपाःमिपिनि निंतिं छम्ह हितकारी मित्र खः ।

थाईल्याण्डया बौद्धतय् सर्वोच्च कुलप्रधान (The Supreme Patriarch) यात संघराजा धाइगु खः । वसपोलयात वरिष्ठ भिक्षुपिनि परिषद लिसैं परामर्श कयाः थाई जुजुं नियुक्ति यानाः बिज्याइगु खः । चक्री वंशया संस्थापक जुजु रामप्रथमं न्हापांखुसी सन् १७८२ सं संघराजा पद स्थापना यानाः बिज्याःगु खः । न्हापांम्ह संघराजा सोमदेत फ्रा. अरियवंशयान (१७८२-१७९४) खः । वर्तमान संघराजा १९ म्ह सर्वोच्च कुलप्रधान खः ।

वर्तमान संघराजा सोमदेत फ्रा. ञाणसंवर सन् १९१६ अक्टोवर ३ स कञ्चनबुरी बूम्ह खः । वसपोलया गृहस्थ नां चरन गजवत्र खः । वसपोलया अबु नोइ गजवत्र व मां किमोइ खः । वसपोलया प्रारम्भिक शिक्षा कञ्चनबुरीया वाट देवसंघमय् प्राप्त जूगु खः । अनहे १४ दैं दुबलय् वसपोल श्रामणेर जुया बिज्यात । नाखोम पाथोमया वाट सांचे व बैककया बाट बोभोरनिवास वसपोलं उच्च बौद्ध शिक्षा प्राप्त यानाः बिज्यात । सन् १९३३ स नीदैं दुबलय् वसपोल प्रवजित जुयाः

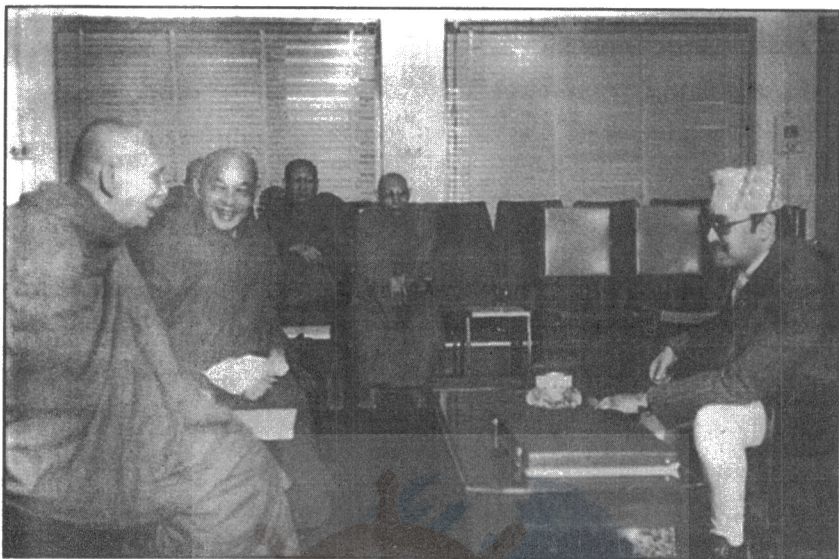

संघराजायात उपसचिव भिक्षु सुगन्धपाखें विन्ति

भिक्षु जुया बिज्यात । ३४ दँ दुबलय् फ्रा. सोभन गनाफन् पदय्, ३९ दँसं वयां च्वय् पदय्, ४२ दँ क्यंबलय् स्वंगूगु तगिस पदोन्नति जुल । १९५६ स प्यंगूगु तगिस पदोन्नति जुया: फ्रा. धम्मबोरपोर्न पदय् थ्यन । ४८ दँ क्यंबलय् वसपोल शासनाशोभन पदय् थ्यन । ५९ दँ क्यंबलय् १९७२ सं वसपोलयात सोमदेत फ्रा. ञाणसंवर पद प्राप्त जुल । सन् १९८९ स वसपोलयात थाइ जुजुपाखें सर्वोच्च कुलप्रधान संघराजा पद बक्स जुल ।

नेपाल व थाईल्याण्ड दथुइ स्वापूया इतिहासय् न्हूगु अध्याय शुरु जूगु १९७० स वर्तमान संघराजा सोमदेत फ्रा. ञाणसंवर नेपाल भ्रमण जुसानिसें खः । उगु दँय् निगू देशया बौद्ध संघया दथुइ स्वापू विकसित जुल । नेपाली विद्यार्थीतय् निति थाईल्याण्डय् पाली व बौद्ध धर्मबारे अध्ययन यायेत अवसर प्राप्त नं उगु दँनिसे हे जूगु खः । वसपोल उपसंघराजा जुया च्वना दीबलय् हे उगु नेपाल भ्रमण जूगु खः । वसपोलं स्वनिगः व लुम्बिनी भ्रमण याना: बिज्यात । नेपालय् बौद्ध धर्म व संस्कृतिया अध्ययन यायेगु व नेपालया बौद्धतलिसें स्वापू विकसित यायेगु उद्देश्यकथं जूगु वसपोलया न्हापांगु नेपाल भ्रमण सफल जुल ।

संघराजा सोमदेत फ्रा. ञाणसंवरया निक्वःगु नेपाल भ्रमण १९८० डिसेम्बरस

श्री ५ विरेन्द्र संघराजा नापलाना विज्यागु

जूगु खः । लुम्बिनी विकास कोषया पाहाँ जुयाः वसपोल नेपाल बिज्यानाः लुम्बिनी थ्यंका बिज्यात । अनं मायादेवी मन्दिरय् पूजा यानाः बिज्यात लुम्बिनीइ जुयाच्चंगु निर्माण ज्याय् निरीक्षण याना बिज्यात । लुम्बिनी उद्यानय् वसपोलं बृक्षारोपण यानाः बिज्यात । वसपोलया नेतृत्वय् ४ म्ह महास्थविरपिं ९ म्ह अधिकारीपिं वं उपासक उपासिकापिं नं नेपाल भ्रमणय् बिज्याःगु खः ।

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया ब्वनाय् संघराजा सोमदेत फ्रा. ज्ञाणसंवरं नेपालय् स्वक्वःगु भ्रमण १९८५ सं यानाः बिज्यात किपूया श्रीकीर्ति विहारय् बौद्ध अभिशेष समारोहस ब्वति कया बिज्यात । वसपोलया ईच्छाकथं थुगुसिइ थःगु ७३ दँ बुदिं नेपालय् हनेगु जक मखु, ७३ म्ह शाक्य कुलपुत्रपिंत श्रामणेर प्रवज्या याना बिज्यात । वसपोललिसें ११ म्ह थाई भिक्षुपिंया नापं ७३ म्ह उपासक उपासिकापिं नेपाल बिज्याःगु खः । वसपोलया सम्मानय् अखिल नेपाल भिक्षु महासंघपाखें नेपालया संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरया सभापतित्वय् लसकुस ज्याइवः जूगु खः ।

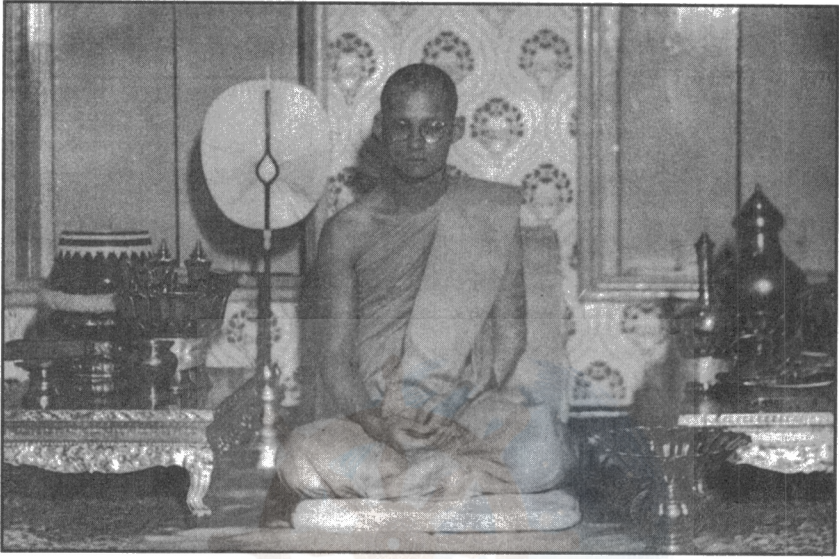
वसपोलं श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव नाप लाना बिज्यात । बुद्ध विहारय् जूगु समारोहसं वसपोलं नेपालयात शान्ति क्षेत्र दयेकेगु प्रस्ताव विश्व शान्तिया नितिं अति महत्त्वपूर्ण जूगुलिं फुकं बौद्धत छप्पं जुयाः थुकियात

न्त्यज्याकेमाः धया बिज्यात । आनन्दकुटी विहारय् वसपोलयात अभिनन्दन याःगु खः । थाई राजगुरुं श्री ५ महाराजाधिराज व थाई जुजु थःथःगु देशया जनता धर्म व धार्मिक स्वतन्त्रताया महान संरक्षक खः धयाः बिज्यात । नेपालया बडागुरुजु जुनानाथ पण्डितया सभापतित्वय् उगु अभिनन्द समारोह जूगु न्त्यथनेबहःजू । आनन्दकुटी विहारया विहाराधिपति भिक्षु अश्वघोषं अभिनन्दन पत्रय् थाई राजगुरुया नेपाल भ्रमणं नेपाली भिक्षुतय्त तःधंगु प्रेरणा व हौसला प्राप्त जूगु खँ न्त्यथना बिज्यात । उगु समारोहसं नेपालया संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द व भिक्षु अमृतानन्द नं नेपाल-थाई बौद्ध स्वापू क्वातुया वःगु खँ न्त्यथना बिज्याःगु खः । थाई संघराजा सोमदेत फ्रा. ाणसंवर प्यक्वःगु खुसी नेपाल १९९५ सं बिज्यात । उबलय् वसपोल लुम्बिनीइ थाई विहारया शिलान्यास याना बिज्यात । किपुलिइ श्रीकीर्ति विहारय् उपोसथो गृहया नं उद्घाटन यानाः बिज्यात । वसपोलया उद्धार सहयोगं श्रीकीर्ति विहारय् थाई हल, थाई कीर्ति भवनया नं निर्माण जूगु खः । श्रीकीर्ति विहारया थाई वास्तुशैली व तःगु थाई बुद्ध मूर्ति दुगुलिं यानाः थुकियात नेपालया प्रथम थाई बौद्ध चिंकथं जनमानसय् “थाई विहार” धकाः लोकप्रिय जूगु दु ।

थाई राजगुरु सोमदेत फ्रा. ाणसंवरया न्याक्वःगु नेपाल भ्रमण १९९९ सं जूगु खः । ३९ गू नेपालया थीथी बौद्ध संस्थात नापजानाः वसपोलयात अभिनन्दन याःगु खः । उबलय् नेपालया संघमहानायक भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविरं अभिनन्दन पत्र देखासैं वसपोलया नेपालय् न्याक्वःगु भ्रमण न्त्याके खनाः लसता प्वंका बिज्यासैं “वसपोल थाईल्याण्डया सर्वोच्च नायः जक मखु, संसारभरया सकल बौद्धतय् प्रेरणाया स्रोत नं खः” धया बिज्यात ।

संघराजा ाणसंवरपाखें नेपालया थाईल्याण्डय् न्हापांखुसी ब्वंविपिं निम्ह विद्यार्थीत भिक्षु सुनन्द व भिक्षु सुशोभनयात १९७२ जुलाई १ सं उपसम्पदा प्राप्त भिक्षु यानाः बिज्याःगु ऐतिहासिक खँ नं लुमंके बहःजू । वसपोलपाखें नेपालया थीथी जनजातिया भिक्षुपिं हितकाजी गुरुङ्ग (भिक्षु पञ्जाजित) व चन्द्रकीर्ति तामाङ्ग (भिक्षु सुबुडिड) यात १९९७ सं बाट वभोरनिवेशय् राजकीय उपोसथागारय् भिक्षु यानाः बिज्याःगु खः । थ्वया न्त्यः १९९० मार्च २१ सं बाट वभोरनिवेशय् अनागारिका मिनायात नं वसपोलं हे प्रब्रजित यानाः बिज्याःगु खः । थुकथं वसपोल नेपालय् बौद्ध धर्मया समुन्नतिया नितिं जनशक्ति ब्वलंकेगु ज्याय् योगदान यानाः बिज्याःम्ह प्रेरणादायी व्यक्तित्व खः ।

५. बौद्ध धर्मया संरक्षक थाई जुजु

थाई जुजु १५ न्ह भिक्षु जुयाबिज्या:गु

थाईल्याण्डय् जुजु बौद्ध धर्मया अनुयायी जक मखु, उकिया संरक्षक नं खः । जुजुपिं नापं अन जीवनय् छक्कः छं दिनया निमित्त भिक्षु जुइमाः । भगवान बुद्धं उपदेश जूगु दश राज धर्मया पालना यायेमाः । अन राज्य शासनया आदर्श हे बौद्ध धर्म जूगुलिं थाई जुजुपिसं बौद्ध धर्मया पालना, संरक्षण व विकासयात परम्परागत कर्तव्य भालपा च्वंगु दु । बौद्ध धर्म व थाई राजसंस्था अभिन्न जुयाच्वंगु दु ।

वर्तमान जुजु भूमिबल अदुल्यादेज सन् १९५६ अक्टोवर २२ निसें नोभेम्बर ५ तक भिंन्यान्हु प्रवजित जुयाः चीवर पुनाः भिक्षाटन यानाः बाट बोभार निवेसय् च्वना बिज्या:गु खः । वर्तमान युवराजाधिराज नं १९७८ नोभेम्बर ६ निसें २० तक वोभोननिवेश विहारय् हे भिंन्याहु तक प्रवजित जुयाः च्वना बिज्या:गु खः ।

थाई जुजुं हे बौद्धतय् सर्वोच्च थकाली संघराजा नियुक्ति यानाः बिज्याइ । संघराजा परलोक जुइबलय् थाइ जुजुं अनया बौद्ध परम्परा कथं दागवती विइगु प्रचलन नापं दु । संघराजा हे जुजुया राजगुरु जुइगु व धार्मिक मामिलाय् जुजुं

नेपाःया संघमहानायकलिसे थाई जुजु

संघराजायाके परामर्श कया बिज्याइगु प्रचलन दु ।

बुद्ध संवत् २४९३ मइ ५ तारिख खुन्हु थाई देशया वर्तमान जुजु भूमिबल अदुल्यादेजं शुभराज्यभिषेक खुन्हु थथे प्रतिज्ञा यानाः बिज्यात- "थाइ जनताया भिं व सुखया निंतिं जिं धर्मसम्मत शासन सञ्चालन याये ।" थाई राजसंस्थाया परम्परागत मान्यता, स्वभाव, संरचना व ज्या यायेगु शैली स्वयेबलय् बौद्ध दर्शनपाखें प्रभावित व निर्देशित जूगु खने दु ।

थाई जुजुपिसं पालना यानाः वइच्चंगु दश राजधर्म थथे खः- १. दान २. शील ३. परित्याग ४. अज्जव ५. मद्दव ६. तप ७. अक्कोध ८. अहिंसा ९. खन्ति १०. अभिरोध । जनतां जुजुयात यायेगु सम्मान, आदर व गौरव ध्वहे दश राजधर्मया पालना गुलित जू धइगु आधारय् जुइ ।

थाई जुजुपिसं आपलं चैत्य, विहार व थीथी बौद्ध सम्पदाया निर्माण याना बिज्याःगु दु । जुजु मोंगकुत (राम चतुर्थ) तःदँ भिक्षु जुया च्वंम्हेसित राम तृतीय मदयेधुंकाःलि १८५१ सं भारदारत व भिक्षुपिं जानाः उत्तराधिकारी ल्यःगु खः । वसपोलं दासप्रथाया अन्त्य यानाः प्रशासन, शिक्षा, अर्थतन्त्र थीथी क्षेत्रय् सुधार याना बिज्यात । वसपोल भिक्षु जुया च्वंगु इलय् तुलनात्मक रुपं कठोर आचरण पालना याकाः न्हूगु धर्मयुक्त निकाय नीस्वना बिज्याःगु खः । थः च्वना बिज्याःगु वाट बावभोरनिवेसय् छापाखाना नीस्वनाः धार्मिक सफूत जक मखु न्हापांखुसि राजकीय गजेट नं पिकया बिज्याःगु न्ह्यथनेबहः जू ।

भिक्षु अमृतानन्दलिसे थाई जुजु

वर्तमान जुजु भूमिवल अदुल्यादेजं थाईल्याण्डयात आधुनिकीकरण यायेत आपलं सुधार यानाः बिज्यात । पुलांगु बौद्ध जातक कथा 'महाजनक' या आधारय् थाई व अंग्रेजी भाषं सफू च्वया बिज्यासें वसपोलं उगु बाखंपाखें कायेमाःगु सार व पाठयात न्ह्यब्वया बिज्यात । न्हयन्हु न्हय्चा समुद्रय् पौडी म्हिताः म्वाःम्ह जनक्या बाखं दुने साहस व धैर्य माः धया बिज्यात । फल दुगु अंमां लोभ व तृष्णा स्यंका छ्वइगुयात हाकनं म्वाकेत व फलदायी दयेकेत गुकथं कृषि सुधार यायेगु धकाः वैज्ञानिक लँपु नं वसपोलं क्यना बिज्यात ।

उकी नेपालया मिथिला राज्यया राजकुमार महाजनक डुंगाय् च्वनाः सुवर्णभूमि वंगु खें जातक बाखं नं लुइका हयाः नेपाल व थाईल्याण्ड दथुइया प्राचीन स्वापूयात थाई जुजुं क्यना बिज्याःगु दु । थुगु महाजनक सफू थाई जुजुं च्वयाः सन् १९९६ सं पिदन । थुकियात नेपाली भाषं भिक्षु विपस्सी अनुवाद यानाः वसपोलया ७६ दँ बुदिया लसताय् नेपालय् थाइ राजदुतावासं २००३ डिसेम्बरय् वितरण याःगु खः । थाई राजदूत मय्जु फेन चोम इन्चारो इन्साकं धयादी कथं "थुगु सफू नेपाली प्रकाशन जुयालिं नेपाल व थाइल्याण्डया दथुई सांस्कृतिक स्वापू अफ् सुमधुर जूगु दु ।"

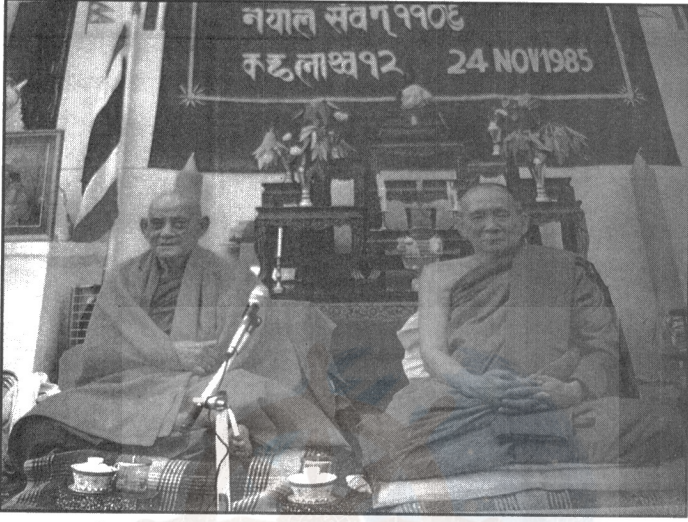
थाइ जुजुं नेपालया राजदम्पतियात तक्वःमछिं थाईल्याण्डय् लसकुस यानाः

बिज्याःगु दु । निख्यरंया राजपरिवारया दथुइ सत्तीगु स्वापू दयाच्वंगु खः । थाई राजकुमारपिं नेपाल बिज्याना भगवान् बुद्धया जन्मस्थल लुम्बिनी तीर्थयात्रा यानाः बिज्याःगु दु ।

नेपालया बौद्ध न्ह्यलुवाःपिं संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द व नायक भिक्षु अमृतानन्दयात थाई जुजुं विभिन्न इलय् नापलाना बिज्याःगु दु । थाई संघराजाया उपसचिव नेपाली भिक्षु सुमन्धं संघमहानायक प्रज्ञानन्द व थाई जुजुया दथुइ नापलाः बलय् संस्मरण थुकथं च्वया तथा बिज्याःगु दु- “थुगु ऐतिहासिक घटना परमपुज्य थाई संघराजा भन्तेया विहार वाट् वभोनिवेशय् ई.सं. १९८५ सालं जूगु खः । उखुन्हु थाई जुजु व युवराजाधिराज राजगुरु भन्तेयात कथिन चीवर वस्त्र दान बिइत विहारय् बिज्याःगु खः । राजकीय पर्वय् बिज्याःगु जुयाः राजकीय पोशाकं अलङ्कित जुया बिज्याःगु खः । उगु राजकीय ज्या क्वचायेवं लिहाँ बिज्याये न्ह्यः दिवंगत संघमहानायक भन्ते क्वचय् फ्यतुना बिज्याना च्वंथाय् बिज्यानाः पुलिं चुयाः दण्डवत् यानाः बिज्यासैं पुलितुं चुयाः १५-२० मिनेट धयाथें वसपोल नापं नेपाःया बौद्ध गतिविधिबारे, बौद्ध परम्परा सम्बन्धी व शाक्य इतिहासबारे तसकं रुची तथा बिज्यासैं ल्हाः ज्वजलपा खँ न्यना बिज्याःगु दृश्य खींपिं सकलें तसकं प्रभावित जुल । थाई जुजुं विदा कया बिज्याये न्ह्यः नेपालय् बौद्ध शासन ज्या क्वःतुकेगुलिं वसपोलं यानाः बिज्याःगु देनयात प्रशसा यासैं पञ्चाङ्ग दण्डवत् यानाः वसपोलपाखें आशीर्वाद कयाः लिहाँ बिज्यात ।”

नेपालया भिक्षु सुगन्धयात थाई जुजुं बेलायतय् वनाः उच्च अध्ययन यानाः पीएचडी यायेत कृपापूर्वक माक्व खर्च ग्वाहाली बिया बिज्याःगु न्ह्यथनेबहःजू । थाई जुजुयात नेपालया संघमहानायक प्रज्ञानन्द उच्चस्तरीय थाई बौद्ध प्रतिनिधिमण्डल नेपाल बिज्योक्त बिनित्ति याः बलय् थः राजगुरु सोमदेव फ्रा. ज्ञानसंवरयात नेपाल भ्रमणय् वनेत थाइ जुजुं अनुमति बिया बिज्याःगु खः । थाई जुजुया सद्भावना दुगुलिं थाई सरकारं भगवान् बुद्धया जन्मस्थल लुम्बिनीयात अन्तर्राष्ट्रिय स्तरय् विकास यायेत ग्वाहालि ब्यूगु खः । उकिं थाई जुजु बौद्ध धर्मया धार्थेम्ह संरक्षक व नेपाली बौद्धतय् नितिं नं प्रेरणादायक मित्र खः ।

६. थाईलिसैं बौद्ध स्वापूया न्त्यलुवाः भिक्षु प्रज्ञानन्द

नेपाःया संघमहानायक व थाईल्याण्डया संघराजा

नेपाल-थाई बौद्ध स्वापूया छम्ह न्त्यलुवाः संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर खः । वसपोलं थाईल्याण्डया भ्रमण यानाः थाई संघराजा ज्ञानसंवर व थाई जुजु भूमिवल अदुल्यादेज नापलानाः सर्वोच्च स्तरय् निगू देशया बौद्ध स्वापू न्त्याकेत कुतः यानाः बिज्याःगु दु । नेपालय् संघराजायात लसकुस यानाः बौद्ध स्वापूयात सत्तिका बिज्याःगु दु । नेपालय् इलय् ब्यलय् बिज्याःपिं थाई भिक्षुपिं अनागारिकापिं व उपासक उपासिकापिं नेपाल बिज्याइगु इलय् लुम्बिनी व स्वनिगः चाःहुला स्वये धुंकाः शाक्यसिंह विहारय् संघ महानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयात नापलानाः आशिर्वाद कया वनीगु उबले प्रचलनथें जूगु न्त्यथनेबहःजू । नेपालीतय्त थाईल्याण्डय् बौद्ध शिक्षा ब्वंकेत लैं चायेका बिज्याःम्ह वसपोल हे खः ।

संघ महानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरया गृहस्थ नां वैद्य कुलमान सिंह तुलाधर खः । ई.सं. १९०० अप्रिलय् वसपोलया जन्म येंया इटुबहालय् जूगु खः । वसपोलया अबु हर्षवीर सिंहं तुलाधर व मां मोहनमाया खः । वसपोल बञ्जाः जुयाः निक्वः ल्हासा थ्यंगु खः । २८ दँ दुबलय् वसपोल तिब्बतय् फोइखारिम्पोछेया उपाध्यायत्वय्

ध्यलुं (लामा) जुया बिज्याःगु खः । उबलय् वसपोलयात कर्मशील ध्यलु घकाः नां छुना व्युगु खः । तिष्वत नेपाल लिहां बिज्यानाः भारतया कुशीनगरय् ध्यकाः १९३० स ऊ चन्द्रमणिया उपाध्यायत्वय् श्रामणेर जुया बिज्यात । न्हापांम्ह धेरवादी श्रामणेरया कथं नेपाल लिहां बिज्यानाः किमडोलय् च्वनाः बौद्ध धर्म प्रचार याना बिज्यात । सन् १९३२ स आरकने बिज्यानाः ऊ चन्दीमाला गुरुया उपाध्यायत्वय् व ऊ मनवागुरुया आचार्यत्वय् वसपोलया उपसम्पदा जुयाः भिक्षु प्रज्ञानन्द जुया बिज्यात । बर्माय् बिज्यानाः बौद्ध शिक्षा अध्ययन यानाः बिज्यात । नेपाल लिहां बिज्यानाः बौद्ध धर्म प्रचार यानाः च्वंबलय् उबलेया राणा सरकारं भिक्षुपित देश पितिना छ्वल । श्रीलकाया नारद भन्तेया नेतृत्वय् शिष्टमण्डल नेपाल बिज्यानाः राणा शासकपित नापलानाः खँ ल्हानाः निर्वासित भिक्षुपित स्वदेश लिहा वयेगु लँ चायेका बिल । भिक्षुपिं स्वदेश लिहां बिज्यानाःलिं धेरवाद बुद्ध शासनया पुनरोदय ज्या चतारं न्ह्यात । भिक्षुतय् सम्मेलनं धेरवादी बौद्धतय् थकाली कथं संघमहानायक न्हापांखुसी भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरं नेतृत्व कया बिज्यात । देशय् दुने विहार निर्माणत तःथासे न्ह्यात । देशपिने बौद्ध स्वापूया बिस्तार जुल । वसपोलं भारत, चीन, बर्मा, थाईल्याण्ड आदि देशतय् भ्रमण यानाः बिज्यात ।

थाईल्याण्ड भ्रमणया निमन्त्रणा वसपोलयात वाट साकट राजवर महाविहारया प्रमुख नायक महाचुलङ्कर्ण बौद्ध विश्वविद्यालयया महासचिव भिक्षु ब्रह्मगुणाभर्ण महाधेरपाखें प्राप्त जूगु खः । जनवरी ५, १९७९ कुन्हु वसपोल भिक्षु सुदर्शन, तेजरत्न शाक्य, सानुमान शाक्य, धर्मनरसिंह व मदन मानन्धरयात व्वनाः बैकक ध्यंका बिज्याःगु खः । वसपोलपित अन बौद्धतय्सं भव्य लसकुस यात । नेपालय् धेरवाद बौद्ध धर्मया पुनरोत्थान ज्याय् नेतृत्व यानाः बिज्याःम्ह व्यक्तित्वकथं थाईतय्सं वसपोलयात सम्मान याःगु खः ।

संघमहानायक प्रज्ञानन्द भन्ते ८६ दै क्यंगु लसताय् थाइल्याण्डया बाट पाकनाम विहारया महानायक चाउखुन भिक्षु धम्मधीर राज महामुनि महाधेरया सक्रियताय् वसपोलया म्ळ्धिकः आकार (लाइफ साइज) या प्रतिमा दयेकाः श्रीकीर्ति विहारय् तयेगु ग्वसाःकथं सन् १९८५ नोभेम्बरय् थाइल्याण्डय् भ्रमण याकाः प्रतिमा दयेकीम्ह कलाकारलिसें साक्षात्कार यायेगु अवसर प्रदान यात । प्रतिमा ढाले यानाः दयेकाः श्रीकीर्ति विहार किपुलिइ हयाः प्रतिस्थापित यात । थाई बौद्धतय्सं वसपोलयात थुकथं श्रद्धा व सम्मान क्यन ।

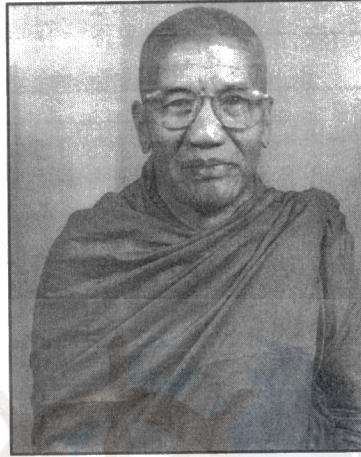
१९८५ स थाई जुजु अँदुल्यादेजं संघमहानायक प्रज्ञानन्द भन्तेलिसें

दर्शनभेट याना: बिज्याना: बौद्ध परम्पराकथं अभिवादन याना: बिज्यात । नेपालय् बौद्ध स्थितिबारे न्यनेकने याना: बिज्यात । थाई जुजुयात संघहानायकपाखें बुद्ध मूर्ति व सफूत उपहार देछाना बिज्यात । उबलय् थाई राजगुरु वाणसंवरयात नेपाल भ्रमणया निम्ता अखिल नेपाली भिक्षु महासंघपाखें बिया बिज्यात । नेपाल बिज्याना: १९८५ नोभेम्बरय् ७३ शाक्य कूलपुत्रपित संघराजाया उपाध्यायत्वय् सामूहिक प्रवज्या याना बिज्यात । भिक्षु प्रज्ञानन्द उबले न्ववाना बिज्या:गु शब्द कथं “नेपा:या प्राग ऐतिहासिक संस्कृति निसैं शाक्य कूलपिनि अक्षुण्ण स्वापू दु । नेपा: उपत्यकाया प्रमाणित ऐतिहासिक लिच्छवी युगनिसैं थन शाक्यपिं देन बिया वयाच्चपि ख: । बुद्धया धर्म अभिबृद्धि यायेत शुद्धोदन महाराजं आज्ञा जुया बिज्या:थें प्रत्येक कपिलवस्तुया शाक्य कूलं सुंनं सुं भिक्षु जूवन । ध्वहे धर्म प्राण नेपालय् आ:तक दु । जीवनय् छक्व: चुडाकर्म जुयेमा: । चूडाकर्म व शाक्यत्व छगू मेगुया पूरक याना: च्वंगु नेपा:या बौद्धपिं मध्ये छगू वर्गया सांस्कृतिक परम्परा ख: । थौ ध्व हे पुण्य परम्परा विशुद्ध कथं वसपोल सोमदेत भन्तेया उपाध्यायत्वय् विशुद्ध धर्मयुक्त नायकथं जूगु दु ।”

सन् १९८६ जुलाई २ सं संघमहानायक प्रज्ञानन्द भन्ते भिक्षु धर्मपालयात ब्वना: नेपालं उपचारार्थ थाईल्याण्ड बिज्यात । थाई जुजुं अदुल्यादेजं अनया सुविख्यात चुलालंकर्ण अस्पतालय् तया वसपोलयात वास: यायेत मा:गु तक खर्च सकतां राजदरवारं व्यहोरे यानाबीगु सुप्रवन्ध मिले याना: बिज्यात । थाई राजानुग्रह अन्तर्गत वसपोलया औषधोपचार बांलाक जुल । वसपोल वास: यायेधुंका: छुं दिन थाईल्याण्ड चा:हुला: १९८६ नोभेम्बर ५ सं नेपाल लिहाँ बिज्यात ।

वसपोल सन् १९९३ स मदुबलय् थाई संघराजापाखें थाई परम्पराकथं दिवंगत म्हयात मोल्हुकेत ल:, पासकुलयात चीवर परिस्कार, नेपा:या परम्पराकथं पासकुल यायेत तुयगु काप: छगू थान, वसपोलप्रति चढे यायेत स्वां आदि प्रवन्ध याना: थ: सचिव भिक्षुयात प्रतिनिधि याना: वसपोलया दाह संस्कार ज्याय् छवया बिज्यात । ध्व पुज्य दिवंगत संघमहानायक भन्तेयात देछाना बिज्या:गु थाईतय् श्रद्धा ख: । वसपोल छम्ह अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रय् नं हनेबह:म्ह बौद्ध नेता ख: धका: बिउगु सम्मान ख: ।

७. स्वापू तःब्या याना बिज्याःम्ह भिक्षु सुदर्शन

भिक्षु सुदर्शन

भिक्षु सुदर्शन महास्थविर नेपाःया नांजाःम्ह लेखक, प्राज्ञ, प्राध्यापक व बौद्ध धर्म प्रचारक खः । वसपोलं थाईल्याण्डलिसेंया जनमैत्रीयात तब्या यायेत थःगु कलम छ्यला बिज्याःगु दु, श्रीकीर्ति विहारयात थाई धरोहर कथं निर्माण यानाः बिज्याःगु दु । थः शिष्यपितं थाईल्याण्ड छ्वयाः ब्वंकेगु प्रवन्धं यानाः बिज्याःगु दु । थाईल्याण्डया भ्रमण यानाः नेपाःयात न्ह्यब्वःगु, लुम्बिनी विकासय् थाई ग्वाहाली आकर्षित यायेगु व नेपाल बिज्याःपिं थाईतय्त सत्कार यानाः सद्भावना व मैत्री ब्वलंकेगु ज्या यानाः बिज्याःगु दु ।

भिक्षु सुदर्शनया गृहस्थ नां लुम्बिनीराज शाक्य खः । वसपोलया जन्म १९३४ सं यलय् जूगु खः । ऊ चन्द्रमणिया उपाध्यायत्वय् कुसिनगरय् वसपोल १९५० सं श्रामणेर जुया बिज्याःगु खः । सन् १९६४ सं भिक्षु प्रज्ञानन्दया उपाध्यायत्वय् वसपोलया उपसम्पदा जुयाः भिक्षु सुदर्शन जुया बिज्याःगु खः । वसपोलं इतिहास संस्कृति व पुरातत्त्व बिषय स्नातकोत्तर उत्तीर्ण याना बिज्यात । लिपा त्रिभुवन विश्वविद्यालय् उगु हे बिषय ब्वंका बिज्यात ।

वसपोल नेपालभाषाया साहित्यकार नं खः । ८० गूलिं मयाक्क सफूत च्वया बिज्याःगु दु । वसपोलयात श्रेष्ठ सिरपाः, भाषा थुवाः व साहित्यरत्न पदवी

प्राप्त जूगु दु । वसपोलं स्वांया पुन्हि, आनन्दभूमि थेंज्याःगु तःगू पत्रिकाया सम्पादन यानाः बिज्याःगु दु ।

भिक्षु सुदर्शन १९९२ सं धर्मोदय सभाया उपाध्यक्ष जुया बिज्यात । वसपोल अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया नं उपाध्यक्ष खः । लुम्बिनी विकास कोषया सल्लाहकार नं खः । वसपोलं भारत, बर्मा, बेलायत, थाईल्याण्ड आदि देया भ्रमण यानाः बिज्याःगु दु । वसपोल निगूगु पुस्ताया भिक्षुपिं मध्ये छम्ह बहुआयामिक व्यक्तित्व दुम्ह खः ।

भिक्षु सुदर्शन “विश्वव्य बुद्ध धर्म” सफुतिइ ‘थाईल्याण्डय् बुद्ध धर्म’ धइगु छगू अध्याय च्वया बिज्याःगु दु । उकिइ “थाईल्याण्डया राजधर्म बुद्ध धर्म खः । थनया बहुसंख्यक जनताया धर्म नं बुद्ध धर्म हे खः ।” धकाः म्हसिका न्त्यब्वैतःगु दु । अथेहे “थाई बौद्ध विहार : थाई जनजीवनया छगू अभिन्न अङ्ग” धइगु वसपोलया प्रकाशित च्वसुतिइ थथे धया बिज्याःगु दु- विहार मूलतः जीवन मुक्तिपिं व मुक्तिया नितिं कुतः याइपिं भिक्षु वा श्रामणेरपिं च्वनीगु थाय् खः । सांसारिक बन्धनं मुक्त जूसां भौतिक शरीर व वयात चनेत च्वनेत माःगु विहार आखिरय् च्वं च्वनी । थुकथं हे जुयाः प्रत्येक देशया बौद्ध विहारय् थःथः विशेषता दया वं च्वन । वथें हे थाईल्याण्डया बौद्ध विहारया नं थःगु हे प्रकारया विशेषता दु । थाई बौद्ध विहार थाई जनजीवनया छगू अभिन्न अंग जुयाच्चंगु दु । प्रत्येक थाई बौद्ध कुलपुत्रपिनि नितिं जीवनय् छक्वः भिक्षु मजुसैं मगाः । प्रत्येक थाई बौद्धया लागिं छुं महिना थःगु जीवन ब्रत पूरा यायेगु थाय् थाई बौद्ध विहार जुया च्वंगु दु । जन्मनिसें मरण तकया अभिन्न अङ्ग थाई बौद्ध विहार खः ।” थुकथं वसपोलं नेपाली पाठकपिंत थाई बौद्ध धर्मया परिचय बिया बिज्याःगु दु ।

भिक्षु डा. सुगन्धया कथं भिक्षु सुदर्शनं थाईतय्सं मालीगु बिषयया सन्दर्भ सामाग्रीत मुंका छ्वया बिज्याइगु खः । लुम्बिनी व जनकपुरबारे थाई जुजु, संघराजा व प्राज्ञ क्षेत्रयात मालीबलय् सूचं बिइगु, कार्यपत्र हे च्वया बिया हे बिज्याःगु दु । थाई विश्वविद्यालयत व त्रिभुवन विश्वविद्यालयया दथुइ प्राज्ञिक स्वापू ब्वलंकेगु व छगुलिं मेगुया डिग्री मान्यता बिइकेगुलिइ नं वसपोलपाखें योगदान जूगु दु ।

किपू नगरपालिका वडा नं. १७ न्हूगु बजाः (अमलनी) स नगरमण्डप श्रीकीर्ति विहार स्थापना भिक्षु सुदर्शनया सक्रियताय् जूगु खः । १९७३ सं पालिस्था जूगु थुगु विहार दयेकेत लिपा थाईल्याण्डपाखें नं आपालं आर्थिक ग्वाहाली वःगु व थाइल्याण्डया हे बास्तुशैली विहार दयेकातःगु जूगुलिं थुगु विहारयात “थाई विहार”

नं धायेगु याः । थ्व विहार नेपाल-थाई
 बौद्ध स्वापूया छगू धरोहर खः । उगु विहारय्
 उपोसथागार, धातु चैत्य, थाई हल व गोष्ट
 हाउस थाईल्याण्डया हे ग्वाहाली दयेकूगु
 खः । बैककय् च्वनाः भिक्षु सुगन्धं स्रोत
 मुंकेगु व किपुलिङ्ग च्वनाः श्रीकीर्ति विहारयात
 धस्वाकेगुलिङ्ग वसपोलया हे गुरु भिक्षु
 सुदर्शनया तःधंगु योगदान दु ।

भिक्षु सुदर्शनलिसे थाई प्रतिनिधिपिं

श्रीकीर्ति विहार नेपाल-थाई बौद्ध स्वापूया गतिविधिया केन्द्र जूगु छगू
 उदाहरण १९८५ निसं १९९२ तक न्हयदँ दुनेया मू ज्याइवःत स्वल धाःसा प्रष्ट
 जुइ । १९८५ अप्रिल २३ स थाई सघंराजापाखें श्रीकीर्ति विहारय् बुद्ध अभिशेष, २४
 नोभेम्बर खुन्हु ७३ म्ह शाक्य कुलपुत्रपिंत अनहे वसपोलपाखें थाई शैली प्रवजित यानाः
 बिज्याःगु, नोभेम्बर ३० कुन्हु सघंराजासहित भिक्षुपिं श्रीकीर्ति विहार भवःछुनाः किपुलिङ्ग
 भिक्षाटन यानाः बिज्याःगु, १९८९ अक्टोवर २२ सं बैककया कन्फिडेन्स ट्राभल्स प्रा.लि.
 पाखें भोजनदान व चीवरदान श्रीकीर्ति विहारय् याःगु, १९९० सं श्रीकीर्ति विहारं तामाङ,
 मगर, थारु व गुरुङ्ग खुम्ह श्रामणेरपिंत ल्यःया थाईल्याण्ड ब्वंकेत छवःगु, १९९१ जुलाई
 १३ सं शाही थाई राजदूत सताभिर सुभानदतं उपोसथागार हलय् विधियोक चोपवा समारोह
 यानाः बिज्याःगु, १९९२ मई १६ कुन्हु थाई एयरवेज इन्टरनेशनल, बैककया अध्यक्ष
 एसीएम वीरा किति चार्थीनं श्रीकीर्ति विहारया थाइ हलया उद्घाटन यानादीगु, १९९२
 नोभेम्बर ८ कुन्हु थाई एयरवेज इन्टरनेशनल बैकका अध्यक्ष चिन्चार्ड बुन्यानाटं श्रीकीर्ति
 विहारया थाई भवन दयेकेत १६ लाख नेपाली दां दान ब्यूगु, १९९२ अगष्ट स थाई
 हवाईजहाजया दुर्घटनाय लाना नेपालय् सीपिं यात्रुतय् चीरशान्तिया कामना यानाः परित्राण
 पाठ याःगु खः । दैय्दँसं थाईल्याण्डं नेपाल वयाः थाई एयरवेज पदाधिकारी व दुर्घटनाय्
 लानाः सीपिं थाई परिवारया सदस्यत वयाः श्रीकीर्ति विहारय् परित्राण पाठ याइगु प्रचलन
 दु । थाई तीर्थ यात्रुत अप्वः धयाथें श्रीकीर्ति विहारय् छक्कः प्रार्थना याः वनेगु याः ।

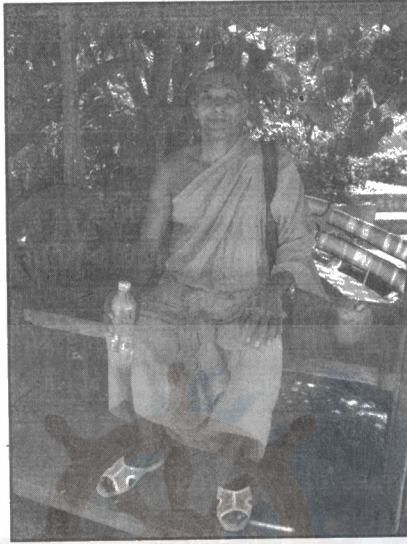
भिक्षु सुदर्शन संघमहानायक प्रज्ञानन्द भन्तेया नेतृत्वय् थाई भ्रमणय् बिज्याःगु
 खः । वसपोलया उपचार थाईल्याण्डय् जूगु खः । थः म्वाना च्वंतलय् २००२ तक
 नेपाल-थाई बौद्ध ज्याइवःया संयोजन भिक्षु सुदर्शनं यानाः बिज्याःगु लुमंकेबहःजू ।

खण्ड-३

नेपाल-थाई बौद्ध स्वापू

Dhamma.Digital

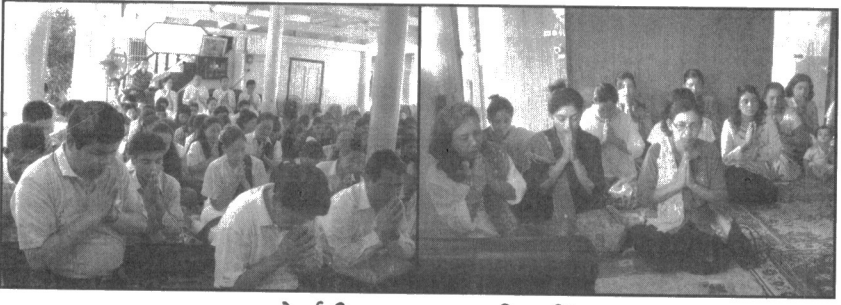
८. थाईल्याण्डय् गोर्खाली बौद्ध गतिविधि

गोर्खाली भिक्षु अमारो

नेपालं पिने नेपालीत वंगु दकलय् अप्वः भारत, अनं म्यानमार, भूटान व वयां लिपा थाईल्याण्ड हे जुइधुंकल । अन दकलय् अप्वः म्यानमारं वःपिं नेपालीत दु, नेपाल, भारत, भूटानं वःपिं नेपालीत नं थाईल्याण्डय् दु । थीथी थासं वःपिं व अन हे पुस्तौ पुस्ता च्वने धुंकूपिं थाई नेपालीत फुक्कं यानाः डेढनिसें निगू लाखति थ्यने धुंकल धकाः नेपालीतय् संस्थाया मनूतय्सं अनुमान याःगु दु । नेपालीत मध्ये खँय्त बच्छि व जनजातियापिं बच्छि ति दु । जनजातियाःपिं अप्वः बौद्धमार्गीत दु । खँय्त मध्ये नं बुलुहुं बौद्धमार्गी जूपिनि ल्याः बृद्धि जुजुं वयाच्वंगु दु । म्यानमार व थाईल्याण्डय् धार्मिक सांस्कृतिक व शैक्षिक वातावरण बौद्धमय् जूगुलिं ब्रम्हुं क्षेत्रीत मध्ये नं भचाभचां भिक्षु, श्रामणेर व अनागारिका जूपिं खने दया वल ।

थाईल्याण्डय् धार्मिक स्वतन्त्रता दुगुलिं नेपाली हिन्दूतय् मन्दिर व पाठशालात सञ्चालन जुया वया च्वंगु दु । नेपालीतय् मन्दिर दुने महादेव, कृष्ण, राम, भगवती आदि मूर्तिया नापं भगवान बुद्धया प्रतिमा नं तयातःगु खना । अन ब्रम्हुत हे पुजारी जुयाच्वंगु दु । नेपाली बौद्धतय्सं थःगु हे 'शान्ति भवन' दयेकाः भिक्षुत सःताः

गोर्खाली उपासक उपासिकापिं

भगवान बुद्धया पूजा, धर्म देशना परित्राण पाठ व भोजन दान यानाच्वंगु दु । श्रद्धालु उपासक उपासिकापिसं थःगु छँ सताः भिक्षुतपाखें धर्म देशना याकेगु व भोजन दान यायेगु यानाः वयाच्वंगु दु । नेपालीतय् ल्याः म्होथाय् थाई विहारय् वनाः हे पूजा पाठ दान याइगु खः ।

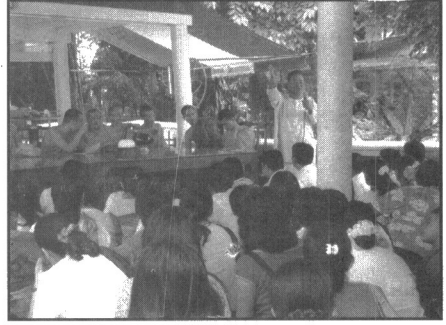
थाईल्याण्डय् नेपालीत भिक्षु जुयाः बौद्ध धर्म प्रचार प्रसार यानाःच्वपिं नं दु । प्यदँ न्ह्यः मिचिनां फुकेट वयाः वाट केट्थो विहारय् भिक्षु जुयाः च्वनाः फुकेटया नेपालीतय् बौद्ध विधिकथं पूजापाठ धर्मदेशना यानाः च्वंम्ह भिक्षु अमरो, टाउँजी दच्छि न्ह्यः वयाः भिक्षु जुया च्वंम्ह भिक्षु महापञ्चू व खुल्ला न्ह्यः मिचिनां हे वया फुकेटय् च्वना च्वंम्ह भिक्षु जानन्थ्योपिंत वाट केट्थो विहारय् नापलात । वसपोलपिसं पाली व नेपाली भाषं हे शील प्रार्थना व धर्म देशना याकाः बिज्याःगु खना ।

बैकक व पिनेया विहारय् गन नेपाली वयाः भिक्षु श्रामणेर जुया व्वनाच्वंगु दु, वसपोल नेपाली भन्तेपिसं नं नेपालीतय् दथुइ वनाः बौद्ध धार्मिक विधि व्यवहार सञ्चालन यानाच्वंगु खना । भारत, भूटान, म्यानमारय् थें थाईल्याण्डय् नं नेपालीतय् गोर्खाली धकाः धाः । म्यानमारय् गोर्खालीतय्गु थःगु हे तःगू विहार दयेके धुंकल । थाईल्याण्डय् वयाः ज्या यानाः च्वपिं बर्मेली-नेपालीतसैं चन्दा मुनाः म्यानमारय् विहार दयेकेत व जटिल भन्तें बुटवलय् दयेका बिज्याःगु विहारयात नापं गवाहाली बिउगु न्ह्यथनेबहःजू ।

थाईल्याण्डय् च्वपिं गोर्खालीतय्सं थाई-नेपाली संघ स्थापना यानाः सोइ सिरिपोट, सुखिम्भट, बैककय् २००७ मई २७ स शान्ति भवन उद्घाटन यानाः, अन बुद्धया प्रतिमा तथाः नियमित बुद्ध पूजा धर्म देशना व भन्तेपिंत भोजन दान यानाः

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपालसेया स्वापू / ४०

वयाच्चंगु दु । थाई नेपाली संघं प्रत्येक महिनाया निगूगु आइतवार कुन्हु शान्ति भवनय् व स्वंगूगु आइतवार कुन्हु बबोरनिवेस विहारय् वना थथे सामुहिक बुद्ध पूजा व भन्तेपिंत भोजन दान याणाः वयाच्चंगु दु । इलय् ब्यलय् ध्यान शिविर सञ्चालन याणाः वयाच्चंगु दु । उगु संस्थाया उद्घाटन नेपालं थाईल्याण्ड वनाः वाट् भवनय् च्वनाः

गोर्खाली बौद्ध ज्याभ्वलय् च्वमि

संघराजाया सचिवालय् ज्या याणाः च्वना बिज्याःम्ह भिक्षु विपस्सी याणाः बिज्याःगु खः । वंगु अगष्ट २००७ या निगू आइतवारया ज्याइबलय् जिं नं नेपालीतय् सामुहिक बुद्ध पूजा, धर्म देशना व भोजन दानय् ब्वति कयाः थःगु नुगः खँ कनेगु अवसर नापं प्राप्त जूगु खः । अन भिक्षु विपस्सी धर्म देशना याणाः बिज्याःगु, नेपाल, म्यानमार व थाई भन्तेपिं नापं ज्याइबलय् सम्मिलित जुया बिज्याःगु खना । उगु संस्थाया अध्यक्ष मोन्ट्री थवुराय (जोन्नी) खः ।

बैककपिने वनाः उत्तर-पश्चिमपाखेंया च्याङमाई उपत्यकाय् थाई-नेपाली समाज समिति २००६ अगष्ट २३ स स्थापना याणाः नेपाली मन्दिर दयेकेगु मोहनी नखः नापं हनेगु व बुद्ध जयन्ती नं नापं हनेगु याणाः वयाच्चंगु दु । खेमराज पन्थी अध्यक्ष जुया च्वनादीगु दु । जिपिं अन थ्यंबलय् २३ अगष्ट २००७ खुन्हु नेपालीत मुनाः भिक्षु विपस्सीपाखें धर्मदेशना जुल । बुद्ध बन्दना व भोजन दान ज्याइवः जुल । बर्माया सीमाना स्वापू उत्तर-पश्चिमया माईसट गाँमय् थ्यंबलय् २४ अगष्ट २००७ कुन्हु नेपालीत मुनाः भिक्षु विपस्सीपाखें धर्म देशना जुल, बुद्ध बन्दना व भोजन दान नं जुल । नेपाली भासं हे ज्याइवः न्ह्यात । ख्वपया मुनि विहारया निंतिं नं दान बिल ।

२६ अगष्ट २००७ कुन्हु पटाया थ्यंबलय् अविश्वर लामाया छेंय् नेपालीत मुनाः भिक्षु विपस्सीपाखें धर्मदेशना, बुद्ध बन्दना व भोजन दान यात । अन नेपालीतय्गु कालीमन्दिर स्वःवना, कालीमाई, महाद्यः व भगवान बुद्धया प्रतिमा नं तयातःगु स्वया ।

फुकेटय् नेपालीतय् सुचिका पसः दुपिं सच्छिखा ति पसलं मयाक दु । अन

गोर्खाली उपासिकापिं

न्यादँ न्ह्यःनिसँ श्रीमद्भागवत् धाम सनातन मन्दिर दयेकाः नेपालीतयसं भजन कीर्तन यानाः वयाच्वंगु दु । अन नं छगू कुनाय् भगवान् बुद्धया प्रतिमा दु । अन गोर्खाली बौद्धत मुनाः ३१ अगष्ट खुन्हु भिक्षु विपस्सीपाखें धर्म देशना व गैर आवासीय नेपालीतय् अन्तर्राष्ट्रिय एकता बारे जिं न्ववाना । नेपाली मूलयापिं संसार न्ह्याथाय्

वना च्वंसां नेपाल पूर्खाया देशय् निर्वाध लिहाँ वया च्वने दयेमाः, दोहोरो नागरिकता प्रवन्ध न्हूगु संविधानय् दुथ्याकेमाः धकाः खँल्हाबल्हा जुल ।

फुकेटय् १९९३ दँ दुम्ह थाई भन्ते सुफ्फा नापलाः वना । वसपोलं १९५२ पाखे नेपाल बिज्याःगु, अन हे चीन वनागु खँ कना बिज्यात । भारतय् स्वदँ च्वने धुंकुगुलिं हिन्दी पाली ल्वाकछ्छुयानाः खँ ल्हानाः नेपालय् ज्या कयागु संस्मरण कना बिज्यात ।

नेपालं थाईल्याण्ड बिज्यानाः संघराज ञाणसंवर गुरुया उपसचिव जुया च्वना बिज्याःम्ह, बेलायतय् पीएचडी यानाः अमेरिकाय् आगन्तुक प्राध्यापक जुया ब्वंका बिज्याःम्ह भिक्षु डा. अनिलमान शाक्य (सुगन्ध भन्ते) पाखें बैककय् गबलें रेडियोय् प्रवचन, गव्लें अन्तर्राष्ट्रिय समुह दथुइ प्रवचन, गबलें यूनिभर्सिटी प्राध्यापन, अन्तर्राष्ट्रिय सभा, गोष्ठीस कार्यपत्र प्रस्तुति थेंज्याःगु ज्याय् अतिकं व्यस्त खना । भगवान बुद्धया जन्मस्थल लुम्बिनी, नेपालय् लाः धकाः कनेगु व बुद्धया शान्तिया सन्देशयात न्हू कथं व्याख्या यानाः आधुनिक प्राज्ञिक क्षेत्रय् अन्तर्राष्ट्रिय स्तरया प्रतिष्ठा आर्जन यानाः बिज्याःगु खः ।

भिक्षु विपस्सी धाःसा कुशल संगठक, नेपाली श्रामणेर व अनागरिकापिनि थाईल्याण्डय् संरक्षक कथंया भूमिका खना । सामुहिक प्रबज्या योजनाया कार्यान्वयनय् लगनशीलता खना ।

थुकथं थाईल्याण्डय् गोर्खाली बौद्धतय् थीथी गतिविधि न्हियान्हिथं परिमाणात्मक व गुणात्मक रुपं अभिवृद्धि जुजुं वःगु खने दु ।

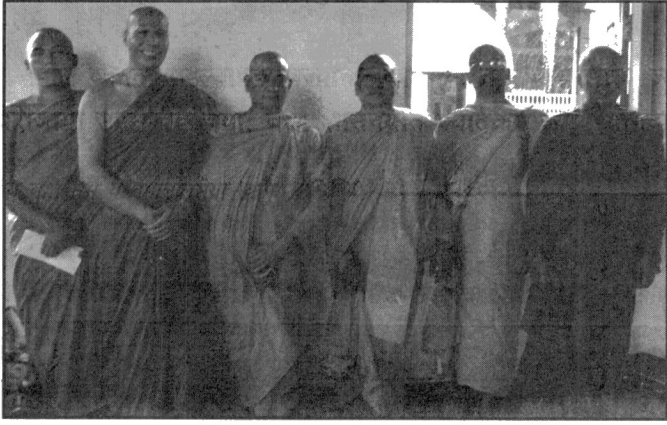
१. थाईल्याण्डय् नेपाली भिक्षुपिं

संघराजलिसें न्हापाःया निम्हः नेपाली भिक्षुपिं

थाईल्याण्ड नेपाली भिक्षु व गुरुमापिं पाली व बौद्ध शिक्षा अध्ययन यायेत वनीगु मध्ये छगू महत्वपूर्णगु देश खः । बर्मा, श्रीलंका, भारत लिपा थेरवादया उच्च अध्ययनया निंतिं नेपालीत न्हूगु गन्तव्यस्थल थाईल्याण्ड जूगु दु । १९७० या दशकनिसें थाईल्याण्डय् बौद्ध शिक्षा अध्ययन यायेत शुरु जूगु क्रम थौतले न्ह्यानाच्चंगु दु । मुनि विहारं थाईल्याण्डया संघराज सोमदेत फ्रा. नाणसंवरया संरक्षणय् शुरु याःगु सामुहिक प्रव्रज्या योजना व उकिइ दुने ल्ययाः २००३ निसें थाईल्याण्ड ब्वंके यंकेगु विशेष अभियान शुरु जुसेलि थाईल्याण्ड नेपालीय् निंतिं भन अप्वः लोकप्रिय गन्तव्यस्थल जूगु दु । जिं थाइल्याण्डया अध्ययन भ्रमण अगष्ट ८ निसें सेप्टेम्बर ६, २००७ स यानाबलय् भिक्षु विपस्सीलिसे बैकक दुने व पिनेया नेपालया विद्यार्थीत दुगु तःगु विहार व शिक्षण संस्थात चाःहुले खन । वसपोलं संकलन यानाः बिया बिज्याःगु धलः कथं थौकन्हय् अन ८२ म्ह नेपाली बौद्ध विद्यार्थीत अध्ययनरत दु ।

बौद्ध शिक्षापाखें दक्कले न्हापां थाईल्याण्ड ब्वना बिज्याःपिं डा. सुनन्द व डा. सुशोभन भन्तेपिं निम्ह जुया च्वन । वसपोलं निम्ह १९७२ जुलाई १ कुन्हु वाट बबरनिवेशय् संघराज सोमदेत फ्रा. नाणसंवरपाखें प्रबजित जुयाः भिक्षु जुइ खंगु न्ह्यथनेबहःगु खः । १९८५ स नेपाल-थाईल्याण्ड बौद्ध संघ वसपोलया हे अध्यक्षताय्

थाईल्याण्डय् प्रशिक्षित नेपाली भन्तेपिं

गठन जूगु खः । डा. सुनन्द थौकन्हय् शाक्यसिंह विहारय् च्वना बिज्यासें सिद्धार्थ विश्वविद्यालय स्थापना व ब्वलंकेत समर्पित जुया बिज्याःगु दु । डा. सुशोभनं चीवर त्वःताः गृहस्थ नां लक्ष्मण शाक्य कथंहे येँ ओमवहालया थःगु छ्येय् च्वनाः त्रिभुवन विश्वविद्यालयस बौद्ध अध्ययन विभागय् ब्वंकेगु ज्या याना बिज्याःगु दु । थाईल्याण्डय् अध्ययन याःपिं न्हापाया निम्ह पीएचडी, निम्हं बौद्ध शिक्षा ख्यलय् समर्पित जूगु न्त्यथनेबहःगु खँ खः ।

थाईल्याण्डय् ब्वनाः नेपाल लिहाँ बिज्यानाः बौद्ध शासनयात ब्वलंकेत योगदान यानाः बिज्याःगुलिं भिक्षु धम्मशोभन व भिक्षु धर्मपालयात थाईल्याण्डं 'फ्राखु विशाल' व 'फ्राखु सोभण' पदवीं सम्मानित याःगु दु । फ्राखु विशाल धम्मशोभन भन्ते थौकन्हय् ख्वपय् बौद्ध समकृति विहारया विहाराधिपति खः । फ्राखु सोभण धर्मपाल भन्ते थौकन्हय् यल शाक्यसिंह विहारया विहाराधिपति खः । धम्म शोभन भन्तेया उपसंपदा १९७६ फेब्रुअरी १९ स बाट साकेटतय् भिक्षु ब्रह्मगुणाभरणपाखे जूगु खः । भिक्षु धर्मपालया उपसम्पदा १९७६ जुलाई २७ कुन्हु संघराज सोमदेच ज्ञानसम्बरपाखें जूगु खः । थाईतसें थःथाय् ब्वनाः स्वदेश लिहाँ वनाः छु ज्या गुकथं सुनां छु यात धकाः मूल्यांकन याः धइगु थथे फ्राखु विशाल व फ्राखु सोभण पदवी प्रदान याःगुलिं अनुमान यायेफु ।

नेपालं ब्वनेत थाईल्याण्ड बिज्यानाः ब्वनेगुया नापं बौद्ध संघय् ज्या यानाः थाई संघराजाया उपसचिव जुयाः बौद्ध शासनयात क्वातुकेगु ज्याय् योगदान यानाः

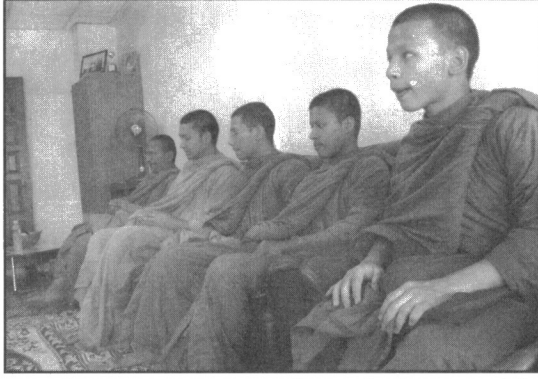

थाईल्याण्डं सम्मान प्राप्त निम्ह भिक्षुपिं

बिज्या:म्ह, प्राज्ञिक प्रतिभां प्रभावित जुया हे जुइमा: थाई जुजुया कृपापूर्ण विशेष छात्रवृत्ति कया: बेलायतय् पीएचडी याना: अमेरिकाय् आगन्तुक प्राध्यापन याना: व थाईल्याण्डया विश्वविद्यालयसं ब्वंकेगु ज्या याना: अन्तर्राष्ट्रिय बौद्धिक व्यक्तित्वकथं नांजा:म्ह भिक्षु डा. सुगन्ध नेपा:मितय् गौरब ख: । थाई संघराजाया सचिवालयस ज्या याना: सामुहिक प्रब्रज्या योजना कार्यान्वयन याना: नेपाली श्रामणेर व अनागारिकापिनि थाईल्याण्डय् संरक्षक व परिपोषक जुया: मुनिविहारया विस्तार ज्याय् स्रोत मुंकेगुलिइ संलग्न भिक्षु विपस्सी मेम्ह बौद्ध व्यक्तित्व ख: ।

थाईल्याण्डया बौद्ध शिक्षा गुलित दृश्यं व फलदायी धका: स्वयेगु ख:सा अनं ब्वना: ताईवानय् ब्वंका: सफू च्वया: अन्तर्राष्ट्रिय छ्यलय् नां जायेका बिज्या:म्ह मेम्ह बौद्धिक व्यक्तित्व भिक्षु धम्मगुप्त ख: । वसपोल थौकन्हय् यल सुनाकोठिया बौद्ध जनविहारया विहाराधिपति ख: । वय्क:या उपसंपदा १९८५ स वाट साकेटय् जूगु ख: । थाईल्याण्डय् हे ब्वना: बिज्याना:, १९७७ स वाट पाकनाम विहारय् धम्मधिराज महामुनि भन्तेपाखें प्रवजित जुया बिज्या:म्ह भिक्षु धीर सुमेधो त:गू बौद्ध ग्रन्थया अनवादक, सम्पादक व लेखक ख: । वसपोल थौकन्हय् येँ, मजिपातया पद्म सुगन्ध विहारया विहाराधिपति ख: ।

औपचारिक उच्च शिक्षा प्राप्त मया:सां, थाईल्याण्डया विहारय् च्वना: बौद्ध परम्परात स्वया:, छ्यला: नेपाल लिहाँ बिज्याना: बौद्ध शासनयात न्ह्यज्याकेत ज्यासना बिज्या:पिं भन्तेपिं नं दु । थुगु इवलय् भिक्षु थानसेठ्ठ व भिक्षु कीर्तिज्योतिपिनि नां ल्व:मंके मज्यू । भिक्षु थानसेठ्ठया प्रवज्या १९७८ फेब्रुअरी २६ स वाट पाक नामय् धर्मधीर राजमहामुनि भन्तेया उपाध्यायत्वय् जूगु ख: । भिक्षु कीर्तिज्योतिण उपसम्पदा वाट बवनय् १९८५ जुलाई १८ सं संघराजा ञाणसंवरया उपाध्यायत्वय् जूगु ख: ।

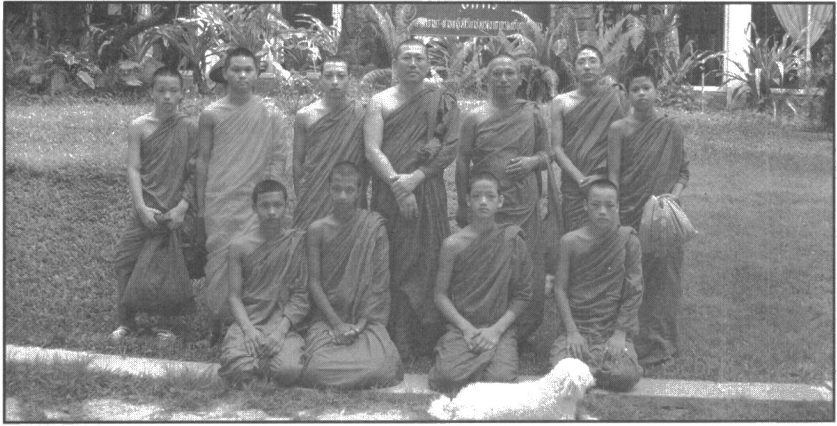
थाईल्याण्डय् व्वना च्वना बिज्याःपिं नेपाली भन्तेपिं

थाईल्याण्डय् व्वनाः भिक्षु नरवान व मेपिं भिक्षुपिं नेपालय् लिहाँ बिज्याय् धुंकल ।

थाईल्याण्डय् व्वनाः भिक्षु जुइधुंकाः लिपा चिवर त्वःताः गृहस्थ जीवन हना च्वनादीपिं मध्ये डा. लक्ष्मण शाक्य, सुविद्धि शाक्य, जवन तण्डुकार, मान दास, अस्सजित अवाले, सचिन्द्र शाही, ज्ञानेन्द्र, राजेन्द्र मानन्धर, हिरालाल अवाले, पञ्चाकीर्ति, रेवतपिं खः । थाई शिक्षाया जग क्वाःतुगुलिं वय्कःपिं नेपालय्, थाईल्याण्डय् व मेगु देशय् वनाः नं जीवन बांलाक हे न्ह्याकाच्वंगु दु । थाईल्याण्डय् भिक्षु जुइधुंकाः नं गृहस्थी जीवनय् लिहाँ वनेगु यात सामान्य रुपं काः । अनं जुजुंनिसें प्रजातक जीवनय् छक्कः भिक्षु जुइगु प्रचलन दु ।

भिक्षु विपस्सी २००७ अगष्ट तक्या धलः धकाः थाईल्याण्डय् दुपिं नेपाली भिक्षु श्रामणेर व अनागारिकापिं ८५ म्हेसिया नां जितः बिया बिज्यात । उगु धलः कथं भिक्षु डा. सुगन्ध, अनिलमान शाक्य, भिक्षु विपस्सी धम्मरामो, भिक्षु जितबहादुर गुरुङ्ग, भिक्षु कृष्ण थापामगर, भिक्षु पञ्चामूर्ति, भिक्षु सुमनकीर्ति (अनिल महर्जन) भिक्षु शान्तरक्षित (सन्तोष तामाङ्ग), भिक्षु खेभिक, भिक्षु सानु महर्जन, भिक्षु सुजन (सन्तामानो ध्वज जोशी) भिक्षु सुमनध्वज जोशी, भिक्षु विजित, भिक्षु सुप्रिम, भिक्षु सुमन नापित (रोकानो) खः । भिक्षु उपतिस्स थेरा नं श्रीलंकाय् प्रवजित जुया थाईल्याण्डय् च्वना बिज्याःगु खः ।

भिक्षु विपस्सी संघराजाया सचिवालय तयातःगु उगु धलः कथं थाईल्याण्डय् दुपिं श्रामणेरपिनि नां थथे दु- बुद्धरत्न महर्जन, धर्मरत्न महर्जन, विपिन महर्जन, प्रज्वल शाक्य, उकेश शाक्य, गोपी महर्जन, सुदत देसार, सत्यनारायण चौधरी,

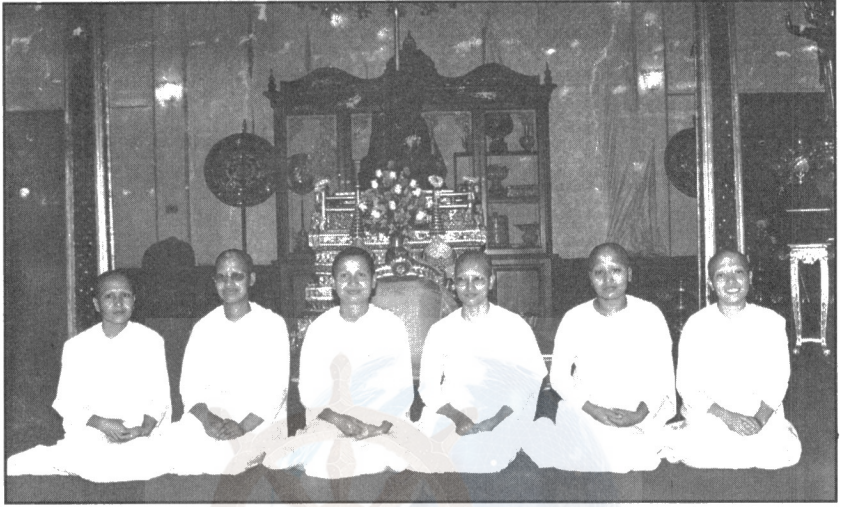
थाईल्याण्डय् ब्वना च्वना बिज्याःपिं नेपाली भन्तेपिं व गुरु

सबिन्द्र बज्जाचार्य, विप्लव शाक्य, अशोक लामा, रोनिश शाक्य, सुदिप देसार, दीपि महर्जन, रमित श्रेष्ठ, किरण देसार, सुदर्शन महर्जन, अनुप देसार, सुमन बज्जाचार्य, राजेन्द्र देसार, कपिल महर्जन, अरबिन शाक्य, कबिन्द्र बज्जाचार्य, उज्वल शाक्य, सतिश शाक्य, विमल गुरुङ्ग, अनुप शाक्य, अर्जुन मगर, सुमन तिलिजा, शुभनारायण चौधरी, रञ्जित महर्जन, प्रविण शाक्य, रोहिल शाक्य, सूर्य गुरुङ्ग, दिपेश श्रेष्ठ, तेजेन्द्र तामाङ्ग, असिम शाक्य, जलब बज्जाचार्य, आयदेव बज्जाचार्य, मिगुन बज्जाचार्य, मिजन शाक्य, प्रेमसागर चौधरी, संघरत्न (रिकेश शाक्य), सुमन बज्जाचार्य, किजन महर्जन, रमेश महर्जन, निरज महर्जन, निरोज महर्जन, जेन महर्जन, दिनेश बज्जाचार्य, सजल शाक्य, सुरजभक्त श्रेष्ठ, दिनेश चौधरी (राहुल), शिव स्वतन्त्र थारु (सिवाली) शम्भुलाल खाङ्ग, बुद्धरत्न चौधरी, मुकेश चौधरी (तिस्स), सुमित तुलाधर, सुरज चौधरी, तेजवहादुर पुनः प्रकाश गुरुङ्ग, प्रिन्स बज्जाचार्य, असिर बज्जाचार्य, जेकिश शाक्य, प्रज्वल शाक्य, सुजन शाक्य खः ।

उगु धलः कथं थाईल्याण्डय् ब्वना च्वना बिज्याःपिं अनागारिकापिं राजशोभा श्रेष्ठ, सुनिता नापित व सिरिसुता महर्जन खः ।

थौकन्हय् थाईल्याण्डय् अप्वः नेपाली विद्यार्थी मुनिविहार ख्वपपाखें वःपिं खनेदु । थाईल्याण्डया पूर्व, पश्चिम, उत्तर, दक्षिणया विहारय् वसपोलपिं छरे जुयाः ब्वना च्वना बिज्याःगु दु । उच्च शिक्षाया नितिं धाःसा बैककय् वयाः कलेज वा विश्वविद्यालयय् ब्वनेगु यानाः च्वपिं दु ।

१०. थाईल्याण्डय् व्वना बिज्याःपिं नेपाली गुरुमांपिं

थाईल्याण्डय् व्वनाः लिहां बिज्याःपिं नेपाली गुरुमांपिं

थाईल्याण्डय् नेपाली गुरुमांपिं बौद्ध शिक्षा अध्ययन यायेत सन् १९८५ निसें वनेगु क्रम शुरु जुल । थौतले अन वनाः व्वना हे च्वंगु दु । अनुपमा गुरुमां, धम्मदिना, चमेली गुरुमां, कुसुम गुरुमां, चन्द्रशीला गुरुमां, मिना गुरुमांपिं सामनाक साला शान्ति सुक विहार व नरसिंहराम विहारय् च्वनाः नेपाली गुरुमांपिं व्वना च्वना बिज्याःगु खः । लिपा थुगु ल्याखय् बृद्धि जुल । सन् १९९६ तक गुरुमांपित व्वनेत विहारं पिने मछ्वः । विहार दुने हे बौद्ध परियत्ति व थाई भाषा स्यनेगु याःगु खः । वया लिपा गुरुमांपिं भद्रावती, श्रीसुता रामशोभा, सुमना, रोजिनापिं कलेज व युनिभर्सिटीइ वनाः व्वनेगु यात । अनागारिकापित थाईतसें 'मेची' धाइगु, नेपाली गुरुमांपिं 'मेची नेपाल' धाइगु खः । अन तुयूगु वसः पुना च्वनीगु प्रचलन दु । थाई गुरुमांपिसं विनय व व्यवहार स्यनीगु याः । बौद्ध धर्मया आधारभूत शिक्षा बिइगु याः । कलेज व युनिभर्सिटी वनाः व्वने खंबलय् बौद्ध शिक्षा क्षेत्रय् लैङ्गिक भेद मदया वन । थाईल्याण्डय् व्वनाः नेपाल लिहां बिज्यानाः, बौद्ध शासनयात न्ह्यज्याकेत गुरुमांपिसं योगदान बिया बिज्याःगु दु ।

दकलय् न्हापां थाईल्याण्ड बिज्याना: ब्वनादीम्ह अनुपमा गुरुमां ख: । सन् १९८५ स वसपोल अन बिज्या:गु ख: । निदँ च्वना: ब्वने धुंकाली थाई गुरुमांपित नाप ब्वना: नेपाल लिहां बिज्या:गु ख: । सन् १९८८ स हानं वसपोल थाईल्याण्डय् बिज्याना: ५ दँ च्वना: धम्म शिक्षा (त्रिथो एक) पास याना: बिज्यात । निदँ पाली ब्वना: लिहां बिज्यात । थाईल्याण्डया धर्म सुखसार उत्तीर्ण याना: बिज्या:म्ह अनुपमा गुरुमां थौकन्हय् धर्मकीर्ति विहारय् च्वना: बौद्ध धर्मया प्रचार-प्रसारय् समर्पित जुया बिज्या:गु दु । १९ दँ बलय् भिक्षु प्रज्ञानन्दपाखें २०३१ सालय् प्रव्रजित अनुपमा गुरुमां नं बर्माय् च्वना: नं छुं ई अध्ययन यानाबिज्या:गु दु । वसपोलयात संघराजा त्राणसंवरपाखें छात्रवृत्ति प्राप्त जूगु ख: ।

धम्मदिना (चमेली) गुरुमां सन् १९८७ स थाईल्याण्ड बिज्याना: ब्वना बिज्यात । म्हंमफया: नेपाल लिहां बिज्यात । १९८८ स हानं दच्छि च्वना: १९८९ स नेपाल लिहां बिज्यात । धर्मकीर्ति विहारय् च्वना: थौकन्हय् बौद्ध शासन न्त्यज्याकेत ई छ्यला च्वना बिज्या:गु दु ।

कुसुम गुरुमां थौकन्हय् बसुन्धरा विहारय् च्वना: बौद्ध धर्मया प्रचार प्रसार याना: बिज्या:गु दु । वसपोल १९९२ ई स प्रव्रजित जुया बिज्या:गु ख: । वसपोल थाईल्याण्डय् शालाशान्ति सुख विहारय् दच्छि च्वना: ध्यान्ती गुरुमांया संरक्षकत्वय् अध्ययन याना: बिज्या:गु ख: ।

चन्द्रशिला गुरुमां बलम्बु व मातातीर्थय् विहारय् च्वना: बौद्ध धर्मया प्रचारप्रसार याना: च्वना बिज्या:गु दु । वसपोलं २०४० सालनिसें स्वदँत्या थाईल्याण्डय् च्वना: अध्ययन याना: बिज्यात । बौद्ध परियत्ति शिक्षा उत्तीर्ण जुया बिज्यात । वसपोलया गृहस्थ नां चिरिमाया महर्जन ख: ।

मिना गुरुमां किपुलीइ श्रीकीर्ति विहारय् च्वना: बौद्ध शासनयात न्त्यज्याकेत फुकथं सक्रिय जुया च्वना बिज्या:गु दु । २०२१ सालय् किपुलिइ बूम्ह वसपोल वाट बवनय् संघराजा ज्ञानसम्बरया उपाध्यायत्वय् १९९० मार्च २० कुन्हु प्रव्रजित जुया बिज्या:गु ख: । शान्ति सुख विहारय् स्वदँ च्वना: बौद्ध शिक्षा अध्ययन याना बिज्या:गु ख: । वसपोलं 'जिन महानिदान' सफूयात थाई भाषं देवनागरी लिपिइ हिला बिज्या:गु दु ।

खेमावती गुरुमां थाईल्याण्डय् च्वना: बौद्ध शिक्षा अध्ययन याना बिज्यात । दच्छि थाई भाय् ब्वना बिज्यात । धर्मशिक्षा त्रि थो एक स्वदँ ब्वना: उत्तीर्ण जुया

बिज्यात । वया लिपा बुद्ध संबत् २५४३ निसें २५४७ तक कलेजय् ब्वनाः स्नातक उत्तीर्ण जुया बिज्यात । लिहाँ बिज्यानाः धर्मकीर्ति विहारय् च्वनाः बौद्ध धर्मया प्रचारप्रसार व नारी जागरण ज्याय् समर्पित जुया बिज्याःगु दु ।

केशावती गुरुमां हाल श्रीलंकाय् च्वनाः स्नातकोत्तर ब्वना बिज्याःगु दु । वसपोल वया न्ह्यो थाईल्याण्डय् च्वनाः ब्वना बिज्याःगु खः । ताइवान बिज्यानाः प्रव्रजित जुयाः भिक्षुणी जुया बिज्याःगु खः ।

धर्माचारी गुरुमां थाईल्याण्डय् प्रव्रजित जुया बिज्याःम्ह व अनहे बौद्ध शिक्षा अध्ययन यानाः बिज्याःम्ह खः । वसपोल यलय् कुन्तिइ सत्तिगु विहारय् च्वनाः बौद्ध धर्मया प्रचार प्रसार यानाः च्वना बिज्याःगु दु ।

सुमेधावती गुरुमां सुनसरी जिल्लां अनागारिका जूम्ह न्हापांम्ह गुरुमां खः । वसपोल थौकन्ह्य् धरानया विहारय् च्वनाः बौद्ध शासनयात न्ह्यज्याकेगु ज्याय् समर्पित जुया च्वना बिज्याःगु दु । वसपोल २००२ ई निसें स्वदँ थाईल्याण्डय् च्वनाः ब्वना बिज्याःगु खः । २०५१ सालय् म्यानमारय् पण्डितारामय् ध्यान सयेकाः उपतिस सायदोया उपाध्यायत्व वसपोल प्रव्रजित जुया बिज्याःगु खः ।

अमरावती गुरुमां सधम्भाराम विहार कोबाहाल, यलय् च्वनाः बौद्ध धर्मया प्रचार प्रसार यानाः च्वना बिज्याःगु दु । वसपोलं थाईल्याण्डय् वनाः ब्वना बिज्याःगु खः ।

भद्रावती गुरुमां बसुन्धरा विहार, यैय् च्वनाः बौद्ध शासनयात न्ह्यज्याकेत फुकथं योगदान यानाः च्वना बिज्याःगु दु । वसपोलया अध्ययन थाईल्याण्डय् जूगु खः ।

शोभावती गुरुमां थाईल्याण्डय् वना ब्वना बिज्यात । थौकन्ह्य् वसपोल भारतया बुद्धगयाय् थाई विहारय् च्वनाः धर्म प्रचार यानाः च्वना बिज्याःगु दु ।

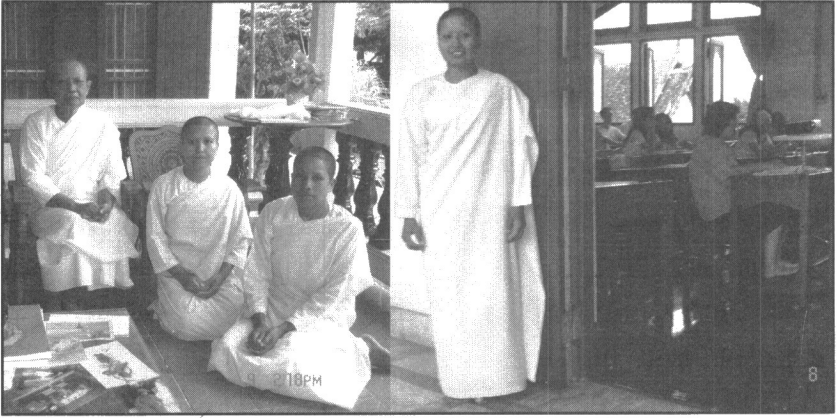
धजवती (कुसुम) गुरुमां दच्छ थाईल्याण्डय् च्वनाः बौद्ध शिक्षा अध्ययन यानाः बिज्याःगु खः । विशुद्धि ज्ञान भन्तेया उपाध्यायत्व प्रव्रजित जुया बिज्याःगु खः ।

धम्भाचारी गुरुमां थाईल्याण्डय् अध्ययन यानाः बिज्याःगु खः । वसपोल अन हे प्रव्रजित जुया बिज्याःगु खः ।

रामशोभा गुरुमां नं थाईल्याण्डय् अध्ययन यानाः बिज्याःगु खः ।

श्री सुत्ता गुरुमां थौकन्ह्य् नं थाईल्याण्डय् उच्च शिक्षा अध्ययन यानाः च्वना बिज्याःगु दु । वसपोल वाट माहाघातय् च्वना ब्वना बिज्याःम्ह स्नातक तहया विद्यार्थी खः ।

धरणी गुरुमां शाक्य सिंह विहारय् च्वनाः बौद्ध शासन न्ह्यज्याकेत फुकथं सक्रिय जुया च्वना बिज्याःगु दु । वसपोलं वाट संघथानय् च्वना थाईल्याण्डय् बौद्ध

थाई छ्त्रयाञ्चित गुरुमालिसे नेपाली अनागारिकापिं

शिक्षा अध्ययन याना: बिज्या:गु ख: ।

यशवती गुरुमां १९९६ स थाईल्याण्ड बिज्याना: १८ ला अनहे च्वना: बौद्ध शिक्षा अध्ययन याना बिज्या:गु ख: । लिहाँ बिज्याना: बौद्ध धर्मया प्रचार प्रसार ज्या याना: च्वना बिज्या:गु दु ।

जानसिला गुरुमां न्हयुक: च्याक: थाईल्याण्ड बिज्याय् धुंकल । वसपोलं अनहे बौद्ध शिक्षा अध्ययन याना: बिज्यात ।

सत्यशीला गुरुमां निदँतक थाईल्याण्डय् च्वना: अध्ययन याना बिज्यात । लिहाँ बिज्याना: बौद्ध धर्मया प्रचार प्रसारया ज्या याना बिज्यात ।

सिलवती गुरुमां १९९६ स थाईल्याण्ड बिज्याना: खुला च्वना: बौद्ध शिक्षाया अध्ययन याना: बिज्यात ।

जानवती गुरुमां स्वला थाईल्याण्ड च्वना: स्वास्थ्य परीक्षण याका बिज्यात । थाई बौद्ध जनजीवनया अवलोकन, अध्ययन याना बिज्यात ।

सुमना गुरुमां व सुमना गुरुमापि त:धिक:म्ह थाई गुरुमां छ्त्र्यानचितया संरक्षकत्वय् सामनाक साला शान्ति सुख विहारय् च्वना: ब्वना च्वनादीगु दु । रोजिना गुरुमां नं चोवर त्व:ता: थाईल्याण्डय् हे व्यवसाय याना: च्वना बिज्या:गु दु ।

थाईल्याण्डय् अध्ययन याना: बिज्या:पिं गुरुमापिं नेपालय् बौद्ध धर्मय् ख्यलय् स्यल्ला:गु जनशक्ति कथं ज्या व: । बौद्ध शासनयात न्ह्यज्याकेत समर्पित व सक्रिय जू । उकिं थाई बौद्ध शिक्षा फलदायी जू ।

११. नेपालय् बिज्याःपिं थाईल्याण्डया नांजाःपिं बौद्धपिं

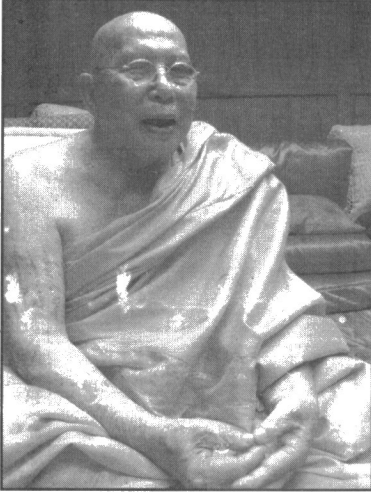

न्तुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलनय् राजदम्पतिलिसे थाई राजकुमारी

सन. १८९७ सं लुम्बिनी व कपिलवस्तु बिज्याःम्ह थाई राजकुमार भिक्षु जिनवर वंश (प्रिस्टेइङ्ग) खः । वसपोल उत्खननं पुलांगु लुम्बिनी लुया वल धकाः समाचार ब्वनाली श्रीलंकाया भिक्षु अनागारिक धम्मपाललिसे भारत जुकाः लुम्बिनी व कपिलवस्तु स्वः बिज्याःगु खः । थौतले लुया वःकथं वसपोल हे नेपाल बिज्याःम्ह न्हापांम्ह थाई खः ।

थौकन्हय् थाईल्याण्डय् दक्कले उमेर थकालीम्ह ११३ दँ दुम्ह थाई भिक्षु सफ्फां थः भारतं चीन वनाबलय् १९५२ सं नेपाल जुकाः वनागु खः धकाः जिमित कना बिज्यात । २००७ अगष्ट ३१ कुन्हु भिक्षु विपस्सी लगायत नेपाली छपुचः नापलाःबलय् वसपोलं जिमित उगु खँ कना बिज्याःगु खः । स्वनिगलय् स्वयम्भू, बौद्धनाथ व थीथी चिभाःत, देगःत स्वयागु लुमनि धकाः नं वसपोलं जिमित कना बिज्यात । वसपोल थाई राजकुमार लिपा नेपाल बिज्याःम्ह निम्हम्ह थाई खः ।

‘धर्मोदय पत्रिका’या मई-जून १९५४ या अंकय् थथे छगू समाचार प्रकाशित जूगु दु ।- “हालै हे थाईल्याण्डं बिज्याःपिं बौद्ध प्रतिनिधिमण्डल नेपाःया प्रसिद्ध

११३ दँ दुम्ह थाई भिक्षु सुफ्फा

मन्दिर इत्यादि दर्शनीय स्थानया दर्शन व
नेपाःया संस्कृति तथा सभ्यता स्वयाः निगु
सप्ताह लिपा लिहाँ वन । नेपालय् च्वंज्वःछि
आनन्दकुटीस धर्मोदय सभाया अतिथि रूपय्
चवना बिज्यात । ” उगु समाचार छ्यौं “प्रथम
थाई बुद्धिष्ट प्रतिनिधि” धकाः चव्यातःगु दु ।
तर नां बियातःगु मदु ।

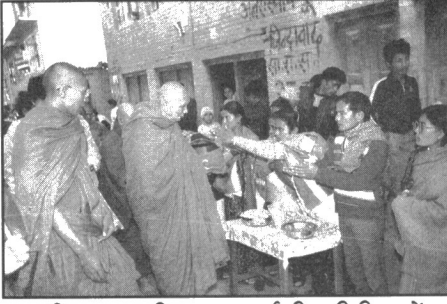
नेपाः तःक्वः बिज्यायधुंकूम्ह नां
जाःम्ह थाई भिक्षु खेमपाललिसैं १८ अगष्ट
खुन्हु बैककय् नापलानाबलय् वसपोलं निता
खँ थथे कना बिज्यात- थाई राजकुमार नेपाल
बिज्याःबलय् छम्ह बुराम्ह थाई भिक्षुयात
लुम्बिनीइ नाप लाःगु दु । मेगु १९५६ न्ह्यः

छम्ह विद्रोही थाई जर्नेल बिस्यूवनाः नेपालय् छुं दिन सुलाचवना । लिहाँ वनाः च्वःगु
सफुतिइ भगवान् बुद्धयात मंगोल उत्पत्ति याःम्ह धकाः जर्नेलं न्ह्यथनातःगु दु ।
वसपोल थःगु आत्मबृतान्तय् थुगु खँ न्ह्यथनातयागु दु । भिक्षु अमृतानन्द पासा
जूगुलिं जि सन् १९५४ निसैं २००४ दुने भिक्वःति वये वने यायेधुन धकाः नं वसपोलं
जिमित कना बिज्यात ।

संस्थागत प्रतिनिधिकथं थाईल्याण्डं नेपाल बिज्याःगु न्हापांगु १९५६ नोभेम्बर
१५-२१ दुने नेपालय् जूगु प्यक्वःगु विश्व बौद्ध सम्मेलनय् ब्वति कायेत राजकुमारी
पून डिस्कुलया नेतृत्वय् वःगु थाई बौद्ध प्रतिनिधिमण्डल खः । उगु प्रतिनिधिमण्डलय्
फुंग सिटिभिर्चान, ले.क. पर्न चान्दरा नुच, कमाण्डर संगियन सुधिरारनन्द, विङ्ग
कमाण्डर याम प्रभा द नथोंग, अमिन संरवसी, कमोल सुआमोग्कुल, क्याप्टेन
प्रियागन्ता व ओंग सुनाबोथ दुध्याःगु खः ।

सन् १९६६ मार्चय् थाईल्याण्डय् उपसंघराजा पुन्या श्री नेपाल बिज्याःगु
खः । वसपोलयात गणमहाविहार, ज्ञानमाला भजन खलः, अखिल नेपाल भिक्षु
महासंघपाखें लसकुस याःगु खः ।

सन् १९७० सं वर्तमान संघराजा ज्ञाणसंवर, उपसंघनायक जुयाचवना
बिज्याःबलय् नेपाल भ्रमणय् बिज्यात । उबलय् लुम्बिनी नं दर्शन यायेत बिज्यात

मणिमण्डप विहारय् थाई भिक्षुपिनिपाखें
बुद्ध मूर्ति लःल्हाःगु समारोह

नेपाल-थाई बौद्ध स्वापुतिइ ध्व भ्रमण
न्हूगु अध्याय शुरु जुल । वसपोलयात
नेपालय् संघमहानायक व मेपिं
भिक्षुपिसं तसकं बांलाक लसकुस याःगु
खः । वसपोलं १९८०, १९८५,
१९९५ व १९९९ न्याक्वः नेपालया
भ्रमण याना बिज्यात । १९७० स
भिक्षु विमल धम्म महास्थविर नं नेपाल
बिज्याःगु खः । वसपोल वाट धातु

वारसी विहाराधिपति खः ।

सन् १९७५ नोभेम्बर थाई परराष्ट्र मन्त्री मे.ज. चातचु चूनाभान नेपाल
भाःबलय् लुम्बिनी वनाः मायादेवी मन्दिरया दर्शन याःगु खः ।

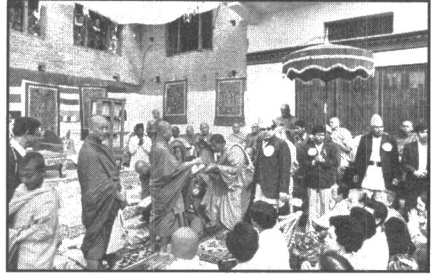
सन् १९७५ स वाट पाक नामया अधिपति भिक्षु धर्मधीर राजमुनी आनन्दकुटी
बर्षावास च्वं बिज्याःगु खः । १९७७, १९७८, १९७९, १९८५ स नेपाल लिसा कयाः
बिज्यात । थः याकःचा जकमखु मेपिं भिक्षुपिं व उपासक उपासिपित ब्वना हया
बिज्यात । थाई भिक्षु पिचाई कित्ति साटोया शब्दय् “आनन्दकुटीइ थाईल्याण्डया
धम्मधीर राजमुनि महास्थविर छगू बर्षावास च्वना बिज्याःगु दु । उकिं थाईल्याण्ड
व आनन्दकुटी थः परे जू । सन् १९७८ सं चखनु वर्ण गुणाभर्न भन्ते नेपाल बिज्याःगु
खः । सन् १९७९ स भिक्षु विमल धम्म नं नेपाल बिज्याःगु खः ।

सन् १९७९ नोभेम्बरय् थाई युवराज बजीरालाकर्न व युवराजी सोम सावली
न्यान्हया भ्रमणय् नेपाल बिज्याःगु खः । श्री ५ अधिराजकुमार ज्ञानेन्द्र व श्री ५
अधिराजकुमारी कोमलया निमन्त्रणाय् वसपोलपिं नेपाल बिज्याःबलय् भगवान् बुद्धया
जन्मस्थल लुम्बिनी व तिलौराकोटया नं अवलोकन याना बिज्याःगु खः ।

सन् १९८३ अगष्टय् थाई प्रधानमन्त्री जनरल प्रेम तिन्सुलानन्द नेपाल भ्रमण
याना दीबलय् लुम्बिनी विकासया ज्याय् विशेष अभिरुची क्यनादीगु खः । १९८४ स
थाई शिक्षामन्त्री चुऊ लीक चाई नेपाल बिज्यानाः लुम्बिनी दर्शन यानादीगु खः ।

सन् १९८६ स नेपालय् भिन्त्याक्वःगु विश्व बौद्ध सम्मेलन जुल । उबलय् हे
विश्व बौद्ध युवातय् खुक्वःगु सम्मेलन नं जुल । थाई बौद्ध प्रतिनिधिमण्डलय् प्रपासना
औयचाई, खुनयींग सुथामा औयचाई, सुवाने वीसमोल, चाया निमाहाइमिन्ह, डा. मनि

लिथोचामालि, उथायुवान निभातभोग, छुरानी आर्यकुल, वोर्भोन चुटिमे, ओन चुटिमे, क्रोगयोग चुटिमे, युवा पाखे बूनयोग वोग वनिज, अनुरात वोग वनिज, फो थान्त्रवयाद पाइकुन, थाई चीनिया बौद्ध संघपाखे प्रेम माचिमानिसाल व थोपोग चाइलाईप्रापापिं दुथ्या:गु ख: । विश्व बौद्ध भातृत्व संघया अध्यक्ष सान्या धर्मशक्तिं बौद्ध कला व सफू प्रदर्शनीया उद्घाटन यानादीगु ख: ।

थाई भन्तेपिं नेपाल्य

सन् १९८३ स छ्यामचित गुरुमांया नेतृत्वय् साइयुद गुरुमां, नङ्गदुगन गुरुमां, लाभदुवन गुरुमा, टिउ गुरुमां व सिरडा गुरुमां नेपाल भ्रमणय् बिज्या:गु ख: । धर्मकीर्ति विहारय् वसपोलपित भव्य लसकुस या:गु ख: ।

सन् १९९१ स थानाट चिन्दापोर्न भन्तेपिं नेपाल बिज्या:गु ख: । धर्मकीर्तिइ लसकुस ज्याइव: जूगु ख: । १९९५ डिसेम्बरय् भिक्षु मंगलरत्न मुनिया नेतृत्वय् १० म्ह भिक्षुपिं व मेपिं ३० म्ह उपासक उपासिकापिनि पुच: नेपाल बिज्या:गु ख: । ध्वया न्त्य: १९९४ नोभेम्बरय् २२ म्हेसिया थाई पुचलं स्वनिग, लुम्बिनी, पाल्पा, पोखरा भ्रमण या:गु ख:, सुतिनयदितोया नापं उगु पुच: नेपाल थ्यंगु ख: । सन् १९९६ अगष्टय् थाई परराष्ट्र मन्त्रालयया नायब स्थायी सचिव सारोचजवनविराट व दक्षिण एशियाली विभागया निर्देशक एन. एल. बंगपिया सुरफोन नापं न्हय्म्हेसिया शिष्टमण्डल नेपाल थ्यंगु ख: । १९९५ डिसेम्बरय् मंगलरत्न मुनीया नेतृत्वय् भिम्हेस्या पुच: नेपाल भा:गु ख: । वया न्त्य: १९९३ चितभवन कलेजया डाईरेक्टर भिक्षु किर्तिबुट्टो वाट पाक्नाममा नाय: महापदापति नेपाल बिज्याना: लुम्बिनी विकासया निंतिं बुल्डोजर व मेमेगु सामानत ल:ल्हा:गु ख: ।

सन् २००० जुनय् वाट संघथानया नाय: भिक्षु सनङ्गकतपुञ्जां नेपाल बिज्याना: शाक्यसिंह विहारया पुनर्निर्मित भवन उद्घाटन याना: बिज्यात । सन् २००४ सं थाई भिक्षु सन्तमानो मुनि विहारय् वर्षावास च्वना बिज्यात ।

सन् २००५ सं गौतमावती गुरुमां नेपाल बिज्याना: दच्छिति नेपाल हे च्वना बिज्यात । थाईल्याण्डया संघराजाया नापं त:म्ह भन्ते व गुरुमापिं इलय्ब्यलय् नेपाल बिज्याना बौद्ध अन्तर्राष्ट्रियतावादयात क्वातुकेत योगदान बिया बिज्या:गु दु ।

१२. थाईल्याण्डपाखे नेपाली भिक्षु व पर्यटक

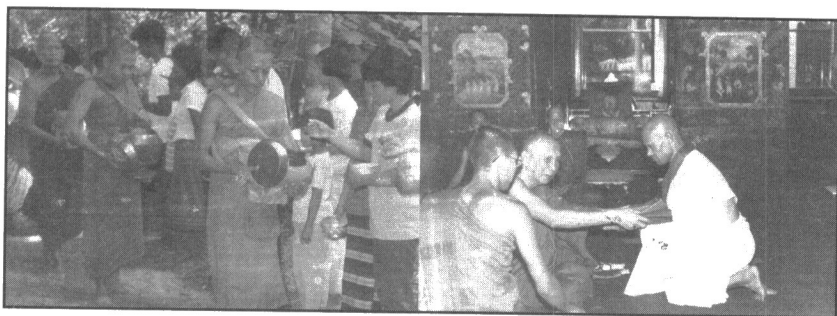
धम्मावती गुरुमां थाईल्याण्डय्

थाईल्याण्डलिसें नेपाली बौद्धतय् संस्थागत स्वापूया आधार विश्व बौद्ध भातृत्व संघ (WFB) खः । थुगु अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध संस्थाया ध्वाँय् क्वय् बहुपक्षीय व सदस्य राष्ट्रतय् बौद्ध संस्थातय् दथुइ द्विपक्षीय स्वापू नं न्ह्याना वयाच्वंगु दु । निख्थेरया धर्माधिकारीपिं थाई संघराजा व नेपालया संघमहानायकपिनि सत्प्रयासं नेपाल व थाईल्याण्डया दथुई बौद्धतय् दथुई सत्तिगु स्वापू विकसित जूगु दु । तःदँ थुखे विश्व बौद्ध भातृत्व संघया अन्तर्राष्ट्रिय ज्याकुथि बैककय् हे तयाः सञ्चालन जुयाच्वंगु नं न्ह्यथनेबहःजू ।

थाईल्याण्डय् जूगु तःगू अन्तर्राष्ट्रिय व राष्ट्रिय बौद्ध सम्मेलनय् नेपालपाखें ब्वतिकाःगु दु । इलय् ब्यलय् निगू देशया बौद्ध प्रतिनिधिमण्डलया आदान प्रदान जूगु दु । नेपाली विद्यार्थीतय् बौद्ध शिक्षा अध्ययनया छ्गू गन्तव्यस्थल थाईल्याण्ड खः । नेपाली वरिष्ठ बौद्ध व्यक्तित्वपिंत स्वास्थ्य परीक्षण व उपचार यायेगु थाय् कथं बैकक नां जाः । साधारण नेपालीत नं भारत लिपा दकलय् अप्वः चाहिउवनीगु थाय् थाईल्याण्ड जूगु दु ।

सन् १९५२ स भिक्षु अमृतानन्द जापानय् निकवःगु विश्व बौद्ध सम्मेलनय् ब्वति कयाः लिहाँ बिज्याःबलय् थाईल्याण्डय् छुं दिन च्वनाः निख्थेरया बौद्ध संस्थातय् दथुइ स्वापू तया बिज्याःगु खः । वसपोलया नेतृत्वय् न्याक्वःगु विश्व बौद्ध सम्मेलन थाईल्याण्डय् १९५८ स जूबलय् नेपालया बौद्ध प्रतिनिधिमण्डल नेपालया जुजु श्री ५

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू / ५६

नेपाली भिक्षुपिं थाईल्याण्डय्

महेन्द्र वीर विक्रम शाहया भिंतुना सन्देश यंका: न्यंका बिज्या:गु ख: । भगवान बुद्धया जन्मस्थल लुम्बिनीया विकास यायेगु बारे प्रस्ताव पारित जूगु ख: । थुगु सम्मेलनं धर्मोदय सभाया अध्यक्ष भिक्षु अमृतानन्दयात विश्व बौद्ध भातृत्व संघया उपसभापति ल्य:गु ख: ।

सन् १९७३ स नेपालं १७ म्हेसिया छगू पुच: बौद्धत बर्मा व थाईल्याण्डया तीर्थयात्राय् वंगु ख: । सन् १९७४ स तात्कालीन थाई संघराजा मदुबलय् अन्त्येष्ठीइ ब्वति कायेत नेपाली बौद्धतय् प्रतिनिधित्व याणा: धर्मोदय सभाया अध्यक्ष भिक्षु अमृतानन्द थाईल्याण्ड बिज्याना: अन्तिम श्रद्धाञ्जली देछाना बिज्या:गु ख: । उबलय् थाई जुजु भूमिबलपाखें भिक्षु अमृतानन्दयात दर्शन भेट बक्स जुल ।

सन् १९७५ स नेपालया संघमहानायक प्रज्ञानन्द भन्तेपाखें न्हापांखुसी थाईल्याण्डया भ्रमण याणा: बिज्यात । भिक्षु अमृतानन्दपाखें प्रारम्भिक स्वापू तया बिज्या:गु नेपाल-थाई बौद्ध स्वापूयात संस्थागत रुपं ब्वलंकेगु ज्या संघमहानायकपाखें जुल । १९७९ व १९८५ स नं संघमहानायक प्रज्ञानन्दपाखें थाईल्याण्डया भ्रमण जुल । १९८५ स संघराजा जाणसंवर व थाई जुजु भूमिवोलपाखें संघमहानायक प्रज्ञानन्दयात नापलाना बिज्या:गु न्ह्यथनेबह:जू ।

सन् १९८० स फिंस्वक्व:गु विश्व बौद्ध सम्मेलन थाईल्याण्डय् जूबलय् भिक्षु अमृतानन्दया नेतृत्वय् भिक्षु विवेकानन्द, आशाराम शाक्य व विशेष अतिथि कथं लुम्बिनी विकास कोषया उपाध्यक्ष लोक दर्शन बज्राचार्यपिंसं ब्वति कया बिज्यात । उगु दँय् बैककय् भगवान बुद्धया जन्मभूमि लुम्बिनी बारे प्र:र्शनी जूगु ख: ।

सन् १९८७ मई स थाई जुजु भूमिबोलया ६० दै बुदिंया लसताय् जूगु विश्व बौद्ध गोष्ठी भिक्षु अमृतानन्दया नेतृत्वय् कनकमान शाक्य, रापंस प्रेमवहादुर शाक्य, भिक्षु सुमति व रत्नकाजी शाक्यपिंसं ब्वति कया बिज्याःगु खः । १९८८ स महाचुलाकर्ण विश्वविद्यालयपाखें भिक्षु अमृतानन्दयात देह्याःगु अनररी डक्टरेट डिग्री कायेत थाईल्याण्ड बिज्याःगु खः ।

सन् १९९४ नोभेम्बरय् थाईल्याण्डय् जूगु भिंगुक्वःगु विश्व बौद्ध सम्मेलनय् धर्मोदय सभाया उपाध्यक्ष लोकदर्शन बज्जाचार्यया नेतृत्वय् महासचिव विद्यामान शाक्य, पर्यवेक्षक कथं बुद्धरत्न बज्जाचार्य, सोभियतरत्न तुलाधर व सुश्री सुवर्णकुमारी बज्जाचार्य ब्वति कया बिज्याःगु खः । उबलय् नापं जूगु विश्व युवा बौद्ध सम्मेलनया युवा अध्यक्ष सुचित्रमान शाक्यया नेतृत्व लक्ष्मी शोभा शाक्य, नन्द शाक्य, पूर्णीसिद्धि बज्जाचार्य व सुरज शाक्यपिंसं ब्वतिकाःगु खः । थुगु विश्व बौद्ध सम्मेलनं लोकदर्शन बज्जाचार्ययात उपाध्यक्षय् ल्यःगु खः ।

सन् १९९६ अक्टोवरय् लुम्बिनी विकास कोषया अध्यक्ष एवं संस्कृति मन्त्री बलबहादुर केसी थाईल्याण्ड भयाः लुम्बिनी विकासया नितिं ग्वाहाली मुंकेगु ज्या यानादिल । पटायचित भवन कलेजया प्रमुख निर्देशक भिक्षु कीर्ति बुद्दोलिसे नाप लानाः लुम्बिनीइ नहर दयेकेगु, सम्पर्क सडक निर्माण यायेगु ३० शैय्या अस्पताल दयेकेगु व बौद्ध विश्व विद्यालय दयेकेगुलिइ थाई ग्वाहालि हयेगु खँ जूगु खः ।

सन् २००१ स नीछक्वःगु विश्व बौद्ध सम्मेलनय् लुम्बिनी विकास कोषया उपाध्यक्ष ओमकारप्रसाद गौचनया नेतृत्वय् २४ म्हेसिया प्रतिनिधिमण्डल थाईल्याण्ड वनाः ब्वति काल । सम्मेलन अन्तर्राष्ट्रिय लुम्बिनी सहयोग समिति श्रीलंकालया ए. एम. उत्तनायकया अध्यक्षताय् गठन याःगु खः ।

२००४ स भिक्षु अश्वघोष थाईल्याण्डय् वासः यायेत बिज्याःगु खः । वसपोल प्यक्वः थाईल्याण्ड बिज्याःगु खँ च्वमियात कना बिज्यात । अथे हे धम्मावती गुरूमां व मेपिं गुरूमांपिं नं इलय्ब्यलय् थाईल्याण्ड भ्रमणय् बिज्याःगु दु । १९८६ स भिक्षु अमृतानन्दया स्वास्थ्योपचार बैककय् जूगु खः । १९८६-८७ स भिक्षु मेघन्करया क्यान्सरया उपचार बैककय् जूगु खः । संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्दया १९८६ स बैककय् उपचार थाई जुजुयापाखें सम्पूर्ण खर्च व्यहोरे यानाः बिज्याःगु खः । भिक्षु महानाम कोविदया उपचार १९९६ स बैककय् हे जूगु खः । नेपाःया तःम्ह वरिष्ठ भिक्षुपिनि स्वास्थ्योपचार थाईल्याण्डय् जूगु दु ।

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू / ५८

थाईल्याण्डय् ब्वःनाच्चंपिं नेपाली भिक्षुपिलिसे भिक्षु विपश्वी व च्वमि

सन् २००५ थाईल्याण्डं प्यक्वःगु बौद्ध शिखर सम्मेलनय् भिक्षु ज्ञानपूर्णिकया नेतृत्वय् भिक्षु बोधि ज्ञान, भिक्षु कौण्डण्य, भिक्षु निग्रोध व पुष्करमान शाक्यया प्रतिनिधिमण्डलं ब्वतिकाःगु खः । थथे ज्याःगु थाईल्याण्ड वनेगु क्रम जारी दु ।

साधारण नेपाली जनता नं पर्यटक व तीर्थयात्री कथं थाईल्याण्ड चाहिउ वनेगु व अनया भव्य बौद्ध सम्पदात स्वया भगवान् बुद्धया जन्मस्थल जुयाः नं नेपालं थःपिंस माःकथं बौद्ध धर्म व संस्कृतिया संरक्षण व प्रवर्द्धन याये मफुनिगु खँ महसूस यानाः वइगु खः । वंगु भिदँया निख्येरंया पर्यटक ल्याःयात तुलना यानाः स्वल धाःसा थाईल्याण्डं नेपाल वःपिं सिकें नेपालं थाईल्याण्ड वनीपिं पर्यटकतय्गु ल्याः अप्वः खने दु । नेपालया पर्यटन बोर्ड थाईत नेपाल वःगु व थाईल्याण्डया टुरिज्म अथोरिटीं नेपालीत थाईल्याण्ड वःगु तथ्याङ्क थुकथं क्यनातःगु दु ।

पर्यटन तालिका

ई	नेपालं थाईल्याण्ड वःपि	थाईल्याण्डं नेपाल वःपि
१९९७	१४,१४१	३,९९९
१९९८	१४,७२५	३,२८०
१९९९	१६,६८१	४,८७२
२०००	१९,६६२	८,७०९
२००१	१९,०६१	५,३१२
२००२	२३,०२१	४,६९४
२००३	२२,४२४	११,१२९
२००४	२३,५५७	१४,६४८
२००५	२४,५५०	१३,५०८
२००६	२३,२०५	११,८९७

चव्य च्वंगु तालिका स्वयंबलय तुलानात्मक रुपं आर्थिक सम्पन्नता व कुल जनसंख्याय बौद्ध ल्याः अप्वः दुगु थाईल्याण्डं तीर्थयात्रुत नेपालय अप्वः आकर्षित यायेत थाईल्याण्डय नेपालया प्रचार व नेपालय दुने शान्ति कायम यायेमाः गु खने दु ।

खण्ड-४

थाईल्याण्डया योगदान

Dhamma.Digital

१३. विश्व बौद्ध ख्यलय् थाई योगदान

जंगलय् ध्यान : थाई योगदान

थाईल्याण्डय् ३०० दै ईपू निसैं बौद्ध धर्मयात ग्रहण याना: थौतले निरन्तरता बिया वयाच्वंगु दु । थाई बौद्ध दुस्य: बल्ला:गुलिं, राजकीय संरक्षणकत्व प्राप्त जूगुलिं व संघराजाया नेतृत्वय् संघ परम्परा बांलाक न्ह्यानाच्वंगुलिं, बौद्ध शिक्षास्तर च्वन्त्याके फुगुलिं, जंगल दुने एकान्तय् च्वना: ध्यान यायेगु परम्परायात थाई विशेषता साथ पश्चिमेलीतयूत नापं आकर्षित यायेफुगुलिं, व थाईत संसारभर गन गन वन थ:गु सामाजिक व सांस्कृतिक जीवनया अभिन्न कथं थाई विहार दयेका: भिक्षुपिं लिसैं विधि व्यवहार विदेशय् वना: नं न्ह्याकाच्वंगु आदि कारणं विश्वय् बौद्ध धर्मया प्रचार प्रसारय् थाई योगदान न्ह्यथनेबह:जू ।

इतिहासया पाना पुइका: स्वल धा:सा थाईतय्सं विदेशय् बौद्ध धर्मय् संकट वया: पुनरोदय यायेमागु इलय् स:ता हल धा:सा अन वना: ग्वाहाली याना: व:गु दु । श्रीलंकाय् १७५३ ई थाईल्याण्डं उपाली भन्तेया नेतृत्वय् बौद्ध प्रतिनिधिमण्डल वना: श्रामणेर सारानमकरयात ५५ दै उमेरय् प्रवज्या याना: भिक्षु दयेकल, थाई ग्वाहाली श्रीलंकाय् बौद्ध धर्मया पुनरोदय जुल । थौतलय् अन श्याम निकाय सञ्चालन जुयाच्वंगु दु । थ्व थाईतय्सं या:गु न्हापांगु बौद्ध अन्तर्राष्ट्रियतावादी कर्तव्य ख: ।

थाईत न्ह्याथाय् विदेशय् वना च्वंसां अमिगु सामाजिक धार्मिक व सांस्कृतिक जीवन हनेत, जीवनय् छक्व: अस्थाई जूसां भिक्षु जुइत, जन्मनिसें मृत्यु संस्कारत न्ह्याकेत बौद्ध विहार व भिक्षुपिं मालीगु ख: । उकिं थाई प्रवासीतय् ल्या: बृद्धि जुल

कि उगु देशय् थाई विहार निर्माण याना: थाई भिक्षु स:ता तइगु छगू प्रचलन हे जुल । उकिं थाई विहार बेलायत, अमेरिका व अष्ट्रेलिया नापं त:थाय् दु । अले अन या:गु विहार व अन चवना बिज्याइपिं भिक्षुत मेमेगु जातिया बौद्धतय् नितिं नं ज्याख्यलय् जुयाच्वंगु दु ।

दकलय् न्हापां पश्चिमय् थाई विहार 'बुद्धपादिय' सन १९९६ अगष्टय् लण्डनय् थाई जुजुया समुस्थितिस उद्घाटन जूगु ख: । थाई बौद्ध मिशन मेमेगु पश्चिमी देशय् नं ध्यंगु दु । नेदरल्याण्डय् धम्मसुचारित सुचारी मन्दिर स्थापना जूगु दु । बेलायतय् 'विपस्सना केन्द्र' सुररेय् सञ्चालन जूगु दु । १९७४ स मेलवोर्नय् थाई मिशनयात स:तल व अन 'वद्बुद्धरंसी' विहार १९७५ स स्थापना जुल । संयुक्त राज्य अमेरिकाय् १९७० स लस एञ्जेल्सय् वाट थाई व वाशिंटन डीसी नं वाट थाई १९७४ स स्थापना जुल । न्यूयोर्कय् १९७५ स 'बज्रधम्मपादिय' मन्दिर नीस्वन ।

सन १९७५ स डेन्भरय् वाट बुद्धावर्दनारम नीस्वन । १९७६ स शिकागोय् वाट धम्मराज स्थापना जूगु ख: । १९७७ दुने संयुक्त राज्य अमेरिकाय् ५१ गू थाई बौद्ध मन्दिरत सञ्चालन जुयाच्वंगु दु । १९७६ निसें अमेरिकाय् थाई भिक्षुपिनि परिषद (काउन्सिल अफ थाई भिक्षुज) स्थापना जूगु दु ।

थाई विहारत प्यंगू बौद्ध धाम भगवान् बुद्धया जन्मस्थल लुम्बिनी, बौद्ध गया, सारनाथ, कुशीनगरय् स्थापना जुया: सञ्चालन जुया च्वंगु दु । ईण्डोनेशिया, अष्ट्रेलियाय् नं थाई विहारत दु । थये संसारन्यंक थाई विहार दयेकूगु व थाई भिक्षुत वना: बौद्ध धर्म प्रचार प्रसार यायेगु ज्या थाईल्याण्डया विश्व बौद्ध धर्मया विस्तार यायेगु न्ह्यथनेबह:गु मिशनरी ज्या ख: ।

विश्व बौद्ध भातृत्व संघ (WFB) १९५० स स्थापना जूगु ख: । ध्व बौद्धतय् अन्तर्राष्ट्रिय संगठन ख: । ध्व संस्थाया अन्तर्राष्ट्रिय प्रधान ज्याकुथि गब्लें कोलोम्बो, गबले यांगुन त:थाय् भौचां मचा ल्ह्ययेथें ल्ह्यल । तर सन् १९६९ अप्रिल १३ निसें २० तक क्वालालम्पुरय् जूगु सम्मेलनं विश्व बौद्ध भातृत्व संघया अन्तर्राष्ट्रिय प्रधान ज्याकुथि स्थायी रुपं थाईल्याण्डय् तयेगु क्वछित । थौं ३४ मुलुकय् ७५ क्षेत्रीय केन्द्रत दुगु थुगु संस्थाया केन्द्र बैकक जुइ फयाच्वंगु थाई आश्रय व ग्वाहालिं याना: हे ख: ।

थाईल्याण्ड संयुक्त राष्ट्र संघ व यूनेस्को मान्यता ब्यूगु विश्व सम्पदा सूचिसं त:गू बौद्ध सम्पदात दुथ्याका बिइफुगु दु । सन् १९९१ स ऐतिहासिक नगरी अयोध्या

व सुखोथाईयात विश्व सम्पदा धकाः मान्यता बिउगु खः । अथेहे कामफांग फेट ऐतिहासिक पार्कयात नं विश्व सम्पदा धकाः यूनेस्को मान्यता बिउगु दु । बैककय् पन्नाया बुद्ध प्रतिमा विश्वय् हे मेथाय् ज्वः मदुगु थाई विशेषता दुगु सम्पदा खः ।

थाई जुजुं च्वयाबिज्याःगु "महाजनक"य् आधारित चलचित्रया सन्दर्भय् थाम्सात विश्वविद्यालय राजदूतपिं

पुण्य दइ । उकिं नेपाल लगायत थीथी देशय् थाई बौद्ध मूर्तित द्वलंद्रः वितरण जुयाच्वंगु दु । मूर्ति कलाय् थाई म्हसिका व विशेषता विश्व प्रसिद्ध जुयाच्वंगु दु ।

थाईल्याण्डय् विश्व बौद्ध शिक्षा अध्ययन यायेगु लोकप्रिय गन्तव्य स्थल जूगु दु । बैककय् जक जुजु चुलालंकरण स्थापना यानाः बिज्याःगु निगू बौद्ध विश्वविद्यालयत दु, महाचुलालंकरण राजविद्यालय यूनिभर्सिटी व मेगु महामकुट राजविद्यालय युनिभर्सिटी खः । अन विदेशी विद्यार्थीतय्त नं छात्रवृत्ति बियाः उच्च बौद्ध शिक्षा अध्ययन व अनुसन्धान याके बियाच्वंगु दु । थाई भिक्षु बुद्धदासया बौद्ध धर्म बारे न्हूकथंया व्याख्या व प्रवचन लोकप्रिय जुयाः विदेशी भाषं अनुदित जुयाः विश्वन्त्यंक थ्यना च्वंगु दु ।

धौकन्हय् पश्चिमी संसारय् पूर्वेली परम्परागत वासः व ध्यान पद्धति पाखें आकर्षण खने दु । थाईल्याण्डय् पश्चिमेलीतय्त नापं साले फुगु जंगल दुने ध्यान केन्द्रत विकसित जुयाच्वंगु दु । आज्ञाहान चान (अ चाःन चाः) या उवान प्रान्तय् च्वंगु नोंग पालीयोग ध्यान केन्द्रया लोकप्रियता बृद्धि जुयाः विदेशीत नं अन ध्यान च्वनेत वः । वसपोलया शिष्यपिं पश्चिमी देशय् नं बृद्धि जूगु दु ।

थुकथं विश्व बौद्ध ख्यलय् सम्पदा संरक्षण, मूर्तिकला, विदेशय् नापं थाई विहार व थाई भिक्षुपिनि मिशनरी ज्या, बौद्ध शिक्षा केन्द्र कथंया गतिविधि, ध्यान विधिया विकासं यानाः थाई योगदान च्वछायेबहःजू ।

१४. थाईल्याण्डपार्वे लुम्बिनी व मेमेथाय् ग्वाहाली

लुम्बिनीइ थाई विहार

बौद्ध धर्मावलम्बीतय् बाहुल्य दुगु थाईल्याण्डं भगवान् बुद्धया जन्मस्थल, लुम्बिनीया विकास ज्याय् थीथी ग्वाहाली बिउगु दु । अन शाही रोयल थाई विहार दयेकूगु दु । नहर, लँ, ताँ दयेका: ग्वाहाली बिउगु दु । मायादेवी प्रसुती अस्पताल दयेका बिइगु नं जूगु दु । श्रीकीर्ति विहार, श्रीशाक्यसिंह विहार, मुनि विहार, पद्म सुगन्ध विहार व थीथी विहारत निर्माण व विहार दुने बुद्धया मूर्ति प्रतिस्थापना यायेत ग्वाहाली या:गु दु । बौद्ध दक्ष जनशक्ति उत्पादन यायेत नेपाली भिक्षु श्रामणेर व अनागारिकापिं थाईल्याण्डय् यंका: अध्ययन यायेगु अवसर प्रदान या:गु दु ।

थाईल्याण्डय् १९७० या दशकनिसें नेपाली विद्यार्थीतय्त बौद्ध शिक्षा अध्ययन यायेगु ज्या प्रारम्भ जुल । निगू दर्जनं मयाक्क भिक्षु व गुरुमापिं अन ब्वने सिधयेका लिहाँ बिज्याये धुंकूगु दु । जि थाईल्याण्ड चाहिउ वनाबलय् थाई संघराजाया सचिवालय् कार्यरत नेपालया भिक्षु विपस्सी बिया बिज्या:गु धल: कथं २००७ अगष्टय् ८३ म्ह नेपाली भिक्षु श्रामणेर व अनागारिकापिं थीथी तहलय् थाईल्याण्डय् थीथी विहारय् च्वना ब्वना च्वंगु दु । वास्तवय्, नेपालयात दक्ष बौद्ध जनशक्ति तयार याना: बौद्ध शासनयात क्वातुकेत बर्मा व श्रीलंका थें थाईल्याण्डं नं नेपालयात दुकुलुगु ग्वाहाली या:गु दु ।

नेपाल बौद्ध मूर्ति निर्यात यायेगु देश ख:सां नेपालया आपालं थेरवादी विहारय् थौकन्हय् थाई बुद्ध मूर्ति आपालं थ्यने धुंकूगु दु । भिक्षु विपस्सी थाई विश्व

विद्यालयया निति थःगु शोधपत्र “नेपालय् बौद्ध धर्म” सफूति तालिका हे बिया न्त्यथना बिज्याः कथं थुगु १८ गू विहारय् थाई बौद्ध मूर्तित दु- आनन्दकुटी विहार, बसुन्धरा बौद्ध विहार, बौद्ध समसंकृत विहार, बोधि चर्चा विहार, बौद्ध विहार, लुम्बिनी, चन्द्रकीर्ति विहार, धर्मचक्र विहार, धर्मीशिला बौद्ध विहार, होलण्डी बुद्धिष्ट विहार, इंटरनेशनल मेडिटेशन सेन्टर, महाबोधि विहार, मण्डिमण्डप विहार, मुनि विहार, श्रीघः विहार, श्रीकीर्ति विहार, श्री सुमंगल विहार व शाक्यसिंह विहार । थ्व १९९५ ई या तथ्यांक खः । थौकन्हय् उगु ल्याः दोव्वर जुइधुंकल धइगु अनुमान दु । भिक्षु धम्मपाल मार्फत सच्छिगू ति थाई मूर्ति नेपाल वःगु दु, गुगु नेपालया थीथी जिल्लाय् मांग कथं आपूर्ति जूगु दु धकाः वसपोल कना बिज्यात ।

श्रीकीर्ति विहारय् थाई वास्तुकला

थाई संघराजा व थाई दातापिनि ग्वाहाली नेपालय् श्रीकीर्ति विहार लगायत तःगु विहारया निर्माण यायेत ग्वाहाली दुहां वःगु दु । नेपालय् न्हापांगु ‘थाई विहार’ धकाः नांजाःगु किपूया श्रीकीर्ति विहार खः । अन उपोसथागार व हल थाई वास्तुशैली दयेकातःगु दु, थाई बुद्ध मूर्ति छायापिया तःगु दु । अथे हे शाक्यसिंह विहारया न्हूकथं दंगु भवन व अन दुनेच्चंगु मूर्ति थाई दातापिनि ग्वाहालिं प्राप्त जूगु खः । मुनि विहारया उपोसथागार भवन व अन दुने च्वंगु बुद्ध मूर्ति थाई ग्वाहालिं हे प्राप्त जूगु खः । पद्मसुगन्ध विहार व मेमेगु विहारया निर्माणय् थाई ग्वाहाली न्त्यथनेबहःगु मात्राय् प्राप्त जूगु दु ।

संयुक्त राष्ट्र संघया महासचिव ऊथान्त लुम्बिनी भ्रमण यानाः लिहाँ वनालि लुम्बिनीयात अन्तर्राष्ट्रिय स्तरं विकास यायेत आह्वान यानादिल । भारत व थाईल्याण्ड प्रस्तावक जुयाः संरासंघ अन्तर्राष्ट्रिय लुम्बिनी समिति गठन यायेत प्रस्ताव वल । पारित जुयाः १५ राष्ट्रिय प्रतिनिधित दुगु नेपालया स्थायी प्रतिनिधिया अध्यक्षताय् अन्तर्राष्ट्रिय लुम्बिनी विकास समिति गठन जुल । लुम्बिनी गुरु योजनाया निर्माण याकेगु ज्या जुल । थ्व अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासय् थाईल्याण्ड शुरुनिसें संलग्न जुया वःगु दु ।

लुम्बिनी उद्यान दुने अन्तर्राष्ट्रिय विहार क्षेत्रय् शाही (रोयल) थाई विहार

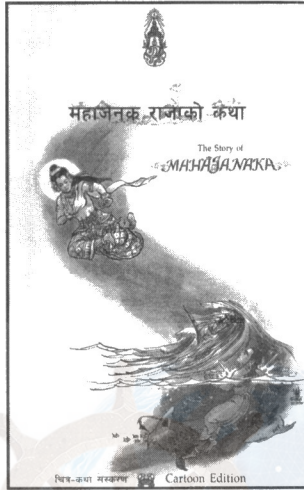
मुनि विहारया नितिं थाई दातापिं वाट भवनय्

थाई जुजुया राज्यारोहणया ५० दँ क्यंगु लसताय् चूलाकाः संघराजा वाणसंवरं १९९५ य् शिलान्यसा यानाः बिज्यात । अन आकर्षक थाई बास्तुशैलीया मन्दिर दयेकल । थाई भिक्षु राज रत्नारुगसी (भीरापुद्धो) विहाराधिपति व प्यम्ह मेपिं थाई भिक्षुपिं अन विहारय् च्वना धार्मिक ज्या यानाः च्वनाः बिज्याःगु दु । १९९४ हे लुम्बिनी विकास कोष व थाई सरकारया दथुइ उगु थाई विहार दयेकेत १२० X १२० मिटरया EC7 व ८० X ८० मिटरया EVII प्लट जग्गा नेपालं उपलब्ध याकूगु व थाई सरकार व दातापिसं अनुदान व चन्दां लुम्बिनी थाई विहार निर्माण जूगु खः ।

थाईल्याण्डं विहार क्षेत्रया दथुइ नहर, सम्पर्क लँपु व ताँ दयेकेत नं ग्वाहाली यात । थाई सरकारं ३९,४३२ यूएस डलर थुगु ज्यायायेत बिउगु खः । चित भवन कलेज पटाय् नगरया निर्देशक भिक्षु किटा बुद्धो व वाट पाकनाममा नायो महाप्रजापति महास्थविरं निगः बुल्डोजर, प्यांगः राइस मिल्स, निगः एकस्काभेटर लुम्बिनी विकास कोषयात लःल्हाना बिज्याःगु खः । अभिधर्म महाघातु फाउण्डेशनपाखें व चित्रभवन कलेजपाखें ९० लाख ५० द्रः बराबर मूल्यया बिजुलीया थीथी उपकरण नं लःल्हागु खः ।

थाई सरकारपाखें लुम्बिनी दुने मायादेवी प्रसुती अस्पताल ३० शैय्याया दयेका बिड्गु जूगु दु । वंगु मई २००७ स थुगु ज्या यायेत थाई अधिकारीपिं नेपाल वयाः संस्कृति मन्त्री पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्गयात नापलानाः विस्तृत परियोजना प्रस्ताव न्ह्यब्वःगु खः । राजकुमार सिद्धार्थ बूबलयया प्रसुति व्यथा मायादेवीयात जूगु दर्द लुमंकाः थाई सरकारं लुम्बिनीइ थथे मायादेवी प्रसुति अस्पताल दयेका बिड्गु च्वच्छाय्बहःजू ।

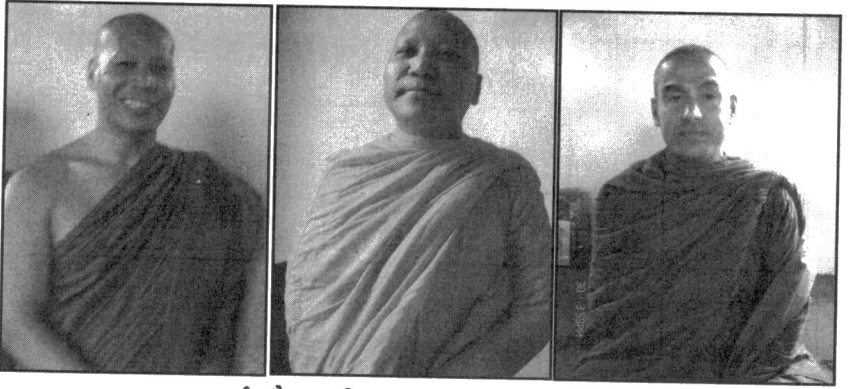
१५. थाईलिसेया बौद्ध स्वापुतिइ साहित्य

थाई जुजु भूमिवोलं च्वयाबिज्याःगु सफू

गुबलेनिसैं बौद्ध धर्म थाईल्याण्डय् ध्यान अर्थात् २२०० दैं न्त्यःनिसैं अन भगवान् बुद्धया जीवनी, उपदेश व जातक बाखं ध्यान । न्हापां श्रुति परम्पराकथं पाली व थाई लोक भाषां, लिपा लिपिवद्ध जुयाः थाई जनताय् उगु खैं न्यना वन । बुद्धया जीवनी ध्यंसांनिसैं बुद्ध जन्मे जूगु लुम्बिनी नापं नेपाल म्हसीगु स्वभाविक जुल । पुलांगु विहार व देगःया दुने अंगः चित्रस बुद्धया जीवनी च्वयातःगु, सिं व ल्वहँतय् कियातःगु किपाःत बुद्ध व बुद्धया जन्मस्थल म्हसीकेगु कलात्मक व चित्रात्मक आधार जुल । 'रामायण' थाईल्याण्डय् ध्यनेधुंकाः जनकपुर म्हसीगु स्वाभाविक जुल ।

गन तक नेपाल व सुवर्णभूमि धकाः नांजाःगु थाईल्याण्डया म्हसिका व स्वापूया खैं दु, 'महाजनक' जातकय् न्त्यथनातःगु थथे दु- "मां आम बच्छि धन जितः व्यु । जिं सुवर्ण भूमिइ वनाः आपालं धन हयाः राज्य काः वने धकाः कुमारं धाल । अथे धाय् धुनेवं कुमारं बच्छि धन कयाः सामान न्यानाः बेपारीत नापं सुवर्ण भूमि वने धकाः पानी जहाजय् माल तयाः मांयात बन्दना यानाः विदा काल । आः जि

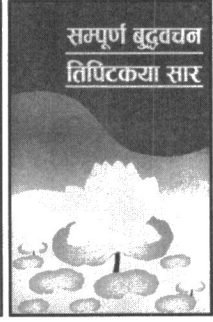
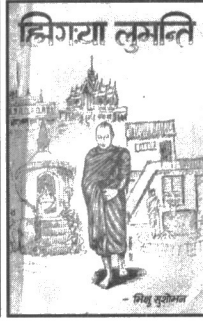
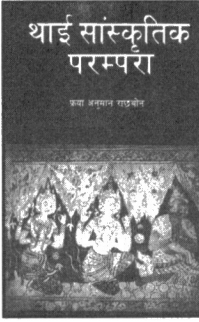
थाई बौद्ध साहित्यया च्वमि व अनुवादकपिं

सुवर्ण भूमि वने त्यना ।” महाजनकं थःमां लिसे सुवर्ण भूमि वने न्ह्यः याःगु संवादया थ्व छगू अंश खः, गुकिं मिथिला व सुवर्णभूमिया दथुइ व्यापारीक स्वापू उबले हे दु धकाः थुइकेफु ।

महाजनक जातक अध्ययन यानाः बिज्याये धुंकाः थाईल्याण्डया वर्तमान जुजु भूमिबोलं सन् १९९६ स ‘महाजनक’ सफू च्वया बिज्यात । उगु सफूयात भिक्षु विपस्सी नेपाली भाषं अनुवाद यानाः “महाजनक” या चित्रकथा संस्करण २००३ डिसेम्बरय् प्रकाशित यानाः मौसूफया ७६ दँ बुदिया लसताय् थाई राजदूतावासं नेपालय् वितरण यात । थाई राजदूत मयजू फेनचोम ईन्चारोइन्साकया कथं उगु सफू नेपाली नं प्रकाशन लिपा नेपाल व थाईल्याण्डया दथुइ सांस्कृतिक स्वापू भन सुमधुर जुइगु विश्वास दु । भिक्षु सुगन्धया कथं “नेपाल व थाईल्याण्डया दथुइ पौराणिक स्वापू (Legendary Link) या दकलय् पुलांगु प्रमाण” कथं महाजनक जातकयात कायेफु । थाई लेखकया नेपालय् दकलय् अप्वःप्रति वितरणय् वःगु न्हापांगु अनुदित सफू थ्वहे ‘महाजनक’ खः ।

नेपालय् उत्खनन् जुयाः लुम्बिनी पुनः जानकारी वल धइगु समाचार पिदने व श्रीलंकाय् भिक्षु जुया च्वंम्ह थाईल्याण्ड राजकुमार प्रिस्टेइङ्ग श्रीलंकाया भिक्षु अनागारिक धम्मपाललिसें लुम्बिनी व कपिलवस्तु बिज्यानाः अवलोकन यानाः उगु थाय् व भगवान् बुद्धया अस्तुधातु अन लुइकाः उकियात थाईल्याण्ड यंकेगु छगू प्रतिवेदन सन् १८९७ स थाई जुजु रामपञ्चमयात च्वया छूवया बिज्याःगु नेपाल बारे थाईल्याण्डय् न्हापांगु दस्तावेज जुइमाः । थाई जुजु राम पञ्चमं थः सेना

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू / ७०

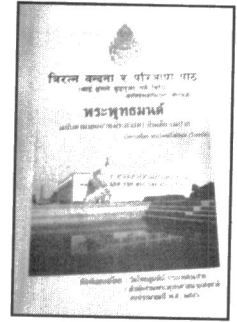
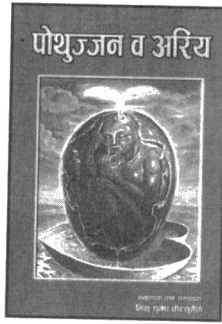
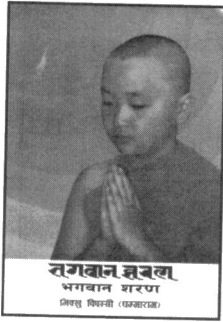
नेपालय् पिदंगु थाई सम्बन्धी सफूत

अधिकारीयात छ्ववया हया: भारतय् थ्यंके धुंकूगु उगु अस्थिधातु कया: थाईल्याण्ड थ्यंकल । उकियात वाट साकेटया गोल्डेन माउण्टय् मन्दिर दयेका: सुरक्षित व सम्मानपूर्वक तयात:गु न्ह्यथनेवह:जू ।

नेपाल बारे “निरात” च्याग: आख:या थाई भाय्या कविता फ्रा. विशुद्विजान नन्दकोण (उवोन) च्वया तया बिज्या:गु दु । धर्मधीरराज राजमहामुनी भन्ते नं नेपालय् बर्षावास च्वना: लिहाँ बिज्याना:लिं थाई भाषं “हिमालय प्रदेश” धारा सफू च्वया बिज्या:गु दु । “नेपाल भगवान बुद्धया जाति भूमि” धका: सथियन बोथिनन्दं थाई भाषं च्वया बिज्या:गु दु । महासमनाउ नेपाल भगवान् बुद्धया जन्मभूमि धका: न्ह्यथनात:गु १९ औं शताब्दीया “लुम्बिन्दे” थाई भाय्या सफू न्ह्यथनेवह:जू । खेमपाल भन्ते नेपाल भ्रमणया खँ थ:गु आत्मकथास न्ह्यथना तया बिज्या:गु दु । मय्जु इचाप थामरोङ्गसूनतोर्न पाली भाय्यात अंग्रेजी हिला बुद्ध बन्दना यायेगु सफू “The Book of Chanting” थाई जुजु भूमिवलया ७० दँ बुदिया लसताय् नेपालय् श्रीकिर्ति विहारय् इना बिउगु दु । सिरिफाट प्राफनविथ्यां थाई भाषं १९९६ स “लुम्बिनी” सफू पिका:गु दु । थाई भाषं “नेपालय् बौद्ध तीर्थयात्रा” सचित्र सफू लुम्बिनी स्थिति थाई विहारया विहाराधिपतिं च्वया बिज्या:गु दु ।

थाईल्याण्डया बौद्ध धर्म बारे नेपालय् भिक्षु अमृतानन्दं च्वया:, कना: जानकारी बिया बिज्या:गु दु । वसपोलयात १९८७ स महाचुला बुद्धिष्ट यूनिभर्सिटी “अनररी डिग्री अफ डक्टरेट अफ फिलोसोफी” सम्मान देछाना प्राज्ञिक व साहित्यिक स्वापूयात न्ह्यज्याकूगु ख: ।

संघमहानायक प्रज्ञानन्द भन्ते थाईल्याण्ड भ्रमण बिज्या:बलय् सचित्र वसपोलया

नेपालय् पिदंगु थाई सम्बन्धी सफूत

जीवनी व ब्रोसियरत पिहँवःगु खः । भिक्षु धम्मपालं वसपोलया जीवनी थाई व अंग्रेजी भाषं १९८५ स पिकयाः बिज्याःगु दु । त्रिरत्न बन्दना व परित्राण पाठया सफू थाई भाषं नेपालं भाषं हिलाः पिकायेगु ज्या तं भिक्षु धम्मपालं यानाः बिज्याःगु दु ।

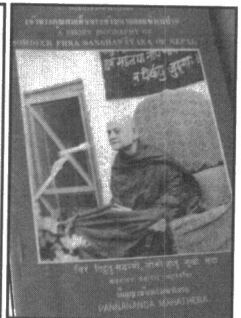
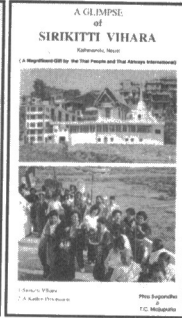
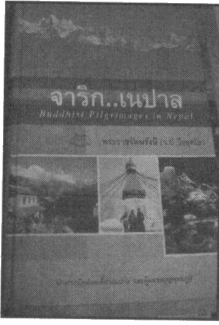
थाईल्याण्डय् न्हापां व्वना बिज्याःपिं भिक्षु डा. सुनन्दं थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्मबारे अंग्रेजी च्वसु च्वया बिज्याःगु दु । नापं उपसम्पदा जुया बिज्याःमह मेम्ह भिक्षु सुशोभनं, थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व राज्य बारे अंग्रेजी शोधपत्र व नेपाल भाषं “मिहगःया लुमन्ति” स्वजीवनी च्वया बिज्यात ।

भिक्षु सुदर्शनं विश्वय् बुद्ध धर्म सफू दुने थाईल्याण्डय् बुद्ध धर्म व थाईल्याण्डय् बौद्ध बारे च्वसुत च्वया बिज्याःगु दु ।

थाईल्याण्डय् वना व्वना, देश विदेश चाहुला तःगु सफू व नेपाल व थाईल्याण्डया बौद्ध धर्मया थीथी पक्षय् कलम न्ह्याका बिज्याःमह भिक्षु डा. सुगन्ध खः । वसपोल विद्यार्थीकालय् हे नेपाल व थाईल्याण्डय्या संस्कारया बारे तुलनात्मक सोधपत्र अंग्रेजी भासं च्वया बिज्यात । लिपा लुम्बिनी बारे, महाजनक बारे च्वसुत च्वया बिज्यात श्रीकीर्ति विहारया महसिकेत डा. मजपुररया लिसे जाना सफू च्वया बिज्यात ।

भिक्षु विपस्ती महाचुलालंकार बौद्ध विश्वविद्यालयस नेपालय् बौद्ध धर्म वारे शोधपत्र च्वया बिज्यात । वसपोलया थाईल्याण्ड बारे लेखत तःपु पिहँवःगु दु ।

भिक्षु अश्वघोषं ‘थाईल्याण्ड वासः यानागु अनुभव’ लगायत भ्रमणया

थाईल्याण्डय् पिटंगु नेपा: सम्बन्धी सफूत

अनुभव बारे च्वसुत च्वया बिज्या:गु दु ।

डा. केशवमान शाक्य 'थाई जुजु व बुद्ध धर्म' बारे च्वया बिज्या:गु लेख पत्रपत्रिकाय् पिहांव:गु दु ।

जीवनीकार रत्न सुन्दरं संघराजा फ्रा. सोमदेत ञाणसंवरया जीवन च्वया पिकयादीगु दु ।

थाई बौद्ध सफूतय् नेपालभाषा व नेपाली भाषं त:गूमछिं अनुदित सफूत नेपालय् पिहांव:गु दु । भिक्षु बुद्धदासया "बौद्ध धर्मया मौलिक सिद्धान्तत:" धका: नेपाली भासं अनुवाद जुया पिहांव:गु न्हापांगु थाई सफू जुइफु ।

नेपाल भासं त:गू थाई सफूत अनुवाद याना: बिज्या:म्ह भिक्षु धीर सुमेध ख: । सम्पूर्ण बुद्ध वचन त्रिपिटकया सार, मुक्तिया लँ, पोथ्यज्जन व अरिय, बन्धन मुक्त, धर्मया सागरय् मोति, संगायना व बुद्ध शासनया सार सफूत वसपोलपाखें अनुदित जूगुलिं बौद्ध सहित्य भण्डार सम्बृद्ध यायेत योगदान जूगु दु ।

अनुपमा गुरुमां न थाई गुरु व गुरुमांपिनि उपदेश मुना नेपाल भासं भाय् हिला बिज्या:गु दु । अथेहे मिना गुरुमां नं थाई सफू "जिन महानिदान" यात थाईया पलेसा देवनागरी लिपिं हिला बिज्या:गु दु ।

थाईल्याण्डय् अध्ययन धुंका: धम्मगुप्तं नेपालभाषा, चीनिया भाषा व अंग्रेजी भाषं सफूत च्वया: पिकया बिज्या:गु दु ।

थाईल्याण्डय् नांजा:म्ह च्वमि फ्या अनुमान राइथोनया सफू "थाई सांस्कृतिक परम्परा" अमृत रत्न तुलाधरं अनुवाद, प्रेमबहादुर कसा:नं सम्पादन याना च्वसापासां ने.सं. ११०९ स पिथंगु दु ।

नेपाल-थाई बौद्ध स्वापू न्ह्यज्याकेत मौलिक व अनुदित साहित्यया महत्वपूर्ण भूमिका दु । थाई जुजुं च्वया बिज्याःगु 'महाजनक' सचित्र सफूया आधारय् पिहाँ वयेत्यंगु चलचित्रं सञ्चार क्षेत्रपाखें नं दुगुलाक्क योगदान जुइगु विश्वास दु ।

खण्ड-५

सारांश व सुभाष

Dhamma.Digital

१६ . सारांश व सुभाव

नेपाल व थाईल्याण्डया स्वाप्रतिष्ठ बौद्ध धर्म व संस्कृति अत्यन्त महत्वपूर्ण तत्व खः । भगवान् बुद्ध जन्म जूगु देश नेपाल व बौद्ध धर्मया बाहुल्य दुगु देश थाईल्याण्ड दथुइया स्वापूयात सांस्कृतिक गठवन्धन (Cultural Alliance) या अवधारणा ज्वनाः न्त्यज्याकेमाः । बैकक नेपालया नितिं प्रमुख हवाई प्रवेशद्वार जूगुलिं नेपाल व थाईल्याण्ड नाप जानाः विशेष रूपं दक्षिण पूर्वी व पूर्वी एशियाया पर्यटकतयत् व सामान्य रूपं मेथाय्या बैकक जुकाः वइपितं नेपालय् साला हयेत विशेष कुतः यायेमाः ।

एशियाली राजमार्ग लुम्बिनी व कपिलवस्तु जुकाः यंकेमाः । खास यानाः सार्क्या राजधानी काठमाडौं व आशियानया राजधानी बैककयात स्थलमार्ग स्वायेमाः ।

अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटन प्रवर्द्धन यायेत अन्तर्राष्ट्रिय हवाई अड्डा लुम्बिनीइ दयेकेमाः । थुगु परियोजना बौद्ध देशत जापान, थाईल्याण्ड व नेपालया संयुक्त लगानी निर्माण सञ्चालन व हस्तान्तरण यायेकथं न्त्याकेमाः । पुलांगु बौद्ध जातक महाजनक व थाई जुजु भूमिबोलं च्वया बिज्याःगु न्हूगु सचित्र 'महाजनक' सफूयात आधार यानाः जनकपुरयात अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटन गन्तव्य कथं आकर्षित यायेमाः । थुगु बारे प्रचार व प्रवर्द्धन सञ्चार सामाग्री उत्पादन यायेमाः ।

बैककस्थित नेपालया राजदूतावासय् सांस्कृतिक सहचारी तयेमाः, राजदूत व अन ज्या याः वनीपिं बौद्ध धर्म व संस्कृतिया पर्याप्त ज्ञान दुपिं जुइमाः ।

थाईल्याण्डया ग्वाहाली दयेकेत प्रस्तावित जूगु मायादेवी प्रसुती अस्पतालयात जग्गा उपलब्ध मयानाः वा छु कारणं गुखें ढिला जूगु खः लुइकाः चतारं समय तालिका दयेकाः लुम्बिनीइ हे निर्माण यायेत विशेष ध्यान बीमाल ।

थाईल्याण्डय् गोर्खाली विहारयात नेपाली बास्तुकला शैली भव्य दयेकेत व अन नेपालया साहित्य भण्डार सहित सांस्कृतिक केन्द्र कथं छ्यलेत ग्वाहाली बीमाः । नेपाली मूलयापितं दोहोरो नागरिकता बिइमाः धइगु मांगयात संबोधन यायेमाः ।

लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयं थाई बौद्ध विश्वविद्यालयत लिसें स्वापू तयाः साधन स्रोत चूलाकेगु जक मखु, आगन्तुक प्राध्यापकत सःताः ब्वंके बिइगु, संयुक्त

शोध कार्य यायेपाखें ज्या यायेमाः ।

निख्यरंया प्रज्ञाप्रतिष्ठानतयपाखें निख्येरंया साहित्य अनुवाद यानाः
पिकायेमाः । कमसेकम दच्छिइ निगू सफू थुकथं पिदने माः।

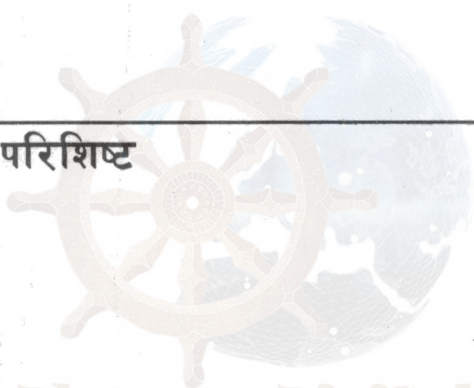
लुम्बिनी विकासया ज्याय् योगदान बिउपिं विदेशीतयूत सम्मानित यायेगु
प्रचलन न्ह्याकेमाः ।

नेपाल-थाई बौद्ध स्वापूबारे न्ह्यैइपुगु खें ल्हायेगु जक मखु, भविष्यमुखी व
उपलब्धिमूलक पलाः न्ह्यज्याकेमाल । निगू देशया दथुइ दयाच्चंगु सम्भावनायात
गाक्कं उपयोग यायेमफुनि, उकिं अलमल याये मजिल । सांस्कृतिक गठबन्धनयात
न्ह्यज्याकाः फलदायी यायेमाल ।

खण्ड-१

परिशिष्ट

Dhamma.Digital

१. थाई मन्त्रिपरिषदका अध्यक्षपाखें सन्देश, १९५६

नेपालय् थुगु दैय् जग्गु विश्व बौद्ध भातृत्व संघया प्यक्वःगु सम्मेलनया भिलसताय् जिं थाईल्याण्डया सकल बौद्धतय् नामं विश्व बौद्ध भातृत्व संघया सकल दाजुःपितं अभिवादन व भिंतुना देछाय्गु अवसर छेला च्वनागु दु ।

भगवान् बुद्धया धम्म, अमर व फुक्क कालया विश्वय् थुकिं तःधंगु सुख बी । संकटया इलय् धम्मं तनाव मदयकेत प्रभाव छ्यली । शान्तिया इलय, थुकिं खुशीयात अभिवृद्धि याइ । थुगु सम्मेलनया उद्देश्य धम्मया सत्ययात स्थापित याय्गु, विश्वया जनताया दथुइ भिंकथंया समझदारी अभिवृद्धि यायेगु, व बुद्धया लैपुइ न्हयज्याय्गु खः । थुकथं हे विश्वय् अनन्त शान्ति व सुख प्राप्त जुइ ।

विश्वया फुक्क जनता, राष्ट्र, जाति व धर्मयात त्रिरत्नया शक्तिं संरक्षण याय्माः । थुगु सम्मेलन विश्वय् शान्ति कायम याय्त सफल जुइमा ।

१५ नोभेम्बर १९५६

फिल्ड-मार्शल पी. पिबुल्लसोंगग्राम
थाईल्याण्डया मन्त्रिपरिषदया अध्यक्ष

Dhamma.Digital

२. संघ महानायकपाखें संबोधन, १९८५

लुम्बिनीइ बोधिसत्त्व राजकुमार सिद्धार्थ जन्म जुया बिज्यात । शाक्य राजकुमार कपिलवस्तुया नेपाःया धरती २९ दँया जीवन हना बिज्यात । महाभिनिष्क्रमणं ६ दँ लिपा शाक्यसिंह बुद्ध कपिलवस्तु दुहाँ बिज्यानबलय् शुद्धोधन महाराजा सहित सकल शाक्य कुलपिसं व कपिलवस्तुया जनता वसपोलयागु स्वागत अभिवादन यात । उगु हे स्वर्णीम अतीतया पुण्य स्मृति थौंया थुगु ऐतिहासिक क्षणं जितः बियाच्चन ।

थाईल्याण्ड देशया राजगुरु आयुष्मान सोमदेत प्रा. ज्ञान संबतया उपाध्यायत्वय् ७३ म्ह शाक्य कुलपुत्रपिं थौं थुगु नगरमण्डप श्री कीर्ति महाविहारय् दुर्लभ प्रवज्या लाभ यायेत मुनाच्चन । अहो ! गुजागु पुण्यया थ्व क्षण ! हालय् थाईल्याण्ड वनाबले अन जिं थाईल्याण्ड देशया जुजुनाप लानाः अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया निमन्त्रणा अनुसार वसपोल नेपालय् बिज्याकाः थुगु पुण्य कार्य सम्पन्न यायेगु भ्नी सकलया इच्छा जिं जुजुया न्ह्योने प्वका । जुजुं करुणा मैत्री ज्वःगु नुगलं धर्मचित्र तयाः नेपालय् थ्वसपोल आयुष्मान बिज्याकेत अनुमति विया बिज्यात उकिं थुगु पुण्य क्षेत्रय् दकसिवें न्हापा जिं भ्नी जुजु श्री ५ महाराजाधिराज बोरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव सरकार व मित्रराष्ट्र थाईल्याण्डया जुजु भूमिवल अदुल्यारेजया थुगु पुण्यं दीर्घायु जुयेमा धका मंगलमय कामना याना । बुद्ध धर्मया शासन दुगु थुगु युगय् लानां लाये थाकुगु मनुष्य जीवन लाना कयाथें अतिकं हे दुर्लभगु प्रवज्या जीवन हनेत भ्रद्धातसें छःपिं शाक्य कुलपुत्रपिं सकलें थन मुनाच्चना बिज्यात । छःपिं सकलें लुँया कपाः दुपिं खः ।

नेपाःया प्रागऐतिहासिक संस्कृति निसें शाक्य कुलपिनि अक्षुण्ण स्वापू दु । नेपाः उपत्यकाया प्रमाणित ऐतिहासिक लिच्छवी युग निसें थन शाक्यपिं देन बिया वया च्वंपि खः । बुद्धया धर्म अभिवृद्धि यायेत शुद्धोधन महाराज आज्ञा जुया बिज्याथें प्रत्येक कपिलवस्तुया शाक्य कुलं सुंन सुं भिक्षु जू वन । थ्व हे धर्म प्राण नेपालय् आःतकं दु । जीवनय् छक्क चूडाकर्म जुइ हे माः । चूडाकर्म व शाक्यत्व छगू मेगुया पूरक याना च्वंगु नेपाःया बौद्धपिं मध्यय् छगू वर्गया सांस्कृतिक परम्परा खः ॥ थौं थ्व हे पुण्य परम्परा विशुद्ध कथं वसपोल सोमदेत भन्तेया उपाध्यायत्वय् विशुद्ध धर्मयुक्त निकायकथं जुइत्यंगु हे दु ।

भ्रद्दालु पुण्य संस्कार दुपिं, प्रवज्या जीवन प्राप्त याये धुंकाः छःपिं सकसिनं शाक्य सिंह तथागतया सधम खंका थ्वीकाः धारणा पालन यानाः याकन हे जन्म जरा, काधि व मरण दुःखं मुक्त जुया च्वंगु निर्वाण साक्षात्कार याना काये फयेमा धका कामना याना । थन मुना बिज्यापिं दाणी पुण्यया सहभागीपिं छःपिं छिकपिं भ्नी सकसिनं नापं याकनं हे निर्वाणाय लाये फयेमा धका प्रार्थना याना ।

भवतु सब्ब मंगलम् !!!

थाईल्याण्डय् बौद्ध धर्म व नेपाललितेया स्वापू / ८२

३. थाई प्रधानमन्त्रीपाखें सन्देश १९८६

थुगु दैय् नेपालय् जुयाच्चंगु विश्व बौद्ध भातृत्व संघया १५ क्वःगु साधारण सम्मेलनयात थाई सरकार व जिगु थःगुपाखें नापं सौहार्दपूर्ण बधाई लल्हाना च्वना । छिकपिं फुक्कस्यां स्यू कि थुगु दैयात संयुक्त राष्ट्रसंघपाखें अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति वर्ष घोषणा याःगु दु । भगवान् बुद्धया जन्मस्थलय् थुगु दैय् थथे सम्मेलन जुइगु खँ सापहे अर्थपूर्ण ताया ।

बौद्धधर्म शान्ति व अहिंसाया पक्षय् दु । थुगु हे सिद्धान्तयात फैले याय्गु व लँपु लुइकेगु उद्देश्यं थुगु सम्मेलन जुया च्वंगु धकाः जिं थू । थुगु सम्मेलनय् “विश्व शान्ति व शान्ति क्षेत्र नेपाल” विषयक विचार गोष्ठी याय्गु ज्याभो दु धका जिं सिल । जिं थुगु विचाःयात इमान्दारीपूर्वक प्रशंसा याना व गोष्ठी विश्वया फुक्क थासय् सहिष्णुता, करुणा व समन्वयया भावनायात न्यंकी धकाः आशा याना ।

त्रिरत्नया कृपा नं थुगु सम्मेलनया सकल सहभागिपित शक्ति व बुद्धि विवेक बिइमा, विश्वय् शान्ति व सुख कायम जुइमा व सम्मेलन पूर्ण सफल जुइमा धकाः भित्तुना च्वना ।

२७ नोभेम्बर, १९८६

प्रेम तिन्सुलानोन्द
प्रधानमन्त्री, थाइल्याण्ड

४. थाई जुजु भूमिवोलपाखें शाही सन्देश, १९९८

थाईल्याण्डया बहुसंख्यक जनता बौद्ध जूगुलिं जि तसकं लय्ताः कि बौद्ध विद्वानत आपलं थन मुना दिल, श्व बौद्ध अध्ययन व व्यवहार ब्वलंगु दसु खः । थुगु लसताय्, श्व खँ सिया जि दोब्बर लय्ताइ कि भगवान् बुद्धया जन्मस्थल, बौद्धतय् पवित्रस्थल, लुम्बिनीइ, विश्व बौद्ध समुदायया आपलं नेतृत्वदायी प्रतिनिधिपिं उद्देश्यमूलक कथं लुम्बिनीयात संरक्षण याय्त, बुद्धया शिक्षायात फँले याय्त विश्व शान्तिया नितिं बौद्धधर्म पाखें इमान्दारीपूर्वक योगदान याय्त, थन बौद्ध सभा जुया च्वंगु दु ।

उकिं थुगु प्रशंसनीय ज्यायात जिं च्वछासँ थुकियात फुक्कस्यां समर्थन याय्मा धासँ विश्व बौद्ध शिखर सम्मेलन थःगु भिंगु उद्देश्य पूर्वकेत सफल जुइमा धका भित्तुना च्वना ।

(श्व लुम्बिनी विश्वबौद्ध शिखर सम्मेलनय् थाई राजदूत प्रीया-पितिसान्त
ब्वना न्यकुगु खः ।)

Dhamma.Digital

चवमिया सफूत

नेपालभाष

१. मकवानपुरय नेवा:त व मेमेगु जनजाति
२. रूसय बौद्धधर्म व नेपाललिसेया स्वापू
३. म्यानमारय बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू
४. श्रीलंकय बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू
५. थाइल्याण्डय बौद्ध धर्म व नेपाललिसेया स्वापू (ल्हातय)

हिरण्यलाल श्रेष्ठ

नेपाली

१. केही असमान सन्धिहरू
२. नेपाल-भारत सम्बन्ध
३. नेपाल-भारत व्यापार तथा परिवहन सन्धिहरू
४. नेपाल परिचय
५. नेपालको विदेश मामिला
६. राष्ट्रनीति शास्त्र
७. अन्तर्राष्ट्रिय कानून
८. कालापानी र कालीको मुहान
९. अन्तर्राष्ट्रिय राजनीति, भाग -१
१०. अन्तर्राष्ट्रिय राजनीति भाग -२
११. आजको परिप्रेक्ष्यमा नेपाल-भारत सम्बन्ध
१२. नेपालका साना हतियार र हल्का अस्त्रको प्रसार र यसबाट सिर्जित समस्या

अंग्रेजी

1. Nepal & Her Neighbours

रसियन

Знакомство с Непалом

9789937801201